ISSN 1725-5228

Dziennik Urzędowy C 200

Unii Europejskiej

Wydanie polskie

Informacje i zawiadomienia

Tom 52

25 sierpnia 2009

Zawiadomienie nr — Spis treści — Strona

I *Rezolucje, zalecenia i opinie*

OPINIE

Komitet Regionów

79. sesja plenarna 21–22 kwietnia 2009 r.

2009/C 200/01 Opinia Komitetu Regionów „plan działania w zakresie mobilności w miastach” 1

2009/C 200/02 Opinia Komitetu Regionów „strategiczne ramy europejskie na rzecz międzynarodowej współpracy naukowo-technicznej” 5

2009/C 200/03 Opinia Komitetu Regionów „powiązania między rynkiem pracy a regionalnymi potrzebami w dziedzinie turystyki” 9

2009/C 200/04 Opinia Komitetu Regionów „europejski plan naprawy gospodarczej a rola władz lokalnych i regionalnych” 13

2009/C 200/05 Opinia Komitetu Regionów „władze lokalne: podmioty rozwoju” 18

2009/C 200/06 Opinia Komitetu Regionów „rola władz lokalnych i regionalnych w nowej strategii na rzecz morza bałtyckiego” 23

2009/C 200/07 Opinia Komitetu Regionów „rola samorządów lokalnych i regionalnych w rozwijaniu partnerstwa wschodniego” 31

2009/C 200/08 Opinia Komitetu Regionów „odnowiona agenda społeczna: możliwości, dostęp i solidarność w europie XXI wieku” 37

PL

Cena: 18 EUR

(Ciąg dalszy na następnej stronie)

Zawiadomienie nr | Spis treści *(ciąg dalszy)* | Strona

III *Akty przygotowawcze*

Komitet Regionów

79. sesja plenarna 21–22 kwietnia 2009 r.

2009/C 200/09 Opinia Komitetu Regionów „energia: przegląd strategiczny i charakterystyka energetyczna budynków” 41

2009/C 200/10 Opinia Komitetu Regionów wniosek dotyczący decyzji ustanawiającej program MEDIA Mundus 51

2009/C 200/11 Opinia Komitetu Regionów „rozwiązania interoperacyjne dla europejskich administracji publicznych (ISA)” 58

2009/C 200/12 Opinia Komitetu Regionów „bezpieczeństwo pacjentów” 63

2009/C 200/13 Opinia Komitetu Regionów „ustanowienie europejskiego funduszu dostosowania do globalizacji” 70

2009/C 200/14 Opinia Komitetu Regionów „prawa konsumentów” 76

PL

I

(Rezolucje, zalecenia i opinie)

OPINIE

KOMITET REGIONÓW

79. SESJA PLENARNA 21–22 KWIETNIA 2009 R.

Opinia Komitetu Regionów „plan działania w zakresie mobilności w miastach”

(2009/C 200/01)

KOMITET REGIONÓW

— Ubolewa, że Komisja dotąd nie opublikowała zapowiadanego planu działania w zakresie mobilności w miastach, jako że potencjalnie ogranicza to możliwości rozwoju polityki mobilności w miastach.

— Z zadowoleniem przyjmuje fakt, że na szczeblu wspólnotowym podejmuje się wiele działań dotyczących polityki miejskiej oraz przeznacza środki UE na wsparcie szeregu inicjatyw z tej dziedziny; dlatego też jest zdania, że nie należy poprzestawać na zielonej księdze, lecz trzeba dalej rozszerzać polityczny zasięg strategii na rzecz mobilności w miastach.

— Podkreśla, że ważne jest, by zagwarantowane zostały odpowiednie mechanizmy finansowania, a także mechanizmy zapewniające skuteczną współpracę partnerską. Dlatego Komitet opowiada się za modelem przewidującym wdrażanie planów mobilności miejskiej w ramach długoterminowych porozumień publiczno-publicznych lub publiczno-prywatnych, bądź też umów w sprawie mobilności, o zrównoważonym charakterze.

— Zwraca się do Komisji z prośbą o ustanowienie instrumentu finansowego, który stanowiłby zachętę do wdrażania planów mobilności w miastach i aglomeracjach miejskich. Obszary miejskie i regiony powinny mieć do tego instrumentu bezpośredni dostęp, bez konieczności zwracania się o zgodę na szczeblu krajowym. Plany mobilności miejskiej powinny podlegać kompetencji samych miast.

— Wnosi, by Komisja Europejska zwiększyła także wartość działań w zakresie mobilności miejskiej finansując zachęty, programy nagród i wymianę sprawdzonych rozwiązań. W opinii w sprawie zielonej księgi na temat transportu miejskiego Komitet Regionów proponował wprowadzenie oznaczenia — odpowiednika ogólnounijnego systemu „niebieskich flag” — przyznawanego na podstawie specjalnych wskaźników obszarom o niskim poziomie zanieczyszczeń.

Sprawozdawca generalny: sir Albert Bore, członek Rady Miasta Birmingham (UK/PSE)

Dokument źródłowy

Wniosek Parlamentu Europejskiego z 10 marca 2009 r.

I. **ZALECENIA POLITYCZNE**

KOMITET REGIONÓW

Najważniejsze przesłania

1. Ubolewa, że Komisja dotąd nie opublikowała zapowiadanego planu działania w zakresie mobilności w miastach, jako że potencjalnie ogranicza to możliwości rozwoju polityki mobilności w miastach.

2. Z zadowoleniem przyjmuje inicjatywę Parlamentu Europejskiego, który zamierza opracować sprawozdanie z inicjatywy własnej, a także jego decyzję o konsultacji z Komitetem Regionów.

3. Z zadowoleniem przyjmuje fakt, że na szczeblu wspólnotowym podejmuje się wiele działań dotyczących polityki miejskiej oraz przeznacza środki UE na wsparcie szeregu inicjatyw z tej dziedziny, dlatego też jest zdania, że nie należy poprzestawać na zielonej księdze, lecz trzeba dalej rozszerzać polityczny zasięg strategii na rzecz mobilności w miastach. Biorąc pod uwagę potencjalne korzyści płynące z lepszej i zrównoważonej mobilności w miastach i aglomeracjach miejskich dla jakości życia obywateli mieszkających w miastach europejskich, dla ograniczenia emisji dwutlenku węgla i zmniejszenia zależności od paliw kopalnych oraz dla konkurencyjności gospodarki, wskazane jest, by UE wznowiła starania w tej dziedzinie polityki. Program powinien być spójny, zaś — w związku z zasadą pomocniczości — UE powinna promować działania na szczeblu lokalnym i regionalnym, propagując najlepsze praktyki, wymianę doświadczeń oraz wspierając badania i rozwój technologiczny.

4. Dostrzega, że UE udziela już istotnego wsparcia w zakresie badań związanych z mobilnością w miastach, regulacji dotyczących transportu publicznego oraz kwestii ochrony środowiska. Wypowiadając się na temat opublikowanej przez Komisję zielonej księgi w sprawie mobilności w mieście, Komitet podkreślił potencjalną długoterminową wartość dodaną wynikającą z promowania planów na rzecz mobilności miejskiej, takich jak te, które powstały np. w miastach francuskich i niemieckich, i zachęcania do ich wprowadzania w miastach w całej UE jako jednego ze sposobów na rozwiązanie problemu zatorów komunikacyjnych i zanieczyszczeń środowiska. Opowiada się jednakże za mocniejszym zaangażowaniem miast w projektach badawczych UE w zakresie mobilności w miastach, zarządzania ruchem publicznym i ochrony środowiska. Mogłoby się to odbywać poprzez opracowywanie odpowiednich programów badawczych.

5. Podkreśla, że ważne jest, by zagwarantowane zostały odpowiednie mechanizmy finansowania, a także mechanizmy zapewniające skuteczną współpracę partnerską. Dlatego Komitet opowiada się za modelem przewidującym wdrażanie planów mobilności miejskiej w ramach długoterminowych porozumień publiczno-publicznych lub publiczno-prywatnych, bądź też umów w sprawie mobilności, o zrównoważonym charakterze. Umowy takie powinny móc pozyskiwać fundusze z sektora prywatnego oraz z programów lokalnych, regionalnych i krajowych.

6. Uważa, że rola UE może polegać na opracowywaniu, w ścisłej współpracy z EBI, innowacyjnych instrumentów finansowania, które będą w stanie zapewnić środki na infrastrukturę konieczną dla zrównoważonej mobilności oraz na inwestycje w niskoemisyjne pojazdy. Jakkolwiek dotychczasowe inicjatywy w tym zakresie należy przyjąć z zadowoleniem, potrzebne są jednak istotne zmiany w skali, tzn. rozpowszechnienie pojedynczych pionierskich projektów na całą Unię Europejską. Umowy w sprawie mobilności ułatwiłyby tworzenie silnych sojuszów zainteresowanych podmiotów, które byłyby w stanie ponieść ryzyko związane z zaciąganiem wysokich pożyczek w bankach prywatnych, niezbędnych do rozbudowy na dużą skalę zrównoważonej infrastruktury transportowej.

7. Popiera propozycje zawarte w projekcie sprawozdania Parlamentu Europejskiego, aby zbadać możliwości stworzenia, w ramach perspektywy finansowej na lata 2014–2020, europejskiego instrumentu finansowego umożliwiającego współfinansowanie:

— planów przemieszczania się w mieście i w obrębie aglomeracji miejskiej (planów mobilności w miastach) oraz

— inwestycji w środki transportu w miastach i aglomeracjach miejskich, które odpowiadałyby celom środowiskowym i społeczno-gospodarczym Unii.

8. Zwraca się do Komisji z prośbą o ustanowienie instrumentu finansowego, który stanowiłby zachętę do wdrażania planów mobilności w miastach i aglomeracjach miejskich. Obszary miejskie i regiony powinny mieć do tego instrumentu bezpośredni dostęp, bez konieczności zwracania się o zgodę na szczeblu krajowym. Plany mobilności miejskiej powinny podlegać kompetencji samych miast. Na szczeblu lokalnym i regionalnym projekty często uzależnione są od zapewnienia właściwej kombinacji inwestycji ze źródeł publicznych i prywatnych. Rolą UE mogłoby być ułatwianie spełnienia tego warunku.

9. Wnosi, by Komisja Europejska zwiększyła także wartość działań w zakresie mobilności miejskiej finansując zachęty, programy nagród i wymianę sprawdzonych rozwiązań. W opinii w sprawie zielonej księgi na temat transportu miejskiego Komitet Regionów proponował wprowadzenie oznaczenia — odpowiednika ogólnounijnego systemu „niebieskich flag" — przyznawanego na podstawie specjalnych wskaźników obszarom o niskim poziomie zanieczyszczeń.

Uwagi ogólne

10. Wydajne, efektywne i zrównoważone systemy transportu miejskiego znacznie przyczyniają się do zwiększania konkurencyjności ekonomicznej miast, regionów, a także całej Unii Europejskiej. Choć stosowanie zasady pomocniczości wskazuje, że rozwój takich systemów leży w kompetencjach danych władz lokalnych i regionalnych, to jednak UE może także odegrać swoją rolę poprzez propagowanie najlepszych wzorców, ułatwianie wzajemnego uczenia się, przyspieszanie transferu technologii oraz zapewnianie kompatybilności wykorzystywanych rozwiązań technologicznych w stopniu ułatwiającym swobodne przemieszczanie się pojazdów między państwami członkowskimi.

11. Jako że światowa recesja pogłębia się, a przedsiębiorstwa europejskie walczą o utrzymanie pozycji na coraz bardziej konkurencyjnych rynkach międzynarodowych, Unia Europejska musi stanowić wiodący przykład. W ramach swoich zadań powinna dbać, aby jakość infrastruktury miejskiej służącej przemieszczaniu osób i towarów zapewniła europejskim przedsiębiorstwom przewagę nad ich konkurentami na arenie światowej, a nie ograniczała ich zdolności do stawienia czoła konkurencji. Jest zatem bezwzględnie konieczne, aby inicjatywa na rzecz mobilności w mieście, która zaowocowała opublikowaniem zielonej księgi we wrześniu 2007 r., nadal rozwijała się z dotychczasową dynamiką. UE powinna także podjąć konkretne działania w celu realizacji jej programu.

Zalecenia dotyczące projektu sprawozdania Parlamentu Europejskiego

Przyśpieszenie europejskich badań i innowacji w dziedzinie mobilności w miastach

12. Popiera niezwłoczne dokonanie przeglądu, oceny i ujednolicenia istniejących statystyk i baz danych dotyczących miast, tak aby oszacować konieczność ich poprawy.

13. Popiera niezwłoczne uruchomienie europejskiego portalu i forum internetowego dotyczących mobilności w miastach, aby ułatwić wymianę i rozpowszechnianie informacji, dobrych praktyk i innowacji, szczególnie w dziedzinie promocji transportu organizowanego z poszanowaniem zasady zrównoważonego rozwoju.

14. Popiera propozycję utworzenia dorocznej europejskiej nagrody mającej honorować wybitne i dające się zaadaptować inicjatywy i projekty w zakresie transportu, sugeruje jednak, by stanowiło to element ustanowienia odpowiednika ogólnounijnego systemu „niebieskich flag", przyznawanego na podstawie specjalnych wskaźników obszarom miejskim o niskim poziomie zanieczyszczeń środowiska i zatorów komunikacyjnych.

15. Popiera opracowanie nowej inicjatywy CIVITAS, zaleca jednak, by tam, gdzie to możliwe, dokonano przeglądu i ulepszeń mechanizmów służących wspieraniu szerokiego rozpowszechniania wiedzy i innowacji generowanych w ramach projektów CIVITAS.

16. Zasadniczo popiera zwiększenie wsparcia finansowego dla programu badań i rozwoju w dziedzinie inteligentnych systemów transportowych, jednak sądzi, że z realizacją ambicji dotyczących integracji i interoperacyjności systemów wiążą się poważne wyzwania.

Wspieranie optymalizacji różnych rodzajów transportu: stwarzanie zachęt do zrównoważonej mobilności na obszarach miejskich jako wartość dodana UE

17. Gorąco popiera zachęcanie do wdrażania planów zrównoważonego zintegrowanego transportu miejskiego (planów mobilności w miastach), zarazem jednak, świadom potencjalnych wątpliwości związanych z zasadą pomocniczości, zauważa, że o ile UE ma do odegrania rolę, zachęcając do sporządzania takich planów w duchu promowania dobrych praktyk, to decyzja o opracowaniu planów leży w kompetencjach zainteresowanych miast i regionów, tak aby uwzględnione zostały dalej położone obszary, z których ludzie dojeżdżają do pracy.

18. Zdecydowanie popiera propozycję, by uzależnić europejskie finansowanie i współfinansowanie projektów w zakresie transportu miejskiego od spełnienia warunku, jakim byłoby zapewnienie zintegrowanych planów mobilności, dzięki czemu jeszcze bardziej uwydatniona zostałaby rola UE w zachęcaniu do sporządzania takich planów.

19. Gorąco popiera opracowanie wytycznych dotyczących bodźców finansowych ze strony UE w ramach istniejących instrumentów polityki regionalnej z przeznaczeniem na skoordynowane inwestycje krajowe i regionalne, prace i projekty dotyczące transportu miejskiego i dojazdów z dalszych okolic do pracy, o ile inwestycje te będą spełniać cele ekologiczne i społeczno-gospodarcze UE, włącznie z osiągnięciem interoperacyjności pomiędzy różnymi środkami transportu. Jednocześnie popiera ustanowienie europejskiego instrumentu finansowego w ramach perspektywy finansowej na lata 2014–2020, który umożliwiałby współfinansowanie planów mobilności w miastach, finansowanie nie projektów, lecz wyników działań, zgodnych ze środowiskowymi i społeczno-gospodarczymi celami UE, oraz wnosi, by zbadano możliwość wcześniejszego udostępniania środków na inicjatywy pilotażowe o małej skali. Ponadto zaleca się poszukiwanie ambitniejszych instrumentów, by zapewnić finansowanie na większą skalę celem wsparcia wdrażania planów mobilności w miastach, które to plany muszą być powiązane z istnieniem publiczno-publicznych lub publiczno-prywatnych porozumień w sprawie mobilności w mieście, czerpiących fundusze z sektora prywatnego, programów lokalnych, regionalnych i krajowych.

20. Z zadowoleniem przyjmuje propozycję, by przeprowadzić badanie dotyczące doświadczeń w zakresie integracji taryfowej (w tym inteligentnych kart), i zachęca do podjęcia dalszych badań nad sposobami zapewnienia informacji intermodalnej w aglomeracjach miejskich UE. Wzywa także do zbadania interoperacyjności wspomnianych kart, aby w przyszłości mogły one zawierać uprawnienia do przejazdu w różnych aglomeracjach miejskich w Unii Europejskiej.

21. Popiera apel do Komisji o sporządzenie sprawozdania w sprawie opłat za korzystanie z dróg na terenie miast i możliwości ujęcia ich w ramy za pomocą wytycznych oraz w sprawie opłat za wjazd do dużych miast i centrów aglomeracji. Choć z przedsięwzięciem tym wiążą się znaczne trudności, niesie ono z sobą również bardzo istotne korzyści, szczególnie pod względem wkładu w spójne plany mobilności w miastach i jako krok w kierunku centralnych systemów opłat za transport intermodalny.

Transport miejski: sektor przemysłu i europejskie technologie, które należy uwzględnić w strategii lizbońskiej i w europejskim planie naprawy gospodarczej

22. Gorąco popiera wprowadzenie europejskiej inicjatywy dotyczącej standaryzacji i certyfikacji wyposażenia z punktu widzenia bezpieczeństwa, wygody (hałas, drgania itp.), interoperacyjności sieci, dostępności dla osób z ograniczoną możliwością poruszania się, transportu zorganizowanego z poszanowaniem zasady zrównoważonego rozwoju oraz pod względem technologii „czystego" napędu, na podstawie bilansu węglowego.

23. Stanowczo popiera propozycję polegającą na tym, by znaczną część środków uwolnionych w ramach europejskiego planu naprawy gospodarki przeznaczyć na finansowanie bieżących inwestycji i prac związanych z transportem miejskim, nadających się do natychmiastowego sfinansowania, przy założeniu, że inwestycje takie przyczyniają się do realizacji celów środowiskowych i społeczno-ekonomicznych Unii.

Większa spójność z innymi dziedzinami polityki UE

24. Wnosi, by Komisja Europejska zadbała o większą spójność na szczeblu lokalnym między proponowanymi środkami a innymi obszarami polityki UE, takimi jak polityka w zakresie środowiska, zrównoważonego rozwoju miast, transportu pasażerów i towarów na obszarach pozamiejskich, zmian klimatu i polityka regionalna.

25. Ponownie wzywa do opracowania systemu na szczeblu UE, który umożliwiałby składanie sprawozdań z wdrażania planów mobilności w miastach, tak aby zapewnić przykłady dla innych miast. Proces ten należy rozpocząć poprzez finansowane przez UE badania porównawcze miast w UE oraz ich podejść do zmniejszania nadmiernego natężenia ruchu, nowych rozwiązań w dziedzinie ochrony środowiska i zapewniania środków transportu w większym stopniu spełniających zasady zrównoważonego rozwoju, w tym niezmotoryzowanych środków transportu.

Bruksela, 21 kwietnia 2009 r.

Przewodniczący
Komitetu Regionów
Luc VAN DEN BRANDE

Opinia Komitetu Regionów „strategiczne ramy europejskie na rzecz międzynarodowej współpracy naukowo-technicznej”

(2009/C 200/02)

KOMITET REGIONÓW

— Zwraca uwagę na to, że władze lokalne i regionalne mają do odegrania szczególnie ważną rolę w urzeczywistnianiu europejskiej przestrzeni badawczej (EPB).

— Podkreśla, że Komisja Europejska i państwa członkowskie powinny poczynić konieczne kroki w celu zagwarantowania, by władze lokalne i regionalne były w pełni i skutecznie włączane w zarządzanie inicjatywami związanymi z EPB;

— Dostrzega potrzebę współpracy między UE a sąsiadującymi z nią krajami w dziedzinie nauki i techniki. Powinna ona pociągać za sobą udział tych krajów nie tylko w programie ramowym UE w dziedzinie badań naukowych, ale także w innych wymiarach europejskiej przestrzeni badawczej, takich jak koordynacja programów badawczych i infrastruktury badawczej, wprowadzenie w życie zasady dzielenia się wiedzą oraz niezakłóconej mobilności badaczy.

— Chce zapewnić skoordynowane korzystanie z siódmego programu ramowego, funduszy strukturalnych, programu ramowego na rzecz konkurencyjności i innowacji oraz EFRROW, ponieważ jest to konieczne dla konkurencyjności UE i synergii pomiędzy strategiami politycznymi w dziedzinie spójności, badań naukowych, szkolnictwa wyższego i innowacji na szczeblu krajowym i regionalnym, o czym wspominał już w swych wcześniejszych opiniach.

Sprawozdawca: Jyrki MYLLYVIRTA (FI/PPE), burmistrz Lahti

Dokumenty źródłowe:

Komunikat Komisji do Rady i Parlamentu Europejskiego „Strategiczne ramy europejskie na rzecz międzynarodowej współpracy naukowo-technicznej"

COM(2008) 588 wersja ostateczna

I. ZALECENIA POLITYCZNE

KOMITET REGIONÓW

Znaczenie dla szczebla lokalnego i regionalnego oraz KR-u

1. Zwraca uwagę na to, że władze lokalne i regionalne mają do odegrania szczególnie ważną rolę w urzeczywistnianiu europejskiej przestrzeni badawczej (EPB). Są kluczowymi podmiotami uczestniczącymi w opracowywaniu regionalnych strategii w dziedzinie badań naukowych i innowacji, często zarządzają instytucjami badawczymi oraz wspierają innowacyjne środowiska, ponieważ dysponują potrzebnym doświadczeniem. Ponadto zazwyczaj albo miasta, albo regionalne samorządy posiadają uznane kompetencje prawodawcze i własny budżet na badania naukowe lub też w istotny sposób zachęcają do działań badawczo-rozwojowych i je współfinansują. Niezwykle istotne jest stworzenie na szczeblu samorządowym sprawnego i funkcjonalnego systemu instytucjonalnego, by móc z powodzeniem opracowywać i realizować owocne prace badawcze.

2. Władze lokalne i regionalne znajdują się zatem wśród głównych podmiotów zainteresowanych strategiami politycznymi i inicjatywami zmierzającymi do pogłębienia i, co ważniejsze, poszerzenia zasięgu EPB, a zwłaszcza związanej z nią wizji silnych instytucji badawczych i naukowych osadzonych w innowacyjnym środowisku oraz międzynarodowej współpracy i koordynacji działań badawczych.

3. Podkreśla istotną rolę miast i regionów w rozwijaniu innowacyjnych środowisk. Ich strategie mają znaczący wpływ na tworzenie europejskiej przestrzeni badawczej pod względem mobilności naukowców (jedynie wszechstronne, tolerancyjne i nowatorskie środowiska przyciągają naukowców). Są one także ważne jako centra rozwoju infrastruktury badawczej. W tym kontekście należy wspomnieć o regionalnej polityce innowacji, ośrodkach technologicznych, inkubatorach biznesu, parkach naukowych i kapitale podwyższonego ryzyka [1].

Uwagi ogólne

4. Jest zdania, że proponowana inicjatywa stanowi ważny wkład w poszerzenie i pogłębienie EPB. W swojej opinii w sprawie: „Europejska przestrzeń badawcza — nowe perspektywy" [1] Komitet podkreślił potrzebę zintensyfikowania procesu tworzenia EPB, aby zrealizować cel polegający na przekształceniu Europy w obszar o najbardziej dynamicznie rozwijającej się gospodarce na świecie [2].

5. Podkreśla, że Komisja Europejska i państwa członkowskie powinny poczynić konieczne kroki w celu zagwarantowania, by władze lokalne i regionalne były w pełni i skutecznie włączane w zarządzanie [2] inicjatywami związanymi z EPB. Wiedza i innowacje muszą stać się siłą napędową gospodarki. Czynny udział władz lokalnych i regionalnych w EPB przyczyni się do zwiększenia wydajności i konkurencyjności.

6. Zauważa, że miasta i regiony są szczególnie ważne w dziedzinie międzynarodowej współpracy naukowo-technicznej. Poprzez tworzenie sprzyjających warunków programowych, strukturalnych i legislacyjnych w ramach swych strategii badawczych, miasta i regiony znacznie przyczyniają się do tworzenia europejskiej wartości dodanej w dziedzinie badań naukowych oraz do tworzenia prężnej europejskiej przestrzeni badawczej [1].

7. Z zadowoleniem przyjmuje komunikat, a zwłaszcza określony w nim cel dotyczący wzmocnienia bazy naukowo-technologicznej UE, zwiększenia konkurencyjności jej przemysłu i wsparcia w podejmowaniu globalnych wyzwań w kontekście „globalnej odpowiedzialności".

8. Przypomina Komisji Europejskiej, że będzie ściśle śledził stosowanie w praktyce uzgodnionej zasady włączania miast i „władz regionalnych oraz innych zainteresowanych stron, takich jak uczelnie wyższe i organizacje badawcze, społeczeństwo obywatelskie i przedsiębiorstwa, które powinny być aktywnie zaangażowane w zarządzanie europejską przestrzenią badawczą" [3], a także będzie monitorował realizację odniesień do przestrzegania zasad pomocniczości i zmiennej geometrii.

9. Dostrzega potrzebę współpracy między UE a sąsiadującymi z nią krajami w dziedzinie nauki i techniki. Powinna ona pociągać za sobą udział tych krajów nie tylko w programie ramowym UE w dziedzinie badań naukowych [4], ale także w innych wymiarach europejskiej przestrzeni badawczej, takich jak koordynacja programów badawczych i infrastruktury badawczej, wprowadzenie w życie zasady dzielenia się wiedzą oraz niezakłóconej mobilności badaczy [5].

---

[1] CdR 83/2007 fin.

[2] CdR 283/2008 fin.

[3] Konkluzje Rady w sprawie zapoczątkowania „procesu lublańskiego" — ku pełnemu urzeczywistnieniu europejskiej przestrzeni badawczej, 30 maja 2008 r.

[4] Zob. komunikat Komisji COM(2006) 724 z 4 grudnia 2006 r. dotyczący ogólnej koncepcji umożliwienia krajom partnerskim objętym europejską polityką sąsiedztwa uczestnictwa w agencjach i programach Wspólnoty.

[5] COM(2007) 161 wersja ostateczna.

10. Podkreśla znaczenie współpracy naukowo-technicznej z krajami sąsiednimi, ponieważ może ona także mieć wielki wpływ na rozwój regionalny w UE. Dotyczy to Rosji, która posiada znaczny potencjał naukowo-techniczny, ale także nienależących do UE krajów położonych w Europie Wschodniej, na Bałkanach i w basenie Morza Śródziemnego.

Znaczenie istniejących unijnych programów badawczych i instrumentów finansowania dla otwarcia EPB na świat

11. Z zadowoleniem przyjmuje działania służące otwarciu na sąsiednie kraje siódmego programu ramowego i programu ramowego na rzecz konkurencyjności i innowacji, co zapewniłoby tym programom szerszy wymiar terytorialny.

12. Przypomina wnioski grupy ekspertów ds. EPB ([1]) dotyczące rosnącego znaczenia krajowych i regionalnych podmiotów w opracowywaniu dużych nowych europejskich inicjatyw, takich jak ERA-NET, EUROSTARS, EIT czy wspólne inicjatywy technologiczne i projekty klastrowe.

13. Opowiada się za skoordynowanym korzystaniem z siódmego programu ramowego, funduszy strukturalnych, programu ramowego na rzecz konkurencyjności i innowacji oraz EFRROW, ponieważ jest to konieczne dla konkurencyjności UE i synergii pomiędzy strategiami politycznymi w dziedzinie spójności, badań naukowych, szkolnictwa wyższego i innowacji na szczeblu krajowym i regionalnym, o czym wspominał już w swych wcześniejszych opiniach ([2]).

14. Zdecydowanie podkreśla, że europejski potencjał w zakresie badań naukowych, szkoleń i innowacji musi zostać wzmocniony w kontekście wspierania infrastruktury badawczej, badań na rzecz MŚP, regionalnych klastrów badawczych, pełnego wykorzystania potencjału badawczego w regionach konwergencji UE, zagadnień z zakresu „nauka w społeczeństwie" oraz horyzontalnych działań w dziedzinie współpracy międzynarodowej ([3]).

15. Opowiada się za szeroką interpretacją pojęcia innowacji, tak by objąć nim nauki społeczne i humanistyczne oraz ich owocną interakcję z kulturą miejskich i regionalnych społeczności.

16. Zauważa, że cel związany z osiągnięciem masy krytycznej na poziomie instytutów badawczych i międzynarodowych sieci jest uzależniony od przedmiotu i dziedziny badań oraz ich uczestników. Nie należy stosować jednego uniwersalnego podejścia do wszystkich międzynarodowych partnerstw.

17. Przypomina przedstawiony w zielonej księdze ([4]) cel dotyczący znalezienia właściwych proporcji finansowania instytucjonalnego i konkurencyjnego. Zgodnie ze swoimi wcześniejszymi opiniami na powiązane tematy Komitet Regionów wzywa do prowadzenia stałej debaty nad właściwą równowagą między finansowaniem instytucjonalnym i konkurencyjnym.

18. Jak zauważył już wcześniej ([5]), skłania się do tego, by pokładać większą wiarę w zdolności naukowców i ich zespołów badawczych do wybierania ciekawych i przydatnych dziedzin badań oraz w dobrowolną (oddolną) i horyzontalną współpracę w ramach sieci kontaktów, raczej niż w autorytarne odgórne zarządzanie i wynikającą z niego zrytualizowaną współpracę.

19. Wzywa do zapewnienia spójności strategii politycznych w przypadku programów zarządzanych wielopoziomowo i angażujących różne zainteresowane strony, zwłaszcza tych obejmujących partnerów z państw trzecich, które to programy wymagają skutecznego systemu wieloszczeblowego sprawowania rządów ([2]).

Mobilność badaczy

20. Komitet w pełni zgadza się z tym, że mobilność badaczy stanowi niezbędny element międzynarodowej współpracy naukowo-technicznej, i jednocześnie podkreśla, że:

— szczególnie istotne dla rozwoju europejskiej przestrzeni badawczej są postępy w zakresie mobilności naukowców, wraz z koniecznym dostosowaniem przepisów dotyczących prawa do pobytu i przepisów emerytalnych oraz dodatkowymi przyjaznymi rodzinie środkami wsparcia ([5]);

— perspektywy rozwoju kariery i mobilność badaczy ([6]) należy poprawić, określając optymalną kombinację instrumentów polityki krajowej i unijnej oraz dalej rozwijając umiejętności wszystkich badaczy; należy wspierać zainteresowanie badaniami naukowymi i innowacjami w społeczeństwie, a zwłaszcza wśród ludzi młodych.

21. Zwraca uwagę na konieczność pozyskiwania wybitnych naukowców spoza Europy i podkreśla w związku z tym, jak ważne są unijne programy na rzecz mobilności — takie jak program stypendialny Marie Curie — oraz działania podejmowane w niektórych regionach w celu wspierania powracających naukowców ([5]).

([1]) Sprawozdanie grupy ekspertów ds. EPB „Opening to the world: International cooperation in Science and Technology" (Otwarcie na świat: międzynarodowa współpraca w dziedzinie nauki i technologii).
([2]) CdR 263/2007 fin.
([3]) CdR 155/2005 fin.
([4]) COM(2007) 161 wersja ostateczna.
([5]) CdR 83/2007 fin.
([6]) Dokument dotyczący kluczowych zagadnień w roku 2009 — wkład Rady ds. Konkurencyjności w wiosenne posiedzenie Rady Europejskiej.

Światowa infrastruktura badawcza i otwarte programy badawcze

22. Zgadza się z konkluzjami z posiedzenia Rady ds. Konkurencyjności z 30 maja 2008 r., w których wezwano Komisję i państwa członkowskie do wsparcia władz lokalnych i regionalnych przy składaniu wniosków dotyczących nowoczesnej infrastruktury badawczej, jej budowie i wdrażaniu. W tym kontekście Komitet zasugerował, by:

— zagwarantować, by władze lokalne i regionalne były w pełni włączane w opracowywanie mapy drogowej Europejskiego Forum Strategii ds. Infrastruktur Badawczych (ESFRI) [1] oraz zwłaszcza w szeregowanie pod względem priorytetów 35 już zatwierdzonych kluczowych projektów o znaczeniu europejskim;

— wziąć pod uwagę znaczenie władz lokalnych i regionalnych i ich zaangażowanie w działania związane z europejską infrastrukturą badawczą;

— zagwarantować, że władze lokalne i regionalne będą rzeczywiście włączone w sprawne zarządzanie europejską infrastrukturą badawczą [2].

23. Podkreśla znaczenie władz lokalnych i regionalnych w promowaniu wspólnych programów badawczych, w tym tych z udziałem państw trzecich, ponieważ władze te lepiej znają specyficzną lokalną sytuację, jeśli chodzi o naukę, technologię i gospodarkę, i tym samym także lepiej wiedzą, kiedy konieczna jest współpraca w dziedzinach o strategicznym znaczeniu [3]. Niektóre europejskie regiony już teraz z powodzeniem uczestniczą we współpracy w zakresie koordynacji instrumentów na rzecz programów badawczych, np. przy projektach ERA-NET. Podobnie jak państwa członkowskie, miasta i regiony powinny być włączone w promowanie umów o współpracy w ramach wspólnego planowania [4].

Pomocniczość, proporcjonalność oraz lepsze uregulowania prawne

24. Zauważa, że w komunikacie nie uwzględnia się wszystkich aspektów lokalnych i regionalnych, a Komisja Europejska nie przedstawia oceny skutków tego komunikatu. Komitet chciałby zwrócić uwagę na kompetencje władz lokalnych i regionalnych oraz podkreślić szczególne znaczenie międzynarodowej współpracy naukowo-technicznej dla miast i regionów.

Bruksela, 21 kwietnia 2009 r.

Przewodniczący
Komitetu Regionów
Luc VAN DEN BRANDE

II. **ZAŁĄCZNIK**

Informacje uzupełniające dotyczące komunikatu Komisji Europejskiej

Komunikat został przygotowany w odpowiedzi na konkluzje Rady z lutego 2008 r. i stanowi jedną z pięciu inicjatyw Komisji będących następstwem debaty publicznej na temat przyszłości EPB [5] oraz debaty na temat globalizacji społeczeństwa informacyjnego. Stanowi również odniesienie do konkluzji światowego szczytu społeczeństwa informacyjnego (WSIS) z 2005 r.

Za pośrednictwem tego komunikatu Komisja pragnie zwiększyć wysiłki Europy w zakresie badań naukowych oraz ułatwić korzystanie z nowych technologii, aby skuteczniej reagować na główne wyzwania, z jakimi zmaga się dziś społeczeństwo.

Aby dać wyraz potrzebie pogłębienia i poszerzenia zasięgu EPB poprzez wzmocnioną współpracę z międzynarodowymi partnerami, siódmy program ramowy w zakresie badań (7PR) otworzono na udział krajów trzecich oraz włączono do niego kilka nowych instrumentów sprzyjających współpracy międzynarodowej. Siódmy program ramowy stanowi jednak zaledwie mały odsetek wszystkich działań badawczych w Europie. Dlatego też w komunikacie proponuje się nowe europejskie ramy obejmujące szereg fundamentalnych zasad oraz kierunków działań. Działania prowadzone na podstawie tych ram będą wsparciem dla europejskich podmiotów publicznych i prywatnych w zakresie ich relacji z partnerami i konkurentami na całym świecie. Proponowane ramy przyczynią się do swobodnego przepływu wiedzy („piątej swobody UE") w wymiarze globalnym, do wzrostu prestiżu naukowo-technicznego Europy na całym świecie oraz do rozpowszechniania na świecie europejskiego know-how w zakresie technologii TIK. Zaznaczą otwartą na świat europejską przestrzeń badawczą na mapie świata i pobudzą konkurencyjność Europy w globalnej gospodarce [6].

[1] Europejskie Forum Strategii ds. Infrastruktur Badawczych, http://cordis.europa.eu/esfri/home.html
[2] CdR 283/2008 fin.
[3] CdR 283/2008 fin.
[4] CdR 283/2008 fin.
[5] SEC(2008) 430 z 2 kwietnia 2008 r.
[6] Komunikat Komisji „Strategiczne ramy europejskie na rzecz międzynarodowej współpracy naukowo-technicznej", COM(2008) 588.

Opinia Komitetu Regionów „powiązania między rynkiem pracy a regionalnymi potrzebami w dziedzinie turystyki”

(2009/C 200/03)

KOMITET REGIONÓW

— Przyznaje, że turystyka ma istotny udział w PKB we wszystkich państwach członkowskich, choć jej rola i wkład jako działalności gospodarczej mogą być bardzo różne w poszczególnych państwach członkowskich, zarówno w kontekście gospodarki krajowej, jak i z punktu widzenia rozwoju lokalnego i regionalnego.

— Przyznaje, że przemysł turystyczny stoi wobec szeregu wyzwań, z których najważniejszym jest kryzys gospodarczy. W tym kontekście pojawia się pilna potrzeba ożywienia przemysłu turystycznego i wspierania przedsiębiorczości w tym sektorze, zwłaszcza ze względu na wymiar społeczny turystyki w zakresie zatrudnienia oraz spójności społecznej i regionalnej.

— Podkreśla, że turystyka musi rozwijać się w sposób zrównoważony, by nie roztrwonić zasobów naturalnych ani nie zniszczyć środowiska naturalnego. Bogactwo naturalne poszczególnych regionów zasługuje na poszanowanie i wykorzystanie z myślą o trwałym i ekologicznym rozwoju turystyki, gdyż celem jest ochrona i podkreślenie walorów środowiska, zachowanie go dla przyszłych pokoleń oraz stworzenie warunków sprzyjających powstawaniu nowych miejsc pracy.

Sprawozdawca: Konstantinos TATSIS (EL/PPE), przewodniczący Samorządnej Prefektury Drama-Kavala-Xanthi

I. **ZALECENIA POLITYCZNE**

KOMITET REGIONÓW

1. Przyznaje, że turystyka ma istotny udział w PKB we wszystkich państwach członkowskich, choć jej rola i wkład jako działalności gospodarczej mogą być bardzo różne w poszczególnych państwach członkowskich, zarówno w kontekście gospodarki krajowej, jak i z punktu widzenia rozwoju lokalnego i regionalnego.

2. Stwierdza, że dla gospodarek wielu regionów turystyka jest ważnym źródłem bogactwa, jednak jak dotąd wymiar wspólnotowy tego zagadnienia jest bardzo ograniczony. Zatem z zadowoleniem przyjmuje komunikaty Komisji „Odnowiona polityka turystyczna UE: Ku silniejszemu partnerstwu na rzecz turystyki europejskiej" oraz „Agenda dla zrównoważonej i konkurencyjnej turystyki europejskiej".

3. Wyraża zadowolenie z uznania turystyki za obszar uzupełniających działań UE w rozumieniu nowego art. 195 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (traktatu z Lizbony) i ma nadzieję, że traktat zostanie ratyfikowany w możliwie najkrótszym terminie, by zapewnić jasną podstawę prawną działań UE w tej dziedzinie.

Rola turystyki

4. Zauważa wielorakość znaczenia turystyki i roli sektora turystyki, ze względu na wnoszony przez nie znaczny wkład do całości gospodarki europejskiej, a także w rozwój gospodarki krajowej licznych państw członkowskich i we wzrost PKB. Jednocześnie obok znaczenia dla edukacji i promocji zdrowia, a także konstruktywnego spędzania czasu wolnego i wypoczynku, rozwój turystyki znacząco wpływa na zatrudnienie, gdyż liczne zawody zależą od ruchu turystycznego, a wiele z nich powiązanych jest z infrastrukturą turystyczną i działalnością pokrewną.

5. Ponadto stwierdza, że turystyka pozytywnie przyczynia się do promowania szeroko rozumianej spójności społecznej, gdyż przed niektórymi regionami, a zwłaszcza przed tymi, które nie mają innych zasobów służących wytwarzaniu bogactwa, otwiera perspektywy rozwoju i tworzenia przedsiębiorstw dzięki rozprowadzaniu w społeczności części produktu gospodarki wytworzonego w tym sektorze. Na obszarach o zmniejszającej się liczbie ludności i znajdujących się w trudnym położeniu gospodarczym rozwijająca się branża turystyczna może stanowić przeciwwagę, dzięki której w niektórych przypadkach można odwrócić negatywne trendy i wspierać konieczne zmiany strukturalne.

6. Stwierdza, że wskazane jest podkreślenie znaczenia turystyki w procesie kształtowania europejskiej świadomości społecznej wynikającego z mobilności obywateli Unii Europejskiej. Wkład turystyki w umacnianie tej świadomości poprzez kontakty i więzi obywateli z innymi państwami członkowskimi, kulturami społecznymi i krajami nasila poczucie różnorodności, wzmacniając jednocześnie przekonanie o dzieleniu wspólnych dążeń. Mobilność obywateli, wynikająca z rozwoju turystyki w europejskich regionach, jest istotnym elementem składającym się na pojęcie „obywatela europejskiego".

7. Zauważa, iż rozwój turystyki jest bezpośrednio powiązany z innymi dziedzinami działalności dotyczącymi na przykład środowiska naturalnego i kultury. W odniesieniu do środowiska ważne jest promowanie polityki mającej na celu realny i zrównoważony rozwój turystyki, tak aby korzystać z walorów środowiska w sposób zapewniający jego ochronę. Jeśli zaś chodzi o kulturę, to turystyka umożliwia korzystanie zarówno ze współczesnych produktów kultury, jak i bogactwa europejskiego dziedzictwa kulturowego.

8. Podkreśla, że na szczeblu regionalnym turystyka jest źródłem stabilnych miejsc pracy, przyczynia się do umacniania zatrudnienia, jest bodźcem do jego tworzenia oraz w znacznej mierze przyczynia się do realizacji celów strategii lizbońskiej w zakresie zwiększenia zatrudnienia.

Wyzwania stojące przed przemysłem turystycznym na szczeblu regionalnym

9. Przyznaje, że przemysł turystyczny stoi wobec szeregu wyzwań, z których najważniejszym jest kryzys gospodarczy. W tym kontekście pojawia się pilna potrzeba ożywienia przemysłu turystycznego i wspierania przedsiębiorczości w tym sektorze, zwłaszcza ze względu na wymiar społeczny turystyki w zakresie zatrudnienia oraz spójności społecznej i regionalnej.

10. Podkreśla, że turystyka musi rozwijać się w sposób zrównoważony, by nie roztrwonić zasobów naturalnych ani nie zniszczyć środowiska naturalnego. Bogactwo naturalne poszczególnych regionów zasługuje na poszanowanie i wykorzystanie z myślą o trwałym i ekologicznym rozwoju turystyki, gdyż celem jest ochrona i podkreślenie walorów środowiska, zachowanie go dla przyszłych pokoleń oraz stworzenie warunków sprzyjających powstawaniu nowych miejsc pracy.

11. Wskazuje, że tworzone na szczeblu regionalnym plany zagospodarowania przestrzennego na potrzeby turystyki są instrumentem służącym do osiągnięcia stanu idealnej równowagi pomiędzy rozwojem przedsiębiorczości a wykorzystaniem środowiska naturalnego, co pozwoli uniknąć trwonienia zasobów naturalnych i energetycznych poszczególnych regionów. W niektórych regionach wyznaczono już pułapy określające liczbę jednostek infrastruktury hotelowej. Proponujemy omówienie tego rozwiązania w innych regionach w ramach wymiany najlepszych wzorców. W tym kontekście Komitet zaleca narzucenie konkretnych kryteriów służących ocenie, na jakim poziomie należy ustanowić takie pułapy, biorąc pod uwagę cele regionalne w dziedzinie rozwoju, potrzeby społeczne oraz tworzenie nowych miejsc pracy.

12. Zauważa, że konkurencja w turystyce przebiega na trzech poziomach. Przede wszystkim mamy do czynienia z konkurencją zewnętrzną pomiędzy różnymi miejscowościami turystycznymi w krajach Unii Europejskiej a miejscowościami poza jej obszarem. Następnie z konkurencją pomiędzy różnymi miejscowościami turystycznymi na obszarze całej Europy. W końcu trzeci aspekt to konkurencja w obrębie jednego kraju, pomiędzy jego różnymi atrakcjami turystycznymi. Każda z jej form przejawia się w inny sposób i wymaga odrębnego podejścia.

13. Zauważa, że charakter sezonowy turystyki jest kolejnym wyzwaniem pojawiającym się przed przemysłem turystycznym na szczeblu regionalnym. Ze względu na charakter tego problemu rozwiązania nie należy szukać na szczeblu krajowym, lecz regionalnym zważywszy, że sezonowość związana jest z konkretną charakterystyką społeczną i regionalną, która bezpośrednio wpływa na ruch turystyczny. Przeciwnie rzecz się ma w skali kraju, gdzie możliwe jest rozwinięcie i zróżnicowanie produktów turystycznych pod różnymi względami w zależności od pory roku.

14. Stwierdza, że w istocie turystyka jest działalnością polegająca na świadczeniu usług, dziedziną, w której występuje silna konkurencja, a klienci szukają produktów wysokiej jakości. Wobec powyższego siła robocza zatrudniona w tym przemyśle powinna wykazać wysoki poziom kwalifikacji i być odpowiednio wyszkolona.

15. Zauważa konieczność umocnienia pozycji przedsiębiorstw prowadzących działalność turystyczną, tak aby umożliwić im zatrudnienie pracowników wykwalifikowanych i dobrze wyszkolonych. W ten sposób produkt przemysłu turystycznego przyczyni się do większej dynamiki na poziomie całej Europy, dzięki czemu uda nam się znacznie poprawić usługi świadczone na rzecz turystów, co z kolei sprawi, że miejscowości turystyczne w Europie będą cieszyć się większym zainteresowaniem.

16. Podkreśla konieczność umocnienia małych i średnich przedsiębiorstw zgodnie z zasadą „najpierw myśl na małą skalę", o której wspomina się w rozporządzeniu dotyczącym tych przedsiębiorstw (tzw. *Small Business Act*). Branża turystyczna w większości składa się z MŚP. Wobec powyższego należy zadbać o to, by ramy prawne regulujące ich funkcjonowanie były im przychylniejsze oraz podjąć bezpośrednie środki w celu zachowania obecnych miejsc pracy, a jednocześnie stworzyć nowe możliwości zatrudnienia.

Propozycje

17. Stwierdza, że umocnienie przemysłu turystycznego należy przeprowadzić w ramach ogólnej polityki Unii Europejskiej w dziedzinie rozwoju uwzględniając jej priorytety i podstawowe instrumenty w tym zakresie.

18. Proponuje przeprowadzenie inicjatyw publicznych i prywatnych, które promowałyby lepsze połączenia lotnicze i morskie między regionami europejskimi, umożliwiające większą mobilność obywateli Unii Europejskiej.

19. Zauważa, że korzystanie ze środowiska i jego ochrona w ramach zrównoważonego wzrostu stanowi jeden z dwóch głównych filarów rozwoju.

20. Zwraca uwagę na to, że drugim filarem tego rozwoju jest umocnienie wymiaru społecznego turystyki w ramach ochrony zatrudnienia i w związku z koniecznością szerszego podziału bogactwa wytworzonego przez sektor turystyki w całym społeczeństwie.

21. W tym kontekście proponuje, by podjąć inicjatywy na rzecz zwiększenia zatrudnienia w sektorze turystyki, takie jak programy szkolenia pracowników, rozpocząć działania mające powiązać turystykę ze środowiskiem i promować zrównoważony rozwój turystyki, by wspierać wprowadzanie nowych technologii do produktów turystyki regionalnej poprzez ich łączenie z kulturą i ogólną ofertą usługową. Wnosi także o promowanie tworzenia sieci miejscowości turystycznych na szczeblu europejskim, z uwzględnieniem ochrony środowiska, atrakcyjności produkcji lokalnej i poprawy świadczonych usług oraz o wspieranie praktyk handlowych przyczyniających się do szerszego postępu społecznego i podziału bogactwa w społeczeństwie na szczeblu lokalnym.

22. Zauważa, że obecne rozwiązania i działania wspólnotowe, takie jak działanie przygotowawcze na rzecz turystyki socjalnej w Europie i „Modelowe Ośrodki Turystyczne Europy" powinny zostać umocnione i dostosowane do różnych sektorów. W związku z tym z zadowoleniem przyjmuje praktykę polegającą na corocznym wybieraniu kilku kategorii i przenoszeniu ich z roku na rok, tak aby zmiana treści nie powodowała utraty ciągłości między kolejnymi latami. Ponadto wnosi, by Komisja Europejska wyszła z inicjatywą zmierzającą do wspierania współpracy transgranicznej i międzyregionalnej pomiędzy władzami lokalnymi i regionalnymi w celu promowania wspólnych produktów turystycznych.

23. Podkreśla konieczność promowania alternatywnych form turystyki, tak aby wykorzystać wszystkie dostępne możliwości, a także tworzyć nowe usługi i promować nowe produkty.

24. Proponuje, by określić europejski model zrównoważonego rozwoju turystycznego, opierając się na programie obejmującym włączenie kultury do produktów turystycznych, ochronę środowiska, promowanie konkurencyjności europejskiej oferty turystycznej, lepsze połączenia, zarówno powietrzne, jak i morskie między regionami, pobudzanie przedsiębiorczości i stosowanie nowych technologii.

25. Proponuje, by wzmocnić rolę odgrywaną przez Europejskie Centrum Rozwoju Szkolenia Zawodowego (Cedefop) jako łącznika z władzami regionalnymi oraz poprosić tę instytucję, by kontynuowała analizowanie wymogów sektora turystyki w zakresie umiejętności, opierając się na potrzebach i aspiracjach regionów, tak aby zwiększyć możliwości zatrudnienia i poprawić jakość świadczonych usług.

26. Sugeruje, by skorzystano z europejskich doświadczeń związanych z „lokalnymi planami działania na rzecz zatrudnienia", wzorując się na 89 pilotażowych „terytorialnych paktach na rzecz zatrudnienia", oraz by opracowano plany na szczeblu regionalnym we współpracy z władzami lokalnymi i regionalnymi, przedstawicielami sektorów hotelarstwa, rozrywki i kultury, reprezentantami pracowników tych branż oraz podmiotami społecznymi z europejskiego sektora turystyki alternatywnej, tak aby na szczeblu regionów opracowana została spójna polityka wspierająca zatrudnienie w branży turystycznej. Zaleca, by działania oparte na takich planach kwalifikowały się do wsparcia z funduszy strukturalnych.

27. Proponuje, by przedsięwzięto środki mające na celu okresowe zmniejszenie opłat na lotniskach regionalnych, tak aby zwiększyć ruch na tych lotniskach i wzmocnić ich bezpośrednie połączenie z miejscami, z których mogą licznie napływać turyści.

Bruksela, 22 kwietnia 2009 r.

Przewodniczący
Komitetu Regionów
Luc VAN DEN BRANDE

Opinia Komitetu Regionów „europejski plan naprawy gospodarczej a rola władz lokalnych i regionalnych”

(2009/C 200/04)

KOMITET REGIONÓW

— Z zadowoleniem przyjmuje wyraźny komunikat, który przekazał przewodniczący KE Barroso podczas szczytu G-20 w Londynie 2 kwietnia 2009 r., podkreślając znaczenie pięciu skoordynowanych działań na rzecz naprawy gospodarczej: światowej koordynacji bodźców fiskalnych, utworzenia trwałego popytu za pomocą bodźców budujących zaufanie, po trzecie potrzeby bodźca do globalnego ładu, po czwarte bodźców handlowych i wreszcie bodźców do rozwoju i do przeciwdziałania zmianom klimatu.

— W obliczu oczekiwanych niesymetrycznych skutków kryzysu w różnych regionach podkreśla znaczenie celu spójności terytorialnej w kontekście proponowanych środków służących ochronie lub tworzeniu miejsc pracy i pobudzaniu działalności gospodarczej.

— Popiera podejście Unii Europejskiej, aby zapewnić ogromne wsparcie potrzebne do naprawy gospodarczej — zarówno poprzez starania o zwiększenie siły nabywczej, jak i poprzez działania w zasadniczych dziedzinach strategii lizbońskiej (konkurencyjność i innowacyjność, zrównoważony rozwój i spójność społeczna).

Sprawozdawca: Dietmar BROCKES (DE/ALDE), członek parlamentu krajowego Nadrenii Północnej-Westfalii

Dokument źródłowy

Komunikat Komisji do Rady Europejskiej — *Europejski plan naprawy gospodarczej*

COM(2008) 800 wersja ostateczna

I. **UWAGI OGÓLNE**

KOMITET REGIONÓW

1. Jest w najwyższym stopniu zaniepokojony gwałtownym pogorszeniem sytuacji ekonomicznej w państwach członkowskich UE oraz w ich regionach i gminach, jak również tym, że kryzys wywarł ogromny wpływ na całą gospodarkę światową.

2. Wyraża zadowolenie, że Komisja Europejska szybko przedstawiła pakiet na rzecz naprawy gospodarczej w odpowiedzi na światowy kryzys finansowo-gospodarczy i jednocześnie zauważa, że prognozy ekonomiczne, na których ten pakiet się opiera, już zostały skorygowane w dół na skutek rozwoju sytuacji.

3. Z zadowoleniem przyjmuje wyraźny komunikat, który przekazał przewodniczący KE Barroso podczas szczytu G-20 w Londynie 2 kwietnia 2009 r., podkreślając znaczenie pięciu skoordynowanych działań na rzecz naprawy gospodarczej: światowej koordynacji bodźców fiskalnych, utworzenia trwałego popytu za pomocą bodźców budujących zaufanie, po trzecie potrzeby bodźca do globalnego ładu, po czwarte bodźców handlowych i wreszcie bodźców do rozwoju i do przeciwdziałania zmianom klimatu.

4. Podkreśla, że światowy kryzys finansowy i gospodarczy jest jedynie sprawdzianem gospodarki wolnorynkowej. Dlatego też wzywa tych, którzy ponoszą odpowiedzialność w dziedzinie gospodarki, do zdecydowanej i opanowanej reakcji na kryzys oraz do tego, by dodawali obywatelom odwagi, dając im dobry przykład.

5. Ostro krytykuje ryzykowne działania sektora finansowego, które widać było w tym, że posługiwano się wsparciem finansowym i instrumentami pochodnymi, takimi jak instrumenty finansowe oparte na długu (*collateralised debt obligations, CDO*), papiery wartościowe zabezpieczone aktywami i transakcje swap ryzyka kredytowego (*credit default swaps, CDS*), wykorzystując brak nadzoru ze strony krajowych, europejskich i międzynarodowych władz i instytucji nadzorczych oraz słabość przepisów finansowych.

6. Wzywa Komisję Europejską i państwa członkowskie do aktywnego działania na rzecz pełnej i skutecznej reformy całego systemu finansowego (w tym bankowości inwestycyjnej, funduszy hedgingowych i *private equity*) w zbliżających się rozmowach dotyczących nowego światowego porządku finansowego. Dzięki temu będzie można uniknąć powtórzenia się takich nieodpowiedzialnych działań. Reforma taka musi objąć następujące elementy:

— koniec systemu banków pośredniczących (*conduit banks*) i ustalenie dla instytucji finansowych obowiązkowych kwot kapitału podstawowego zabezpieczających przed kryzysem,

— zakaz używania takich instrumentów pochodnych, które, ze względu na swoją strukturę, nie mogą podlegać regulacjom lub też mimo regulacji zawierają nieprzewidywalne ryzyko systemowe,

— zakaz stosowania systemów motywacyjnych w sektorze finansowym (premie, ulgi podatkowe itd.), które zachęcają do podejmowania ryzyka systemowego,

— wprowadzenie oficjalnego statutu agencji ratingowych i międzynarodowego nadzoru takich instytucji.

7. Jest bardziej niż kiedykolwiek przedtem przekonany, że gospodarka realna i jej system finansowy powinny służyć ludziom. Uważa, że zakres przepisów i nadzoru (zwłaszcza zasad w ramach Umowy Kapitałowej Bazylea II) musi zostać rozszerzony na wszystkie podmioty systemu finansowego, w tym również fundusze hedgingowe, fundusze private equity i inne nieregulowane podmioty finansowe.

8. Uważa, że strukturalne i fundamentalne reformy światowego systemu finansowego są tak samo ważne jak środki na rzecz ożywienia koniunktury podejmowane przez UE i państwa członkowskie w związku z obecnym kryzysem finansowym. Odbudowa zaufania do rynków finansowych pozwoli uniknąć trwałej utraty zaufania do całej gospodarki rynkowej. Zaufanie to można przywrócić jedynie poprzez jasne, skuteczne oraz zrozumiałe i szeroko rozpropagowane korygowanie zawirowań na niektórych rynkach finansowych.

9. Uważa, że niezwykłe czasy wymagają zastosowania nadzwyczajnych środków. Chodzi obecnie o to, by działać szybko, porzucić rutynowe schematy myślenia i przestrzegać uaktualnionej wersji kryteriów z Maastricht oraz uelastycznić kryteria paktu stabilności i wzrostu dotyczące finansów publicznych (dług publiczny i deficyt budżetowy).

10. W obliczu oczekiwanych niesymetrycznych skutków kryzysu w różnych regionach podkreśla znaczenie celu spójności terytorialnej w kontekście proponowanych środków służących ochronie lub tworzeniu miejsc pracy i pobudzaniu działalności gospodarczej.

11. Odnotowuje, że większość usług publicznych wywierających najbardziej bezpośredni wpływ na zdolność ludności do stawienia czoła światowemu kryzysowi gospodarczemu stanowią usługi oferowane przez państwa członkowskie i ich samorządy terytorialne, lecz ze względu na poważne ograniczenia budżetowe w państwach członkowskich ich samorządy będą mogły wypełnić swoją funkcję jedynie w ograniczonym stopniu; jednakże, nawet w takich warunkach, należy przestrzegać zasad państwa prawa w całej Unii Europejskiej i w każdym państwie członkowskim, gdyż stanowią one podstawę zaufania obywateli do władzy publicznej.

Ogólna ocena europejskiego planu naprawy gospodarczej

12. Z zadowoleniem przyjmuje fakt, że Komisja Europejska szybko i z determinacją opracowała plan naprawy gospodarczej, aby zatrzymać spiralę spadku koniunktury.

13. Podkreśla, że państwa członkowskie UE muszą w obliczu kryzysu działać jako Wspólnota i nie mogą pozwolić sobie na zachowania nacjonalistyczne i protekcjonistyczne.

14. Podkreśla zatem potrzebę ścisłej koordynacji w ramach Wspólnoty i zdecydowanie europejskiego podejścia, które zapewni wspólne ramy dla działań podejmowanych na szczeblu krajowym, w zależności od sytuacji ekonomicznej i możliwości budżetowych każdego z państw członkowskich. Wyraża zdecydowany pogląd, że fakt, iż niektóre rządy państw członkowskich utrudniają samorządom lokalnym pełnienie podstawowych funkcji, w znacznym stopniu uniemożliwia osiągnięcie celów lizbońskich tym państwom w szczególności, a całej Unii Europejskiej w szerszym ujęciu, oraz pogłębia rozbieżności w poziomie rozwoju między poszczególnymi regionami europejskimi.

15. Popiera propozycje dotyczące inwestowania w projekty związane z energią i infrastrukturą szerokopasmową przedstawione przez Komisję Europejską jako element wdrażania planu naprawy gospodarczej UE zatwierdzonego przez Radę Europejską w grudniu 2008 r. i w marcu 2009 r. Uważa jednak, że zarówno ograniczenie marginesu swobody Komisji do niewykorzystanych kwot z budżetu UE jak i nadmiernie przeciągające się negocjacje z państwami członkowskimi w sprawie wykorzystania tych pieniędzy podkreślają potrzebę strukturalnej reformy budżetu UE, a w szczególności zwiększenia jego elastyczności. KR zwracał już na to uwagę w opinii w sprawie śródokresowego przeglądu budżetu ([1]).

16. Popiera podejście Unii Europejskiej, aby zapewnić ogromne wsparcie potrzebne do naprawy gospodarczej — zarówno poprzez starania o zwiększenie siły nabywczej, jak i poprzez działania w zasadniczych dziedzinach strategii lizbońskiej (konkurencyjność i innowacyjność, zrównoważony rozwój i spójność społeczna).

17. Z zadowoleniem przyjmuje zaangażowanie w odnowioną strategię lizbońską na rzecz wzrostu gospodarczego i zatrudnienia, wyrażone przez Radę Europejską w dniach 19–20 marca 2009 r., i podkreśla jak bardzo aktualne są obecne prace nad przyszłością strategii na rzecz wzrostu i zatrudnienia po roku 2010. W tym kontekście przypomina, że Komitet Regionów postanowił rozpocząć konsultacje z europejskimi samorządami lokalnymi i regionalnymi w sprawie przyszłości strategii na rzecz wzrostu gospodarczego i zatrudnienia po roku 2010 ([2]).

18. Z zadowoleniem przyjmuje bezpośrednie uznanie przez Radę Europejską w dniach 19–20 marca 2009 r. priorytetu, jakim jest zajęcie się społecznymi skutkami kryzysu przez „pobudzanie zatrudnienia, w szczególności przez propagowanie nabywania nowych umiejętności wymaganych w nowych miejscach pracy" oraz „solidarność i ułatwianie systemom ochrony socjalnej odgrywania w pełni ich roli automatycznego stabilizatora" (pkt 19 konkluzji).

19. Wyraża ubolewanie, że Rada Unii Europejskiej na posiedzeniu w dniach 19–20 marca 2009 r. w Brukseli nie uznała wyraźnie znaczenia władz lokalnych i regionalnych w walce z kryzysem gospodarczym.

20. Wzywa Komisję do zaangażowania się w międzynarodowe negocjacje na rzecz stworzenia trwałego nowego porządku i stabilizacji światowych systemów finansowych.

21. Jest przekonany, że programy inwestycji publicznych i zachęt finansowych opracowane w celu wsparcia odnowy gospodarczej muszą także pomagać w dalszym przechodzeniu na gospodarkę niskoemisyjną oraz wzywa Komisję i państwa członkowskie do odpowiedniego ukształtowania ich planów i programów naprawy gospodarczej. Obecny kryzys finansowy nie może przekreślić realizacji celów UE dotyczących przeciwdziałania zmianom klimatycznym w okresie po 2012 r.

22. Apeluje do państw członkowskich o szybkie opracowanie krajowych programów naprawy gospodarczej i zapewnienie odpowiednich środków na ich realizację — o ile takie programy jeszcze nie obowiązują.

23. Opracowując krajowe plany naprawy gospodarczej, należy dokładnie ocenić wpływ proponowanych przez nie środków służących dokonywaniu oszczędności na sytuację gospodarczą i społeczną kraju w dłuższej perspektywie. Nieprzemyślane środki, umożliwiające poczynienie niewielkich oszczędności, mogą przynieść więcej strat niż korzyści, a straty te mogą się z czasem jeszcze powiększyć. Z drugiej strony należy także uwzględnić oddziaływanie zadłużenia na możliwości kształtowania budżetu państwa, dlatego też należy rozważyć konieczność i opłacalność każdego pojedynczego wydatku.

24. Usilnie nawołuje do wykorzystywania środków z funduszy strukturalnych, aby przyspieszyć inwestycje i zmodernizować infrastrukturę Europy.

25. Wzywa Komisję i państwa członkowskie do zaproponowania dodatkowych elastycznych rozwiązań w ramach funduszy strukturalnych UE, które pomogą w przezwyciężeniu obecnych trudności w dostępie do współfinansowania z sektora publicznego i prywatnego.

26. Zwraca się do Komisji o sprawdzenie, w jaki sposób można by poprzez doraźnie odstępstwa zniwelować mechanizmy tkwiące w uregulowaniach finansowo-budżetowych, które w obecnych okolicznościach mogą pogłębiać kryzys.

([1]) CdR 16/2008 fin.

([2]) http://www.cor.europa.eu/pages/EventTemplate.aspx?view=folder&id=bb54a097-28c8-4025-88cc-b9f8a63caeb7&sm=bb54a097-28c8-4025-88cc-b9f8a63caeb7.

27. Apeluje do państw członkowskich, zwłaszcza tych należących do strefy euro, o to, by rozważyły możliwość ustanowienia pożyczki europejskiej i inne rozwiązania gwarantowane wspólnie przez wszystkie państwa członkowskie.

28. Popiera niedawną propozycję Komisji, aby zwiększyć elastyczność europejskiego funduszu dostosowania do globalizacji, dzięki czemu można by skutecznie wykorzystywać ten instrument do łagodzenia negatywnych skutków kryzysu na rynkach pracy. Przypomina w tym kontekście, że już w swej pierwszej opinii w sprawie EFG z roku 2006 sugerował wprowadzenie wielu proponowanych obecnie przez Komisję zmian i cieszy się, że sugestie te są obecnie uwzględniane.

Regionalny i lokalny wymiar kryzysu gospodarczego

29. Wskazuje na liczne przedsięwzięcia w zakresie bliskiej obywatelom infrastruktury publicznej i na projekty rozwoju, które odpowiednie władze realizują na szczeblu regionalnym i lokalnym. Stanowią one jedną trzecią wydatków sektora publicznego i ponad dwie trzecie inwestycji publicznych w całej UE.

30. Pragnie zwrócić uwagę na fakt, że wiele samorządów lokalnych i regionalnych zaangażowało się w ostatnich latach w transgraniczne umowy dotyczące leasingu kluczowej infrastruktury; wiele z tych umów jest obecnie zagrożonych z powodu kryzysu finansowego i niewystarczających informacji, które leżały u ich podstaw. Wiele z nich w dalszym ciągu niesie ze sobą niedające się oszacować ryzyko finansowe i prawne i dlatego może okazać się, że potrzebne są uzgodnione działania w celu ograniczenia potencjalnie bardzo szkodliwych konsekwencji, jakie problemy spowodowane takimi umowami mogą przynieść obywatelom.

31. Apeluje do Rady, Komisji oraz państw członkowskich o uwzględnienie znaczącej roli władz lokalnych i regionalnych w przezwyciężaniu słabej koniunktury i kryzysu gospodarczego. Apeluje do państw członkowskich o unikanie bezpośrednich cięć budżetu samorządów lokalnych, które już ucierpiały w wyniku zmniejszonych na skutek kryzysu gospodarczego dochodów.

32. Zwraca uwagę na dobre praktyki niektórych państw członkowskich, które niezależnie od sytuacji gospodarczej potrafiły znaleźć sposób na to, aby wspierać samorządy lokalne i rekompensować rosnące zapotrzebowanie na usługi publiczne, udostępniając samorządom lokalnym dodatkowe pożyczki i finansowanie.

33. Zwraca uwagę, że w przeszłości próby konsolidacji podejmowane kosztem publicznych inwestycji netto prowadziły do uszczuplenia kapitału publicznego. Dlatego dziś trzeba nadrobić braki w inwestycjach publicznych przede wszystkim na poziomie lokalnym i regionalnym — w infrastrukturę publiczną, drogi, przedszkola, szkoły, uczelnie, szpitale, okablowanie szerokopasmowe oraz w efektywność energetyczną. Z drugiej strony należy wzmocnić wysiłki na rzecz konsolidacji mające ograniczyć wydatki konsumpcyjne, aby zapobiec zadłużeniu i pozostawić przyszłym pokoleniom swobodę działania.

34. Wzywa Komisję do przedstawienia wniosku dotyczącego zasad przyznawania mikrokredytów w UE. We wniosku tym powinny zostać określone podstawowe kryteria przyznawania mikrokredytów, aby uniknąć wszelkich zakłóceń konkurencji i ułatwić uzyskanie transgranicznego dostępu do mikrokredytów i współfinansowania z budżetu UE. W tym kontekście Komitet Regionów popiera inicjatywę JASMINE przedstawioną przez Komisję Europejską i Europejski Bank Inwestycyjny we wrześniu 2008 r.

Wkład władz regionalnych i lokalnych w przezwyciężenie kryzysu

35. Podkreśla, że działania napędzające koniunkturę muszą być podejmowane na wszystkich regionalnych szczeblach UE, zgodnie z zasadą pomocniczości. Zasadniczo przydatne są dodatkowe działania, które można szybko wdrożyć, aby w krótkim czasie zwiększyć popyt. W niezwłocznym rozpoczęciu takich działań pomogłoby m.in. zaliczkowanie unijnych środków wsparcia.

36. Zwraca przy tym uwagę, że działania te muszą być celowe także w dłuższej perspektywie, a jednocześnie skuteczne w kontekście strategii lizbońskiej. Nie tylko same działania, ale też wynikające z nich później dalsze koszty powinny być możliwe do sfinansowania.

37. Zwraca się do Komisji o umożliwienie stosowania przy inwestycjach poniżej pewnego pułapu uproszczonych i elastycznych procedur przetargowych, zwłaszcza w przypadku administracji regionalnej i lokalnej. Ma to zapewnić szybki przepływ środków oraz sprawne przyznawanie kontraktów MŚP i zakładom rzemieślniczym, tak aby mogły one utrzymać miejsca pracy.

38. Z zadowoleniem przyjmuje propozycje Komisji co do przyspieszonego i łatwiejszego korzystania w państwach członkowskich ze środków w ramach funduszy strukturalnych. Tylko gdy uda się znacznie uprościć procedury, można będzie sprawniej realizować i opłacać projekty w zakresie infrastruktury dzięki środkom z funduszy strukturalnych.

39. Podkreśla, że Komisja Europejska powinna zwiększyć wysiłki w tym kierunku i przewidzieć ewentualny szerszy przegląd ram instytucjonalnych polityki spójności z myślą o uproszczeniu i usprawnieniu procedur wykonawczych (zarządzanie, śledzenie ich przebiegu, kontrola), tak aby zachęcić do poważniejszych inwestycji i znacznie przyspieszyć ich tempo.

40. Zwraca się do Komisji o współdziałanie i pomoc w znalezieniu odpowiedzi na pytanie, w jaki sposób niezamożne samorządy mogłyby uczestniczyć w programach także w ramach celu spójności. Trzeba rozważyć, czy należy opracować nowe stawki współfinansowania, których celem byłoby ułatwienie korzystania z finansowania ze środków unijnych.

41. KR wzywa zatem Komisję do podjęcia działań na rzecz wsparcia władz lokalnych i regionalnych oraz MŚP, aby łatwiej mogły one zapewniać lub uzyskiwać współfinansowanie, zależnie od potrzeb. Choć Komitet z zadowoleniem przyjmuje inicjatywę zwiększenia prefinansowania projektów UE, to obecne trudności z uzyskaniem znacznego współfinansowania sprawią, że w praktyce zamierzone skutki uda się osiągnąć tylko w ograniczonym zakresie.

42. Podkreśla, że należy zbadać możliwość przyjęcia specjalnych środków wsparcia na szczeblu lokalnym i regionalnym w regionach o najszybszym wzroście bezrobocia. W tym kontekście należy rozważyć przeprowadzenie przeglądu krajowej mapy pomocy regionalnej.

43. Domaga się doboru takich działań, które sprzyjałyby szczególnie małym i średnim przedsiębiorstwom.

44. Liczy na to, że Komisja wyliczy wartość wsparcia na poręczenia kredytowe, zwłaszcza dla małych i średnich przedsiębiorstw, w sposób uwzględniający kryzys finansowy. W szczególności wskazuje na potrzebę wzmocnienia i dofinansowania w trybie pilnym i nadzwyczajnym systemów wzajemnych gwarancji oraz kapitału wysokiego ryzyka, aby ułatwić MŚP dostęp do odpowiedniego finansowania, zwłaszcza w obliczu obecnego kryzysu, który dotyka je w sposób szczególny.

45. Uważa, że nieodzowna jest kompleksowa pomoc dla działań w zakresie szkolenia zawodowego i podnoszenia kwalifikacji. Wzywa zatem Komisję do rozważenia zaproponowania dodatkowych elastycznych rozwiązań, aby pozwolić na zmianę wydatkowania środków w ramach regionalnych programów rozwoju, tak by wesprzeć realizację priorytetów Europejskiego Funduszu Społecznego, takich jak przekwalifikowanie zawodowe i zmniejszenie bezrobocia.

46. Wskazuje na sprawdzone instrumenty skutecznego wspierania przedsiębiorstw w trudnej sytuacji, takie jak poradnictwo, tworzenie sieci kontaktów czy punkty informacji. W centrum uwagi powinny przede wszystkim stać małe i średnie przedsiębiorstwa, które pomimo solidnych podstaw ucierpiały wskutek osłabienia koniunktury, gdyż po zażegnaniu kryzysu to właśnie one będą siłą napędową ożywienia gospodarczego.

47. Wzywa Komisję Europejską, by w czerwcu przedstawiła pierwsze podsumowanie wraz z oceną, na ile podjęte działania okazały się skuteczne na szczeblu zarówno wspólnotowym, jak i państw członkowskich i czy konieczny będzie kolejny plan naprawy gospodarczej.

48. Zachęca, aby regiony oceniały realizację tych działań w ramach rozpowszechniania najlepszych praktyk.

49. Upoważnia swego Przewodniczącego do przekazania rezolucji Komisji Europejskiej, Parlamentowi Europejskiemu, Radzie oraz państwu członkowskiemu pełniącemu przewodnictwo w Radzie.

50. Zwraca uwagę Komisji Europejskiej na potrzebę zapewnienia bezwarunkowego przestrzegania Europejskiej Karty Samorządu Lokalnego przez wszystkie państwa członkowskie.

Bruksela, 22 kwietnia 2009 r.

Przewodniczący
Komitetu Regionów
Luc VAN DEN BRANDE

Opinia Komitetu Regionów „władze lokalne: podmioty rozwoju”

(2009/C 200/05)

KOMITET REGIONÓW

— Wyraża zadowolenie z komunikatu Komisji Europejskiej, która już w tytule otwarcie uznaje miejsce, jakie władze lokalne i regionalne zajmują w międzynarodowej współpracy na rzecz krajów rozwijających się.

— Z zadowoleniem rozpoznaje większość elementów, których wartość sam uznał w poprzednich opiniach z lat 2005, 2007 i 2008 w tej sprawie.

— Podkreślając szczególny wkład władz lokalnych i regionalnych uznaje konieczność harmonizacji na wszystkich szczeblach działań podejmowanych w ramach współpracy i domaga się postępów w pełnym włączaniu władz lokalnych i regionalnych krajów rozwijających się w politykę rozwoju i współpracy.

— Z zadowoleniem przyjmuje propozycję, aby w ramach instytucji europejskich pełnić funkcję punktu oparcia dla prowadzenia zorganizowanego dialogu z samorządami na temat rozwoju, uznając tę propozycję za w pełni zgodną z rolą przyznaną mu na mocy traktatów.

— Zobowiązuje się do podjęcia koniecznych kroków w celu zorganizowania wraz z Komisją dorocznych konferencji dotyczących współpracy zdecentralizowanej, które odbywałyby się z udziałem „wszystkich podmiotów uczestniczących w systemie współpracy” i proponuje, by organizowano je tuż po sesjach plenarnych Komitetu Regionów, a jeśli to możliwe, pierwsze posiedzenie powinno mieć miejsce przed końcem 2009 roku.

— Ma zamiar stworzyć i prowadzić, wraz z Komisją Europejską, „giełdę” współpracy zdecentralizowanej w postaci portalu internetowego, który stanowić będzie wirtualną kontynuację tych konferencji.

— Zaleca opracowanie dokumentów, uwzględniających potrzebę informowania władz lokalnych i regionalnych o prowadzonej przez UE polityce rozwoju.

— Przypomina, że wiedza w kwestii tego, kto, co i gdzie robi jest niezbędna, aby uniknąć powielania i by podstawą prac w tym zakresie były dostępne informacje.

Sprawozdawca: Christophe ROUILLON (FR/PSE), mer Coulaines

Dokument źródłowy:

Komunikat Komisji do Rady, Parlamentu Europejskiego, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego oraz Komitetu Regionów „Władze lokalne: podmioty rozwoju"

COM (2008) 626 wersja ostateczna

I. **ZALECENIA POLITYCZNE**

KOMITET REGIONÓW

A **Uwagi ogólne**

1. **Wyraża zadowolenie** z komunikatu Komisji Europejskiej, która już w tytule otwarcie uznaje miejsce, jakie władze lokalne i regionalne zajmują w międzynarodowej współpracy na rzecz krajów rozwijających się.

2. **Wyraża również zadowolenie** z podejścia Komisji, która wychodzi od rzeczonego uznania, aby następnie zająć się stopniowym organizowaniem stosunków między europejską polityką rozwoju a działaniami w zakresie współpracy zdecentralizowanej podejmowanymi przez samorządy lokalne i regionalne. Komisja proponuje zatem szereg sposobów, aby wspomniane uznanie władz lokalnych i regionalnych jako podmiotów rozwoju przełożyć na konkretne działania.

3. **Podkreśla**, że od czasu opublikowania komunikatu w dniach 15–17 listopada 2009 r. w Strasburgu miały miejsce III Europejskie Dni Rozwoju. W kontekście światowego kryzysu gospodarczego skupiono się na wymiarze lokalnym rozwoju. Europejskie Dni Rozwoju stały się dobrą okazją, aby na wiele sposobów i w obecności licznej publiczności uznać wartość bogactwa działań władz lokalnych i regionalnych: oficjalnie zaprezentowano i rozdano Europejską kartę współpracy w zakresie wsparcia dla lokalnego sprawowania rządów [w komunikacie Komisji zwanego „ładem administracyjno-regulacyjnym" — przyp. tłum.], która stanowi dokument towarzyszący komunikatowi Komisji; oficjalnie zainaugurowano nową platformę władz lokalnych i regionalnych na rzecz rozwoju, której stworzenie KR zalecał od chwili wydania opinii z listopada 2005 r.; uznano wartość współpracy zdecentralizowanej na rzecz rozwoju oraz partnerstwa podczas uroczystości, w której uczestniczyli komisarz ds. rozwoju i pomocy humanitarnej oraz przewodniczący Komitetu Regionów.

4. **Docenia** fakt, że Komisja przedstawiła szczególny udział władz lokalnych i regionalnych w procesie rozwoju i wspierania lokalnego sprawowania rządów i że — co stanowi nowość — oparła się na konkretnych przykładach, aby pokazać różnorodność i bogactwo rzeczonego udziału.

5. **Z zadowoleniem rozpoznaje** większość elementów, których wartość sam uznał w poprzednich opiniach z lat 2005, 2007 i 2008 w sprawie współpracy władz lokalnych i regionalnych na rzecz rozwoju.

6. **Nie chce** niepotrzebnie ponownie wymieniać wszystkich aspektów współpracy zdecentralizowanej, które już miał okazję wyszczególnić. Dlatego też po prostu **przypomina**, że cechuje ją jednocześnie różnorodność podstaw prawnych w zależności od państwa członkowskiego Unii i silna wartość dodana dla procesu rozwoju na całym świecie. Jej skuteczność wynika z obecności lokalnych przedstawicieli władzy w terenie, jak najbliżej potrzeb beneficjentów tej współpracy. Władze lokalne i regionalne uczestniczące we współpracy zdecentralizowanej zbierają doświadczenia, dzięki którym zyskują zdolności doradcze i wiedzę fachową szczególnie cenną w zwalczaniu ubóstwa i przyczynianiu się do realizacji milenijnych celów rozwoju (MCR) ([1]).

7. **Przypomina również**, że władze lokalne i regionalne są w stanie odegrać pierwszoplanową rolę we współpracy międzynarodowej ukierunkowanej na wspieranie demokratycznego sprawowania rządów na szczeblu lokalnym. KR wyraża zatem zadowolenie, że zasady i linie działania przedstawione w Europejskiej karcie współpracy w zakresie wsparcia dla lokalnego sprawowania rządów, wspomnianej w punkcie 3, uzupełniają komunikat Komisji. **Wzywa do szerszego rozpowszechnienia** tego tekstu, który stanowi wynik konsultacji przeprowadzanych w różnych państwach członkowskich oraz z partnerami w krajach rozwijających się i który podkreśla w szczególności potrzebę tworzenia powiązań między różnymi podmiotami działającymi na szczeblu lokalnym, lecz również na wszystkich innych szczeblach działań (lokalnym, krajowym i światowym).

8. **Pragnie podkreślić**, iż obok demokratycznego sprawowania rządów (w komunikacie Komisji „ładu administracyjno-regulacyjnego"), który sprzyja zaangażowaniu zainteresowanej ludności, współpraca samorządów terytorialnych za sprawą różnorodności sektorów działania oraz podmiotów publicznych i prywatnych, po których wsparcie może sięgać, stanowi potężny czynnik rozwoju lokalnego. Może stymulować organizację

([1]) W 2005 r. pięć lat po przyjęciu milenijnych celów rozwoju (cele wyznaczone na 2015 r.) Sekretarz Generalny ONZ w swoim sprawozdaniu (A/59/2005) przypomniał, że ponad miliard osób żyje nadal poniżej progu ubóstwa, dysponując mniej niż jednym dolarem na dzień. Zobacz całe sprawozdanie: http://daccessdds.un.org/doc/UNDOC/GEN/N05/270/79.

produkcji, obieg handlowy i działania gospodarcze z poszanowaniem ludności i środowiska naturalnego. Wymiar ten jest szczególnie potrzebny w przypadku słabiej rozwiniętych obszarów wiejskich, ponieważ pozwala walczyć jednocześnie z ubóstwem oraz ze zjawiskiem masowej emigracji do miast lub z pokusą nielegalnej emigracji za granicę.

9. **Docenia**, że w swoim komunikacie Komisja podkreśla rolę władz lokalnych i regionalnych w podnoszeniu świadomości społeczeństwa w kwestii rozwoju i zwalczania ubóstwa na świecie. Jest przekonany, że wpływ podnoszenia świadomości może być tym silniejszy, jeśli zostanie oparty na współpracy między jednym europejskim samorządem terytorialnym a jednym bądź wieloma samorządami krajów rozwijających się. Działania podnoszące świadomość w jasny sposób wyrażają partnerstwa na rzecz rozwoju, jakie potrafią zawiązać stowarzyszenia i samorządy, ponieważ w dużej mierze opierają się one na udziale lokalnych stowarzyszeń gromadzących obywateli zainteresowanych zagadnieniami związanymi z rozwojem. Ponadto poprzez poszerzenie zainteresowania ogółu społeczeństwa palącą kwestią rozwoju samorządy mogą również przyczyniać się do zwiększania stopnia integracji ludności napływowej. Działania związane z solidarnością i wymianą mogą stanowić okazję dla osób pochodzenia imigranckiego, aby na nowo odkryć swoją kulturę pochodzenia i pokonać uczucie wykorzenienia.

B **Uwagi**

10. **Pragnie przedstawić** szereg uwag, które wydają mu się istotne dla lepszego określenia miejsca władz lokalnych i regionalnych w europejskiej polityce na rzecz rozwoju.

11. **Zastanawia się** nad definicją współpracy zdecentralizowanej, która znajduje się w komunikacie (ramka wprowadzająca — strona 3 komunikatu). Wcześniej Komisja uznawała za współpracę zdecentralizowaną taką współpracę, która prowadzona była na szczeblu niższym niż krajowy, bez względu na charakter licznych wdrażających ją podmiotów. Komitet, ze swojej strony, pragnie przypomnieć, że poprzez współpracę zdecentralizowaną rozumie taką współpracę, w którą zaangażowane są konkretnie jednostki samorządu terytorialnego.

12. **Wzywa** Komisję do przyznania, że współpraca zdecentralizowana ma również znaczenie dla ochrony i poprawy stanu środowiska naturalnego i że — w skali lokalnej — stanowi ona odpowiedź na ogólnoświatową troskę o zagrożenia związane ze zmianami klimatu, a także ułatwia ich uświadomienie danej ludności.

13. **Pragnie zauważyć**, że wzmianka o udziale władz lokalnych i regionalnych w finansowaniu w ramach pomocy państwa na rzecz rozwoju nie może przesłonić znaczenia ich wkładu jakościowego. Wartość dodana ich działań wynika przede wszystkim z faktu, że na szczeblu lokalnym opierają się one na partnerstwach, które postanowiły ustanowić, a nie na wdrażaniu zobowiązań poczynionych przez państwa. Można by zresztą powołać się na przykład samorządów małych rozmiarów, które nie dysponują dużymi środkami finansowymi, a które prowadzą istotne działania o dużym znaczeniu.

14. **Potwierdza, że** współpraca między samorządami terytorialnymi stanowi lokalny wymiar globalnej strategii na rzecz solidarności między regionami bogatymi i biednymi naszej planety. Samorządy potrafiły więc utworzyć zgrupowania oparte na różnych podstawach. Wysiłki podejmowane w celu koordynacji działań spotkały się z zadowoleniem wyrażonym w konkluzjach Rady Unii Europejskiej przyjętych w dniu 10 listopada 2008 r. i dotyczących komunikatu Komisji.

15. **Uznaje konieczność** harmonizacji działań podejmowanych w ramach współpracy na rzecz rozwoju na wszystkich szczeblach i jest zdania, że deklaracja paryska w sprawie skuteczności pomocy stanowi decydujący krok naprzód. Dlatego też oczekuje od Komisji, zastępowanej przez swoje delegacje w krajach korzystających z pomocy, aby w pierwszym rzędzie zajęła się wspieraniem użytecznych relacji zgodnie z zasadą pomocniczości oraz biorąc pod uwagę specyficzny charakter działań samorządowych.

16. Przyswajanie [1] polityki i strategii współpracy i rozwoju stanowi jedną z zasadniczych zasad deklaracji paryskiej na rzecz poprawy ładu administracyjno-regulacyjnego. KR **pragnie w szczególności podkreślić tę zasadę i jest zdania, że** współpraca zdecentralizowana dzięki bliskości, na jakiej jest oparta, szczególne nadaje się do tego, aby ją wdrażać. W związku z tym **domaga się** postępów w pełnym włączaniu władz lokalnych i regionalnych krajów rozwijających się w politykę rozwoju i współpracy.

II. **ASPEKTY OPERACYJNE**

17. **Przyjmuje z wielkim zainteresowaniem** propozycje przedstawione przez Komisję, aby przełożyć na konkretne działania uznanie władz lokalnych i regionalnych jako podmiotów rozwoju i pragnie przedstawić następujące spostrzeżenia:

Na temat zorganizowanego dialogu

18.**Uznaje za szczególnie pożądaną** propozycję Komisji, aby zorganizować wraz z samorządami terytorialnymi dialog na temat rozwoju. Stanowi ona odpowiedź na podejmowane przez ostatnie lata przez samorządy ciągłe wysiłki w celu uznania ich nie tylko za podmioty, lecz także za samodzielnych interlokutorów „międzynarodowych, dwustronnych i wielostronnych grup donatorów".

19. **Z zadowoleniem przyjmuje** propozycję wysuniętą przez Komisję, aby pełnić funkcję punktu oparcia w ramach instytucji europejskich, uznając tę propozycję za w pełni zgodną z rolą przyznaną mu na mocy traktatów, tj. wyrażania stanowiska europejskich władz lokalnych i regionalnych.

---

[1] Upodmiotowienie jest pierwszym z „zobowiązań do partnerstwa", które znalazły się w deklaracji paryskiej z 2005 r. Za sprawą tego zobowiązania „Państwa partnerskie sprawują pełną kontrolę nad swoimi politykami i strategiami rozwoju oraz zapewniają koordynację działań na rzecz rozwoju". Zob. tekst deklaracji paryskiej oraz innych dokumentów dotyczących jej wdrażania na stronie OECD: www.oecd.org.

20. **Zobowiązuje się** do podjęcia koniecznych kroków w celu zorganizowania wraz z Komisją Europejską dorocznych konferencji dotyczących współpracy zdecentralizowanej zaproponowanych w komunikacie oraz **podziela** pomysł, by odbywały się one z udziałem „wszystkich podmiotów uczestniczących w systemie współpracy" na szczeblu europejskim, nie wykluczając innych uczestników — co oznacza, że Komisja Europejska mogłaby być reprezentowana jednocześnie przez zainteresowane dyrekcje generalne oraz przez swoje liczne delegacje z różnych regionów świata, jako pilotujące współpracę europejską na szczeblu krajowym. Poza Komitetem Regionów udział w konferencjach brałyby władze lokalne i regionalne UE oraz krajów rozwijających się, w tym za pośrednictwem swoich stowarzyszeń. Oprócz uruchomienia własnych środków Komitet ponownie wnioskuje o wsparcie finansowe ze strony Komisji Europejskiej. Aby członkowie Komitetu mogli w pełni zaangażować się w debaty podczas tych konferencji, byłoby wskazane, by odbywały się one tuż po sesjach plenarnych Komitetu Regionów, a jeśli to możliwe, pierwsze posiedzenie powinno mieć miejsce przed końcem 2009 roku.

Na temat narzędzi wspólnego podejścia

21. KR **z zadowoleniem przyjmuje** projekt Komisji dotyczący opracowania „wytycznych operacyjnych" i jednocześnie zastanawia się, czy będą one dotyczyć delegacji Komisji w różnych krajach — aby lepiej regulować stosunki z władzami lokalnymi i regionalnymi — czy też samych władz lokalnych i regionalnych. W każdym razie uznaje za pożądany każdy dokument, którego celem będzie wyjaśnienie roli różnych podmiotów, choćby tylko po to, aby sprzyjać tworzeniu powiązań między odpowiednimi działaniami.

22. Jeśli wytyczne te miałyby dotyczyć władz lokalnych i regionalnych, **jest zdania**, że muszą one uwzględniać specyficzny charakter współpracy zdecentralizowanej i doświadczenia, już potwierdzonego, władz lokalnych w tej dziedzinie. Ponieważ **uznaje**, że dążeniem jest nie tyle ukierunkowanie, co uwzględnienie *potrzeby informowania* władz lokalnych oraz pozwolenie im na zrozumienie celów, logiki, mechanizmów — nie mówiąc już o słownictwie — polityki rozwoju UE, której złożoność zbyt często sprawia, że zajmują się nią jedynie specjaliści.

23. Dlatego też **zaleca** opracowanie dokumentów w wyniku wspólnej pracy Komisji i władz lokalnych i regionalnych. Ważne jest, aby dokumenty te mogły być szeroko wykorzystywane, dzięki ich właściwej treści i jasnemu językowi, oraz aby stanowiły rzeczywisty wyraz zorganizowanego dialogu powierzonego Komitetowi Regionów. Pozwoliłoby to samorządom, zwłaszcza tym, które dysponują ograniczonymi zasobami ludzkimi na prowadzenie współpracy, na lepsze włączenie się w europejską dynamikę rozwoju i środowisko międzynarodowe.

Na temat określania podmiotów i działań współpracy zdecentralizowanej

24. **Pragnie przypomnieć**, że już w pierwszej swojej opinii w tej sprawie określenie podmiotów i działań współpracy zdecentralizowanej wydało mu się **priorytetem**. Wiedza w kwestii tego, kto, co i gdzie robi jest niezbędna, aby móc docenić wkład tej formy współpracy, lecz również aby promować zbliżanie w ramach działań samorządów państw członkowskich na tym samym obszarze lub, mając na uwadze wzajemne uzupełnianie się, rozdzielać działania według dobrze pojętego interesu samorządów korzystających z pomocy.

25. **Zauważa z zadowoleniem**, że w swoich konkluzjach z dnia 10 listopada 2008 r. dotyczących komunikatu Komisji, Rada udzieliła swojego poparcia dla prac Komisji podejmowanych w tym celu „na podstawie dostępnych informacji". Istnieją już bowiem zaczątki baz danych, budowanych czy to z inicjatywy państw członkowskich, czy też za pośrednictwem obserwatorium utworzonego w Barcelonie, które w ramach swojej działalności zbiera informacje dotyczące stosunków między władzami lokalnymi i regionalnymi w Europie i Ameryce Łacińskiej.

Na temat tworzenia nowych partnerstw

26. **Podkreślił właśnie** jak niezbędne i pilne jest poznanie już istniejących stosunków w ramach współpracy zdecentralizowanej, jeśli celem jest promowanie wymiany informacji i nowych partnerstw stanowiących odpowiedź na oczekiwania jednostek samorządów terytorialnych krajów rozwijających się, przed którymi stoją nowe obowiązki związane z coraz to bardziej powszechną polityką decentralizacji. Dlatego też Komitet **pragnie zwrócić uwagę** na konieczność ograniczenia do minimum ryzyka powstania niejasności i rozdrobnienia potencjalnie związanego z tworzeniem nowych partnerstw bez uwzględnienia tych już istniejących, które zamiast wzmocnić powiązania sprawowaniu rządów, od początku dublowałyby się nawzajem, czego właśnie należy unikać.

27. **Proponuje**, aby „nowe partnerstwa" miały raczej charakter jakościowy i **docenia** wsparcie dla propozycji wysuniętej we wcześniejszej opinii Komitetu Regionów, aby ustanowić środek promowania wymiany informacji: „giełda" współpracy zdecentralizowanej, o której mowa w komunikacie, powinna stanowić raczej narzędzie stałego dialogu z władzami lokalnymi i regionalnymi i między nimi we wszystkich regionach świata uczestniczących w działaniach w ramach współpracy zdecentralizowanej. Dlatego też **KR ma zamiar stworzyć i prowadzić**, wraz z Komisją Europejską, wyżej wspomnianą „giełdę" w postaci portalu internetowego, który stanowić będzie pewnego rodzaju wirtualną kontynuację dorocznych konferencji dotyczących współpracy zdecentralizowanej. Przy tworzeniu tej „giełdy" Komitet uwzględni istniejące inicjatywy, tak aby uniknąć powielania pracy.

Na temat wzmocnienia istniejących więzów między samorządami

28. **Jest świadomy**, że wszystkie więzy między samorządami lokalnymi UE i krajów rozwijających się nie stanowią działań z zakresu współpracy zdecentralizowanej sensu stricto, która pomaga samorządom partnerskim zorganizować swój rozwój zgodnie z zasadą sprawowania rządów.

29. **Podziela opinię**, że stosunki „przyjacielskie" mogą ewoluować w stronę działań o większym znaczeniu, jeśli bardziej znane wśród wszystkich władz lokalnych będą możliwości związane ze współpracą zdecentralizowaną. Jako instytucja europejska będąca przedstawicielem samorządów europejskich na wszystkich szczeblach, KR jest zdania, że może odegrać centralną rolę i przyczynić się do zwiększenia zaangażowania samorządów lokalnych i regionalnych w rozwój poprzez działania w ramach rzeczywistej współpracy zdecentralizowanej, które — stosownie do potrzeb władz partnerskich na szczeblu lokalnym i regionalnym — mogą czasami przekładać się na krótkoterminową wymianę techniczną.

30. Jak wcześniej zostało to podkreślone, już w pierwszej opinii w sprawie współpracy zdecentralizowanej **uznaje za podstawową** rolę przedstawicielstw lub krajowych stowarzyszeń władz lokalnych i regionalnych krajów partnerskich. Nie tylko tworzą one więzi i pozwalają na wymianę między przedstawicielami lokalnej władzy borykającymi się z podobnymi problemami, lecz również to właśnie one mogą nawiązać dialog z rządami centralnymi w celu określenia strategicznych priorytetów z właściwym uwzględnieniem władz szczebli niższych niż krajowy, których dotyczy rozwój.

31. Dlatego też **zaleca** sprzyjanie ich powstawaniu i organizowaniu się, w tym wspierając ustanawianie zgrupowań regionalnych, oraz wzywa do mobilizacji w tym celu, czy to poprzez wsparcie ze strony swoich odpowiedników z krajów europejskich, czy też przez Unię Europejską.

Dodatkowa uwaga

32.**Zdecydowanie zaleca**, aby czuwać nad **spójnością** zasad umieszczonych w tekście i w programach działań Unii Europejskiej, bez względu na obszar świata, którego to dotyczy i wykorzystywany instrument współpracy europejskiej. Na przykład zaleca:

— zbadanie związków między *mechanizmami pomocy budżetowej*, za pośrednictwem których przekazywane jest w większości przypadków finansowanie UE i państw członkowskich, dotacjami udzielanymi władzom lokalnym przez rządy centralne i zakresem kompetencji, jakimi dysponują na mocy przyjętego w wielu państwach korzystających z pomocy prawodawstwa w odniesieniu do decentralizacji;

— karta na rzecz wspierania lokalnego sprawowania rządów potwierdza na kilka sposobów, co również zweryfikowano skądinąd w analizie przeprowadzonej przez Bank Światowy i OECD — że korzystna decentralizacja opiera się na dobrym współdziałaniu między różnymi szczeblami władzy, co zakłada trwałość i skuteczność szczebla centralnego. Dlatego też chciałby, aby w ramach oceny śródokresowej *programu tematycznego* „Podmioty niepaństwowe i władze lokalne w procesie rozwoju", która ma mieć miejsce w 2009 r., zadano pytanie na temat właściwości wspierania „władz lokalnych" w krajach, gdzie, zgodnie z określeniem zawartym w programie, warunki są trudne;

— jeśli chodzi o dostępne środki finansowe, program tematyczny stanowi wierzchołek góry lodowej. KR chciałby, aby do dyspozycji zainteresowanych podmiotów, zarówno europejskich, jak i z krajów rozwijających się, przekazać szczegółowe informacje dotyczące sposobu, w jaki władze lokalne są rzeczywiście włączane we wdrażanie porozumień dotyczących współpracy, tak aby, jeśli zajdzie taka potrzeba, można było wprowadzić ulepszenia. W takich okolicznościach wiedza o dobrych praktykach i ich rozpowszechnianie byłyby pożądane.

33. **Jest zdania**, że, jako całość, dokument Komisji stanowi duży krok naprzód; należy podkreślić zawarte w nim pozytywne podejście do współpracy zdecentralizowanej wdrażanej przez władze lokalne i regionalne; **oświadcza**, że jest przekonany o silnej potrzebie ciągłego podtrzymywania konstruktywnego dialogu między wszystkimi zainteresowanymi podmiotami, aby wesprzeć w odpowiedni sposób zaangażowanie władz lokalnych zarówno europejskich, jak i z państw korzystających z pomocy, w proces współpracy i rozwoju. W związku z tym KR **pragnie** i **jest gotów** odgrywać w pełni swoją rolę, jako instytucja europejska gromadząca i reprezentująca europejskie władze lokalne na wszystkich szczeblach.

Bruksela, 22 kwietnia 2009 r.

Przewodniczący
Komitetu Regionów
Luc VAN DEN BRANDE

Opinia Komitetu Regionów „rola władz lokalnych i regionalnych w nowej strategii na rzecz morza bałtyckiego”

(2009/C 200/06)

KOMITET REGIONÓW

— Z zadowoleniem przyjmuje wniosek Rady Europejskiej do Komisji Europejskiej o opracowanie strategii na rzecz Morza Bałtyckiego. Z wielu względów to właśnie ten region szczególnie nadaje się do stworzenia projektu pilotażowego dla unijnej strategii wewnętrznej dla makroregionów oraz — jak w przypadku strategii na rzecz Morza Bałtyckiego poprzez wymiar północny — do nawiązania ściślejszej współpracy z krajami trzecimi.

— Podkreśla, że strategia na rzecz Morza Bałtyckiego musi angażować władze lokalne i regionalne oraz uwzględniać punkt widzenia obywateli. Jest zdania, że w strategię tę należy włączyć Rosję oraz Norwegię, i to począwszy od etapu jej opracowywania, a skończywszy na realizacji. Aby zapewnić skuteczność strategii, należy powiązać ją z wymiarem północnym.

— Proponuje, by Rada określiła wspólne cele i działania związane ze strategią oraz podjęła w ich sprawie odpowiednie decyzje. Wszystkie decyzje powinny być przygotowywane w grupie roboczej pod przewodnictwem Komisji Europejskiej, w skład której weszliby przedstawiciele rządów państw basenu Morza Bałtyckiego, Komisji Europejskiej, posłowie do Parlamentu Europejskiego oraz przedstawiciele samorządów lokalnych i regionalnych wybieranych spośród członków Komitetu Regionów.

— Zachęca, by wysiłki te wspierane były poprzez obradujące raz do roku Forum Morza Bałtyckiego (*Baltic Sea Forum*). Forum to skupia szerokie spektrum reprezentantów różnych interesów, wybieranych według tych samych zasad, jak w przypadku konferencji zainteresowanych stron, które były zwoływane w związku z opracowywaniem strategii na rzecz Morza Bałtyckiego w celu przedyskutowania jej kierunku oraz realizacji programu działania.

Sprawozdawca: Uno Aldegren (SE/PSE) Wiceprzewodniczący rady regionu Skania

I. **ZALECENIA POLITYCZNE**

KOMITET REGIONÓW

Uwagi ogólne

1. Z zadowoleniem przyjmuje wniosek Rady Europejskiej do Komisji Europejskiej o opracowanie strategii na rzecz Morza Bałtyckiego. Z wielu względów to właśnie ten region szczególnie nadaje się do stworzenia projektu pilotażowego dla unijnej strategii wewnętrznej dla makroregionów oraz — jak w przypadku strategii na rzecz Morza Bałtyckiego poprzez wymiar północny — do nawiązania ściślejszej współpracy z krajami trzecimi.

2. Z zadowoleniem przyjmuje zamiar rozważenia podobnych inicjatyw i strategii makroregionalnych na rzecz regionu Morza Czarnego i dorzecza Dunaju oraz regionu Morza Północnego i Kanału La Manche z myślą o przedstawieniu ram wielostronnej współpracy, które przyczyniłyby się do poprawy dotychczasowych form współpracy. Komitet odwołuje się do swojej opinii w sprawie Morza Czarnego przyjętej w 2007 r. oraz do opracowywanej obecnie opinii w sprawie dorzecza Dunaju. Ważne jest, by region Morza Bałtyckiego — jako region pilotażowy — wspierał wprowadzanie innych strategii oraz wymianę doświadczeń i rozwój współpracy w przyszłości

3. Podkreśla, że władze lokalne i regionalne odgrywają bardzo ważną rolę w realizacji wszystkich celów, jakie Komisja Europejska formułuje w ramach tej strategii.

4. Stwierdza, że spośród dziewięciu krajów basenu Morza Bałtyckiego osiem to państwa członkowskie, więc niemal całe wybrzeże Bałtyku należy do Unii Europejskiej. Dziewiąte zaś państwo, Rosja, ma dla UE szczególne znaczenie geopolityczne i gospodarcze. To samo dotyczy Norwegii, która jako członek Europejskiego Obszaru Gospodarczego oraz sprawdzony partner, odgrywa w regionie Morza Bałtyckiego istotną rolę. Jeśli wziąć jeszcze pod uwagę dorzecze Morza Bałtyckiego, znaczące ze względów środowiskowych są także Białoruś i Ukraina.

5. Stwierdza, że z regionem Morza Bałtyckiego wiąże się wiele specyficznych zagadnień, które świetnie nadają się do tego, by zająć się nimi na płaszczyźnie regionalnej. Morze Bałtyckie jest wrażliwym ekologicznie, słonawym, płytkim morzem śródlądowym. Jest to jedno z najbardziej uczęszczanych mórz śródlądowych świata. Przykładowo: transport surowców energetycznych w Zatoce Fińskiej od 1995 r. zwiększył się siedmiokrotnie i osiąga obecnie poziom ok. 140 mln ton rocznie. Różnice ekonomiczne pomiędzy krajami basenu Morza Bałtyckiego są znaczne, a dynamika gospodarcza wysoka.

6. Zwraca uwagę na szczególnie duże różnice terytorialne pomiędzy regionami. Obszary na północy Szwecji oraz w Finlandii, z dala od rynków Europy Środkowej, charakteryzują się skrajnie niskim zaludnieniem. Tymczasem na południowym wybrzeżu Morza Bałtyckiego występuje normalne — według standardów europejskich — zagęszczenie ludności, bliżej jest także do środkowoeuropejskich rynków zbytu.

7. Podkreśla, że region Morza Bałtyckiego dysponuje ważnymi dla UE surowcami, m.in. rudami oraz zasobami leśnymi, a jeśli wziąć pod uwagę Rosję i Norwegię — także ropą i gazem.

8. Podkreśla, że strategia na rzecz Morza Bałtyckiego musi angażować władze lokalne i regionalne oraz uwzględniać punkt widzenia obywateli.

9. Jest zdania, że w strategię tę należy włączyć Rosję oraz Norwegię, i to począwszy od etapu jej opracowywania, a skończywszy na realizacji. Aby zapewnić skuteczność strategii, należy powiązać ją z wymiarem północnym, poprzez który strategia na rzecz Morza Bałtyckiego obejmowałaby również region Morza Barentsa.

10. Zauważa, że w ciągu ostatnich dwudziestu lat stworzono wielopłaszczyznową strukturę współpracy, obejmującą także pogłębione relacje między regionami przygranicznymi i miastami partnerskimi. Stanowi to solidny fundament strategii na rzecz Morza Bałtyckiego, który warto wykorzystać zwłaszcza w kształtowaniu wyraźniejszej, wspólnej tożsamości regionu Morza Bałtyckiego, będącej z kolei zasadniczym warunkiem dla pomyślnej realizacji tej strategii.

11. Podsumowując stwierdza, że region Morza Bałtyckiego to obszar szczególnych możliwości oraz wyzwań, które mogą wzbogacić współpracę UE o perspektywę makroregionalną. Perspektywa ta opiera się na założeniu, że korzystne tendencje w jednej części regionu nie zagrażają rozwojowi pozostałej części, czyli innymi słowy — rozwój zrównoważony nie jest grą o sumie zerowej. Jednakże owa perspektywa makroregionalna nie powinna, na ile to możliwe, zachęcać do tworzenia konkurencyjnych obszarów regulacyjnych, które rzucałyby wyzwanie dorobkowi prawnemu Wspólnoty: Europa nie ma przecież stać się zlepkiem różnych, konkurujących ze sobą rynków wewnętrznych.

12. Uważa, że strategia na rzecz Morza Bałtyckiego może stanowić jeden z przykładów realizacji polityki spójności terytorialnej.

13. Podkreśla również, że obrany przez Komisję Europejską kierunek tej strategii doskonale pokazuje, iż rozwój zrównoważony opiera się na trzech filarach: ekologicznym, gospodarczym i społecznym. Należy tu dodać istotną rolę, jaką w regionie Morza Bałtyckiego odgrywają kwestie energetyczne: powinna ona znaleźć odzwierciedlenie w strategii. Bezpieczny i zrównoważony pod względem ekologicznym dostęp do energii ma podstawowe znaczenie dla trwałego pod względem gospodarczym rozwoju w regionie.

14. Zaznacza, że realizacja europejskiej polityki morskiej na szczeblu lokalnym powinna być zasadniczym elementem strategii na rzecz Morza Bałtyckiego. Tego rodzaju strategia byłaby dodatkowym bodźcem dla działań zmierzających do tego, by region Morza Bałtyckiego stał się modelem wzorcowych rozwiązań w zakresie polityki morskiej Europy, zgodnie z celem nakreślonym przez szereg organizacji tego regionu i przez Konferencję Parlamentarną Morza Bałtyckiego. Zintegrowane podejście charakteryzujące europejską politykę morską idealnie pasuje do przekrojowego podejścia przyjętego w strategii na rzecz Morza Bałtyckiego i powinno zostać spójnie wdrożone.

15. Popiera propozycję sześciu organizacji reprezentujących region Morza Bałtyckiego ([1]) dotyczącą pięciopunktowego planu działania pt. „Ekologiczna żegluga bałtycka" (*Clean Baltic Shipping*). Plan ten ilustruje jednocześnie zintegrowane podejście przyjęte w strategii na rzecz Morza Bałtyckiego i może pomóc w rozwiązaniu jednego z najpoważniejszych problemów regionu, mianowicie wzrostu szkodliwych emisji ze statków. W związku z tym zaleca się promowanie tej koncepcji jako wzorcowego projektu w ramach planu działania przewidzianego w strategii.

16. Zwraca uwagę, że sporo jest dobrych wzorców świadczących o znaczeniu partnerstw lokalnych dla korzystnego rozwoju gospodarczego i społecznego. Toteż w ramach strategii na rzecz Morza Bałtyckiego należy promować lokalne i regionalne partnerstwa pomiędzy podmiotami gospodarki społecznej, przedsiębiorstwami prywatnymi oraz władzami lokalnymi i regionalnymi.

17. Jest zdania, że cele, jakie Komisja wytyczyła w ramach tej strategii — troska o zachowanie środowiska naturalnego, rozkwit ekonomiczny oraz zwiększenie dostępności, atrakcyjności i bezpieczeństwa regionu — są dobre, jednak mało precyzyjne. W planie działań trzeba będzie dodatkowo określić priorytety oraz odpowiednio rozłożyć akcenty. O sukcesie tej strategii zadecyduje współpraca pomiędzy właściwymi organami administracji, tak samo zresztą jak i zdolność do stworzenia struktur wielopoziomowego sprawowania rządów, w ramach których w realizację strategii zaangażowane będą szczeble lokalny i regionalny.

18. Podkreśla, że jeżeli mieszkańcy regionu mają postrzegać strategię na rzecz Morza Bałtyckiego jako wspólny projekt, za który wszyscy wspólnie odpowiadają, trzeba dalej rozwijać więzi jednoczące ludność ze wszystkich stron tego akwenu. Wymaga to procesu o charakterze ponadnarodowym, angażującego obywateli, a zwłaszcza młodzież. Jednym z kierunków działania powinny być badania i poprawa naszego wspólnego pojmowania historii, np. poprzez wspólne opracowanie podręcznika historii obszaru Morza Bałtyckiego. Celem tego przedsięwzięcia byłoby stworzenie i ugruntowanie wspólnej tożsamości mieszkańców regionu Morza Bałtyckiego.

Realizacja i formy procesu decyzyjnego

19. Zwraca uwagę, że w regionie Morza Bałtyckiego realizowanych jest już wiele makroregionalnych i krajowych strategii obejmujących różne dziedziny polityki. Poza tym istnieje szereg przykładów udanych projektów w określonych obszarach. Strategia na rzecz Morza Bałtyckiego to duża szansa na wniesienie wartości dodanej, a to ze względu na jej szerokie ogólne podejście terytorialne i polityczne oraz stworzenie możliwości do spójnego i dynamicznego wdrożenia.

20. Podkreśla, że powodzenie strategii zależy od powszechnej mobilizacji podmiotów na szczeblu europejskim, makroregionalnym, regionalnym i lokalnym, które należy włączyć w proces jej kształtowania i realizacji.

21. Z zadowoleniem przyjmuje szeroko zakrojone konsultacje Komisji Europejskiej na temat strategii na rzecz Morza Bałtyckiego. W tym celu zorganizowano specjalistyczne konferencje oraz fora. Dowodzi to szerokiego i pogłębionego zaangażowania w problematykę Morza Bałtyckiego — jest to istotna wartość, na której można oprzeć wdrażanie strategii. Imprezy te pokazały także, że władze lokalne i regionalne są kluczowymi czynnikami w dążeniu do wszystkich czterech celów.

22. Podkreśla, że sukces strategii na rzecz Morza Bałtyckiego uzależniony jest od zasobów przeznaczonych na jej wdrożenie. Biorąc pod uwagę, że na ten cel nie zostaną przeznaczone żadne nowe środki, należy pozyskać je drogą relokacji dostępnych środków. Powinno się szybko sprecyzować sposób działania, mając na uwadze cele i wymogi strategii na rzecz Morza Bałtyckiego. W wielu tych dziedzinach przeprowadzane są już oceny i toczą się dyskusje na temat reform — trzeba je więc powiązać z aspektami strategii Morza Bałtyckiego.

23. Przypomina, że nie wolno bagatelizować ewentualnych trudności, nawet jeśli panuje powszechna zgoda co do wyzwań i do działań niezbędnych, by im sprostać. Zauważalna jest niechęć do tworzenia nowych instytucji i do udostępniania dodatkowych środków, popierana argumentem, że zamiast tego należy lepiej wykorzystywać struktury i zasoby już istniejące. Takie założenie zasługuje oczywiście na pochwałę, niemniej Komitet Regionów podkreśla, że nie może ono stanowić usprawiedliwienia dla braku relokacji oraz zaniechania nowych wysiłków. Z tego względu bardzo potrzebne jest kierownictwo polityczne oraz jednoznacznie przejęcie odpowiedzialności.

24. Podkreśla, że do tworzenia strategii, do dyskusji nad jej realizacją oraz do podejmowania właściwych decyzji potrzeba platform i forów, nawet jeśli wychodzi się z założenia, że nie należy tworzyć żadnych nowych struktur ani organizacji.

25. Proponuje, by Rada określiła wspólne cele i działania związane ze strategią oraz podjęła w ich sprawie odpowiednie decyzje. Wszystkie decyzje powinny być przygotowywane w grupie roboczej pod przewodnictwem Komisji Europejskiej, w skład której weszliby przedstawiciele rządów państw basenu Morza Bałtyckiego, Komisji Europejskiej, posłowie do Parlamentu Europejskiego oraz przedstawiciele samorządów lokalnych i regionalnych wybieranych również spośród członków Komitetu Regionów.

26. Zachęca, by wysiłki te wspierane były poprzez obradujące raz do roku Forum Morza Bałtyckiego (*Baltic Sea Forum*). Forum to skupia szerokie spektrum reprezentantów różnych interesów, wybieranych według tych samych zasad, jak w przypadku konferencji zainteresowanych stron, które były zwoływane w związku z opracowywaniem strategii na rzecz Morza Bałtyckiego w celu przedyskutowania jej kierunku oraz realizacji programu działania. Na corocznych posiedzeniach forum prezentowany jest raport z realizacji i efektów, zawierający wskaźniki oraz przykłady pogrupowane według regionów. Jeśli za określone obszary polityki odpowiadają decydenci, wówczas oni również przedkładają raporty. Przykładowo, raporty dotyczące środowiska naturalnego przygotowuje Komisja Helsińska (HELCOM). Także Rosja i Norwegia mają w tym forum swoich przedstawicieli.

27. Uważa, że powinien być reprezentowany na Forum Morza Bałtyckiego. Istniejąca grupa międzyregionalna KR-u ds. polityki dotyczącej Morza Bałtyckiego w zadowalającym stopniu uwzględnia kwestie strategii na rzecz Morza Bałtyckiego i kontynuuje swoje prace.

([1]) Współpraca Subregionalna Państw Morza Bałtyckiego (BSSSC), komitet bałtycki przy Konferencji Peryferyjnych Regionów Morskich Europy, Bałtyckie Forum Rozwoju, Euroregion Bałtyk, Związek Miast Bałtyckich, Sieć 7 Wysp Bałtyku B7.

28. Podkreśla, że choć strategia na rzecz Morza Bałtyckiego jest strategią dotyczącą państw członkowskich UE położonych w basenie Morza Bałtyckiego, Rosja odgrywa dużą rolę w jej wdrażaniu w większości dziedzin politycznych. W odniesieniu do konkretnych zagadnień związanych z tą strategią trzeba zatem nawiązać dialog z Rosją, który powinien opierać się na równoprawnych stosunkach i stanowić uzupełnienie dla ogólnego zorganizowanego dialogu w ramach wymiaru północnego.

29. Zauważa, że rząd każdego z państw objętych strategią na rzecz Morza Bałtyckiego mianuje swego głównego przedstawiciela, na którym spoczywa szczególna odpowiedzialność za jej wdrożenie. Taki przedstawiciel może również pełnić obowiązki osoby kontaktowej. Za wzór może posłużyć model, który już od 2005 r. stosowany jest w odniesieniu do realizacji strategii lizbońskiej.

30. Zauważa ponadto, że projekty będące elementem strategii na rzecz Morza Bałtyckiego, są włączone w istniejące ramy funduszy strukturalnych. Priorytety strategii na rzecz Morza Bałtyckiego uwzględniono w kryteriach kwalifikowalności, zaś gremium decyzyjne dokonuje kontroli rezultatów. Szczególnym zadaniem będzie wspieranie takich priorytetowych zamierzeń (projektów wzorcowych), które mają wzmocnić perspektywę bałtycką w dziedzinach szczególnie istotnych dla pomyślnego wdrożenia strategii. Jednocześnie powinny one zapewnić strategii duży rozgłos i stawiać sobie za cel uczynienie regionu Morza Bałtyckiego regionem wzorcowym.

31. Podkreśla, że projekty będą odgrywały zasadniczą rolę we wdrażaniu strategii. A to wiąże się z wysokimi wymaganiami, jeśli chodzi o zdolność uczestników i zainteresowanych podmiotów do skutecznego, nastawionego na efekty uczenia się z doświadczeń z pomyślnie zrealizowanych projektów. Może się to odbywać choćby poprzez wytyczne dotyczące uczenia się, które w Szwecji sformułowano w ramach krajowej strategii na rzecz wykorzystania funduszy strukturalnych w latach 2007–2013.

32. Zaleca, by szczególną funkcję przypisać organizacjom, które już działają w regionie Morza Bałtyckiego. Mogłyby one np. uczestniczyć w posiedzeniach Forum Morza Bałtyckiego. Organizacje te są świadectwem niemal 20-letniej tradycji współpracy w tym regionie oraz na wiele sposobów dowodzą, jak konstruktywnie i skutecznie współdziałają sąsiadujące z państwami Unii Europejskiej kraje basenu Morza Bałtyckiego.

33. Przypomina, że kooperacja w obrębie regionu Morza Bałtyckiego wyraża się także poprzez niezliczone partnerstwa miast. Z jednej strony są one punktem wyjścia dla pogłębionej współpracy przy typowych zadaniach szczebla komunalnego i regionalnego, zaś z drugiej strony służą jako platforma spotkań mieszkańców różnych części regionu. Spotkania takie owocują nawiązaniem więzi i wspólnym dorobkiem doświadczeń oraz wzajemnego zrozumienia. Dzięki temu tworzy się zbieżny pogląd na historię, wyzwania oraz problemy.

34. Zaleca, aby szczególnym zadaniem uczestników Forum Morza Bałtyckiego było szerzenie wiedzy i informowanie obywateli o strategii na rzecz Morza Bałtyckiego, jako że bez ich aktywnego zaangażowania i współdziałania nie powstanie tak potrzebna wspólna świadomość.

Zrównoważony rozwój

35. Podkreśla, że strategia na rzecz Morza Bałtyckiego powinna nawiązywać do istniejących już strategii i inicjatyw, które koniecznie trzeba kontynuować. Dotyczy to przede wszystkim planu działań komisji HELCOM dotyczącego Morza Bałtyckiego i strategii morskiej. Program HELCOM-u ma ponadto tę zaletę, że zyskał już akceptację Rosji.

36. Podkreśla, że nadrzędnym celem powinien być zrównoważony rozwój, opierający się na trzech filarach strategii lizbońskiej oraz agendy strategii z Göteborga, czyli na trwałym rozwoju gospodarczym, społecznym i na dbałości środowisko naturalne. Oprócz tego w strategii należy dać jasno wyraz temu, że rozwój zrównoważony nie jest grą o sumie zerowej, w której można tylko albo wygrać albo przegrać. Trzeba zachować całościową perspektywę oraz uwzględniać wzajemne powiązania poszczególnych obszarów polityki, które wspólnie tworzą warunki dla zrównoważonego rozwoju.

37. Zaznacza, że gwałtowne pogorszenie sytuacji ekonomicznej w regionie Morza Bałtyckiego w ostatnim czasie nie może być powodem odsunięcia na dalszy plan kwestii ekologicznych.

38. Uważa, że zwłaszcza cel poszanowania środowiska naturalnego pokazuje, jak ważne jest włączenie Rosji oraz krajów dorzecza Bałtyku, a więc Białorusi i Ukrainy, w strategię na rzecz Morza Bałtyckiego — wystarczy tu wymienić choćby takie zagadnienia jak oczyszczanie ścieków, transport, wykorzystanie energii, czy problematyka Kaliningradu i Sankt Petersburga.

39. Radzi, by działania w zakresie ochrony środowiska zmierzały do uczynienia regionu Morza Bałtyckiego wzorcowym regionem w dziedzinie ekologii oraz regionem najlepszych praktyk dbania o środowisko naturalne.

40. Dodaje, że szczególny problem Morza Bałtyckiego polega na tym, że jest to płytkie morze z utrudnionym dopływem wód oceanicznych. Woda w Bałtyku jest stosunkowo zimna, co spowalnia rozkład substancji chemicznych. Dodatkowo niskie zasolenie oraz zimny klimat ograniczają różnorodność gatunków. Wymiana wód w Morzu Bałtyckim zajmuje dużo czasu, więc odpowiednio długo trwa obniżenie stężenia substancji chemicznych czy zneutralizowanie nadmiaru substancji biogennych.

41. Wskazuje na potrzebę przemyślanego gospodarowania terenami przybrzeżnymi, zgodnie z propozycjami sześciu organizacji i sieci regionu Morza Bałtyckiego: Współpracy Subregionalnej Państw Morza Bałtyckiego (BSSSC), sieci 7 Wysp Bałtyku, Euroregionu Bałtyk, Bałtyckiego Forum Rozwoju, komitetu bałtyckiego przy Konferencji Peryferyjnych Regionów Morskich Europy (CPRM) oraz Związku Miast Bałtyckich (UBC). Jednocześnie zawsze należy kierować się istniejącym podziałem kompetencji w zakresie planowania oraz w pełni przestrzegać zasady pomocniczości.

42. Za nieodzowne uważa, by poprzez korzystanie z odnawialnych i ekologicznych źródeł energii oraz skuteczniejsze oczyszczanie spalin ograniczyć emisje gazów cieplarnianych. Emisje generowane przez transport lądowy, morski i lotniczy trzeba obniżyć do poziomu zgodnego z trwałą równowagą.

43. Przypomina, że do najpoważniejszych problemów ekologicznych Morza Bałtyckiego należy eutrofizacja. Do 2021 r. za pomocą planu działań HELCOM-u ma zostać przywrócony dobry stan środowiska naturalnego Bałtyku. W przypadku eutrofizacji wydaje się to ambitnym celem. Początkowo, likwidując największe źródła zanieczyszczeń, znaczące efekty można osiągnąć umiarkowanym nakładem kosztów. Później jednak podejmowane działania będą wiązały się z wyższymi kosztami krańcowymi, wzrosną także wymagania co do zagwarantowania ich trwałości.

44. Podkreśla, że w kontekście aktualnego przeglądu WPR trzeba jasno przedstawić i uwzględnić oddziaływanie rolnictwa na środowisko naturalne. Ponadto zaleca się wprowadzenie zakazu stosowania związków fosforu w detergentach. Taki zakaz obowiązuje już w Niemczech, Szwecji i w innych państwach członkowskich, zwłaszcza w odniesieniu do środków piorących wykorzystywanych w gospodarstwach domowych. Nowelizacji wymagają obecnie dyrektywa 98/34/WE z 22 czerwca 1998 r. i rozporządzenie (WE) nr 648/2004 z 31 marca 2004 r. w celu wprowadzenia na szczeblu UE zakazu stosowania tych substancji we wszystkich detergentach, w tym w detergentach przemysłowych i w detergentach stosowanych w zmywarkach do naczyń. Skuteczniejsze oczyszczanie ścieków ze związków fosforu również przyniosłoby dobre efekty.

45. Stwierdza, że transport morski jest i będzie decydującym czynnikiem integracji gospodarczej w regionie Morza Bałtyckiego. Niemniej fakt ten należy pogodzić z rosnącymi problemami związanymi ze środowiskiem. Plan działań HELCOM-u wskazuje dobry punkt wyjścia; istnieje też wiele działań, które można podjąć, nie nadwerężając budżetu. W pierwszej kolejności trzeba ograniczyć emisje tlenków siarki i azotu. Na forum zorganizowanym w Gdańsku w październiku 2008 r. rozważano wiele propozycji, m.in. zakaz ruchu dla jednostek pływających, które nie spełniają obowiązujących norm bezpieczeństwa (*substandard ships*). Kolejnym pomysłem, w nawiązaniu do modelu funkcjonującego już na lądzie, było wprowadzenie systemu handlu uprawnieniami do emisji tlenków siarki i azotu dla statków. Oprócz tego należałoby zabronić wykorzystywania miedzi w farbach antyporostowych dla łodzi i statków. Statkom stojącym w porcie należy ułatwić korzystanie z elektryczności wytwarzanej na lądzie.

46. Przypomina, że także oczyszczanie ścieków jest ważną dziedziną, w której istnieją możliwości poprawy i w której zasadniczą rolę odgrywają władze szczebla lokalnego i regionalnego. Warto przy tej okazji wspomnieć o partnerstwie „*Water Users Partnership*", na które w konsultacjach dotyczących strategii na rzecz Morza Bałtyckiego zwrócił uwagę Euroregion Bałtyk i którego celem jest lepsze zarządzanie zasobami wodnymi.

47. Podkreśla, że zasoby rybne należy nie tylko utrzymać na obecnym poziomie, ale jeszcze je zwiększyć. Gospodarowanie nimi powinno opierać się na zasadach dostosowanych do specyfiki wrażliwego ekosystemu Bałtyku. W tym kontekście Komitet Regionów z zadowoleniem przyjmuje fakt, iż specyfika zasobów rybnych Morza Bałtyckiego znalazła uznanie w rozporządzeniu (WE) nr 2187/2005 z 21 grudnia 2005 r. w sprawie zachowania zasobów połowowych w wodach Morza Bałtyckiego, cieśnin Bełt i Sund. Pragnie zwrócić uwagę zwłaszcza na fakt, że wspomniane rozporządzenie — przyjęte po przeprowadzeniu szerokich konsultacji z zainteresowanymi stronami — od 1 stycznia 2006 r. znacznie uprościło gospodarkę zasobami połowowymi w Bałtyku i umożliwiło zastąpienie wielostronnych porozumień w tym zakresie między państwami leżącymi nad tym akwenem w ramach Międzynarodowej Komisji Rybołówstwa Morza Bałtyckiego (IBSFC) współpracą dwustronną między Unią Europejską a Federacją Rosyjską.

48. Zwraca uwagę, że turystyka, jako filar rozwoju gospodarczego w regionie Morza Bałtyckiego, musi być zgodna również z wymogami dbałości o środowisko naturalne. Turyści kojarzą Morze Bałtyckie głównie ze zdrowym otoczeniem i z bliskością natury — elementy te stanowią jego atrakcję turystyczną. Jednocześnie ruch turystyczny niesie jednak z sobą ryzyko szkód dla środowiska, które zakłócą ten obraz regionu.

Rozwój gospodarczy regionu

49. Stwierdza, że region Morza Bałtyckiego po dłuższym okresie dynamicznego wzrostu gospodarczego odczuwa znaczny spadek koniunktury. Niewątpliwie trzeba szybko działać, ale nie wolno przy tym tracić z oczu szerszej perspektywy, która jest punktem wyjścia dla strategii na rzecz Morza Bałtyckiego. Rozwój gospodarczy nierozerwalnie wiąże się z przemianami — nawet jeśli nagłe problemy przysłaniają perspektywę strategiczną, to jednak zasadnicze wyzwania, takie jak rozwój demograficzny i międzynarodowa konkurencja w dobie globalizacji, pozostają.

50. Podkreśla, że trzeba dalej pracować nad skutecznym i skoordynowanym wdrożeniem wspólnego rynku w regionie Morza Bałtyckiego, ponieważ jest to ważny czynnik jego dobrobytu. Utrudnienia w handlu i bariery biurokratyczne dotykają głównie małe i średnie przedsiębiorstwa. Aktywność handlową w obrębie regionu dodatkowo hamować mogą różne interpretacje przepisów prawnych. Dlatego w administracjach i sądownictwie poszczególnych krajów trzeba podnieść poziom wiedzy o wspólnym rynku. Ważne są także fora, mogące służyć konsultacji i wymianie doświadczeń. W tym kontekście należy zwrócić uwagę na internetową sieć SOLVIT (http://ec.europa.eu/solvit/), która stanowi punkt kontaktowy, gdzie można zgłaszać problemy związane z wdrażaniem prawa UE z zakresu rynku wewnętrznego.

51. Podkreśla, że aktywność przedsiębiorstw, zwłaszcza małych i średnich, jest podstawowym warunkiem rozkwitu gospodarczego w regionie Morza Bałtyckiego. Trzeba więc wspierać inicjatywę i ducha przedsiębiorczości. Należy zadbać o lepszy dostęp MŚP do kapitału wysokiego ryzyka.

52. Zaleca, aby podjąć wysiłki na rzecz poprawy dostępu nowych przedsiębiorstw do kapitału wysokiego ryzyka, zwłaszcza do kapitału początkowego (*seed money*). Oprócz tego trzeba postarać się wzmocnić ducha przedsiębiorczości, przede wszystkim u młodych przedsiębiorców.

53. Stwierdza, że nowo zakładane przedsiębiorstwa często na pierwszym planie stawiają gospodarcze wykorzystanie innowacji, niezależnie od ich technicznej złożoności. Zaleca więc, by w strategii na rzecz Morza Bałtyckiego ująć takie zagadnienia, jak skoordynowana polityka klastrów, skoordynowane systemy innowacji, programy krzewienia innowacyjności oraz projekty wzorcowe. Należy poprawić możliwości ubiegania się o środki na badania i rozwój z innych niż własny krajów basenu Morza Bałtyckiego.

54. Zwraca poza tym uwagę na fakt, że nastawienie do przedsiębiorczości kształtuje się bardzo wcześnie. Dlatego trzeba krzewić ducha przedsiębiorczości i poruszać te kwestie na zajęciach w szkołach, na uniwersytetach i uczelniach.

55. Proponuje, aby kraje objęte strategią na rzecz Morza Bałtyckiego opracowały wspólny program wspierania zrównoważonej turystyki w tym regionie. W tym kontekście należy szczególnie zaakcentować wartość środowiska naturalnego oraz bogactwo dziedzictwa kulturowego i historycznego.

56. Przypomina, że region Morza Bałtyckiego obfituje w zasoby surowców, zwłaszcza surowców mineralnych i drewna. Należy zastanowić się nad opracowaniem dla tego regionu specjalnej strategii eksploatacji surowców mineralnych, z uwzględnieniem wniosku dotyczącego dyrektywy ustanawiającej ramy dla ochrony gleby (COM(2006) 232 wersja ostateczna) (zob. opinia KR-u CdR 321/2006), w którym określa się wspólne cele w zakresie ochrony gleby, dopuszczając przy tym znaczną swobodę państw członkowskich w wyborze sposobów realizacji wyznaczonych celów (obowiązek uzyskania efektów przy swobodzie doboru środków). Dla prężnej gospodarki istotne jest zrównoważone i efektywne pozyskiwanie oraz użytkowanie tych zasobów. A to wiąże się kolei z wysokimi wymogami w zakresie infrastruktury dla transportu odpowiadającego zasadom zrównoważonego rozwoju.

57. Stwierdza, że energetyka jest i będzie kwestią zasadniczej wagi dla rozwoju gospodarczego tego regionu. Działania na rzecz bardziej racjonalnego wykorzystania energii są bardzo ważne, jednak główną rolę nadal odgrywa bezpieczeństwo i stabilność dostaw surowców energetycznych oraz elektryczności. Ze względów historycznych kraje bałtyckie wciąż połączone są z rosyjską siecią energetyczną. Należy je powiązać z północną i europejską siecią energetyczną, aby stały się częścią rynku energetycznego dla UE i dla regionu Morza Bałtyckiego. Wymaga to połączeń, dostosowań prawnych oraz inwestycji w infrastrukturę.

58. Podkreśla, że swobodny przepływ pracowników jest znaczącym elementem integracji regionu Morza Bałtyckiego, dlatego trzeba konsekwentnie wdrażać swobodny przepływ osób.

59. Popiera stanowisko reprezentowane przez Sieć Związków Zawodowych Państw Morza Bałtyckiego (BASTUN), by wzbogacić strategię na rzecz Morza Bałtyckiego o wymiar społeczny. Należy wykorzystać strategię do zapewnienia sprawnie funkcjonującego i opartego na sprawiedliwych zasadach rynku pracy w tym regionie. Godziwe warunki pracy powinny być postrzegane jako ważny element konkurencyjności regionu. Stanowią one coraz bardziej istotny atut w rywalizacji o dobrze wykwalifikowaną siłę roboczą.

60. Zaznacza, że wiedza i związana z nią „piąta swoboda", czyli wolny przepływ wiedzy, będą miały kluczowe znaczenie dla przyszłej konkurencyjności i rozwoju gospodarczego. Dlatego istotną kwestią jest mobilność studentów w regionie Morza Bałtyckiego. Obecnie decydując się na studia za granicą, z reguły nie biorą oni pod uwagę tego regionu. Odsetek młodych ludzi chcących podjąć studia w jednym z krajów Morza Bałtyckiego jest niewielki, mimo iż takie doświadczenie miałoby duże znaczenie dla pogłębionej integracji gospodarczej w regionie. Najwyraźniej studiów w tych krajach nie traktuje się jako atutu w przyszłej karierze. Stąd istotne zadanie strategii na rzecz Morza Bałtyckiego polega na przeanalizowaniu przyczyn takiego stanu rzeczy i rozważeniu ewentualnych kroków, które uczynią studia w jednym z krajów basenu Morza Bałtyckiego bardziej atrakcyjną alternatywą. Chodzi tu o jakość studiów i zapewne także znajomość języka.

61. W mobilności naukowców i szerzeniu wyników badań upatruje znaczący czynnik udanego rozwoju regionu Morza Bałtyckiego. Wspieranie mobilności naukowców w dużej mierze zależy od dostępności interesujących projektów oraz finansowania. Trzeba krzewić współpracę pomiędzy różnymi podmiotami, częściowo pomiędzy uniwersytetami i uczelniami, ale także pomiędzy kręgami akademickimi, przedsiębiorstwami oraz podmiotami publicznymi w ramach modelu „potrójnej spirali".

Dostępność i atrakcyjność regionu

62. Jest zdania, że działając na rzecz zwiększenia dostępności i atrakcyjności regionu trzeba wyjść z założenia, iż konieczna jest zarówno infrastruktura istniejąca fizycznie, np. systemy transportu, jak i infrastruktura oparta na wiedzy, służąca przekazywaniu wiedzy, informacji, usług itd. Oprócz tego szczególnie ważne jest połączenie krajowych struktur i systemów w jedną regionalną sieć. Obecnie plany w zakresie infrastruktury zwykle nie wykraczają poza granice danego państwa. Tymczasem należałoby obrać perspektywę stworzenia zintegrowanego regionu Morza Bałtyckiego, a to oznacza równie poważne traktowanie wymiaru wschód-zachód jak wymiaru północ-południe. Korytarze transportowe wschód-zachód zapewniają wszak dostęp do rynków położonych na wschód i południowy wschód od Morza Bałtyckiego.

63. Przypomina, że region Morza Bałtyckiego charakteryzują duże dysproporcje strukturalne pomiędzy słabo zaludnionymi obszarami na północy i gęsto zaludnionymi obszarami na południu. Na północy odległości pomiędzy zamieszkałymi ośrodkami są spore, a sieć transportu rzadka. Należy poprawić połączenia między krajami bałtyckimi i najbardziej na północ wysuniętymi obszarami a głównymi ośrodkami regionu Morza Bałtyckiego i zintegrować je z siecią TEN-T. Istnieje też pilna potrzeba zwiększenia przepustowości kolei.

64. Zaleca większą niż dotychczas koordynację przy planowaniu transgranicznych przepływów transportowych, aby przyspieszyć integrację. Przykładowo, można oczekiwać poprawy przepływów, jeśli na transport kolejowy spojrzy się ze wspólnej perspektywy, a interpretacja dyrektyw unijnych dotyczących ruchu kolejowego będzie bardziej spójna.

65. Wskazuje na specyfikę systemu transportu w regionie Morza Bałtyckiego, polegającą na równym znaczeniu wszystkich środków transportu. Transport odbywać się będzie zarówno droga lądową, jak i morską, np. do transportu towarowego wykorzystywana będzie kolej, ale także krótkie szlaki morskie oraz droga lotnicza. Stąd absolutna konieczność zaprojektowania korytarzy transportowych umożliwiających intermodalność, czyli sprawne przejścia pomiędzy poszczególnymi rodzajami transportu. Stanowi to niemałe wyzwanie logistyczne, a i aspekty zrównoważonego rozwoju grają tu niebagatelną rolę.

66. Podkreśla, że ważnym zadaniem będzie lepsze wykorzystanie systemów już istniejących. Trzeba wskazać i zlikwidować wąskie gardła oraz połączyć we wspólną sieć ponadnarodowe, krajowe, regionalne i lokalne systemy transportowe.

67. Uważa, że należy niezwłocznie rozbudować transgraniczne odcinki transeuropejskich sieci transportowych, dbając o poprawę modalności oraz współpracę w ramach konkurencyjnych łańcuchów logistycznych.

68. Podkreśla, że nawet jeśli droga lądowa i morska będzie stanowić filar transportu towarowego oraz w dużej mierze transportu osobowego, to i tak nie wolno pomijać znaczenia drogi lotniczej dla mobilności mieszkańców regionu. Zdecydowanie należy dalej rozwijać infrastrukturę lotniczą, i to także na lotniskach regionalnych.

69. Przypomina, jakiego znaczenia dla życia gospodarczego regionu nabrał most nad Sundem, łączący Kopenhagę z Malmö, jako inwestycja w infrastrukturę i sposób na rozładowanie wąskiego gardła. Także most łączący niemiecką wyspę Fehmarn z duńską wyspą Lolland miałby ogromne znaczenie, powinno się więc jak najszybciej zacząć jego budowę.

70. Zwraca uwagę, że obok inwestycji w infrastrukturę transportową, trzeba dynamiczniej rozbudowywać prężną i zintegrowaną infrastrukturę opartą na wiedzy — innymi słowy technologie informacyjno-komunikacyjne winny otrzymać najwyższy priorytet. Tego typu inwestycje, szczególnie ważne dla przyszłej konkurencyjności i rozwoju, będą wymagały nakładów zarówno na oprogramowanie, jak i na osprzęt. Do tej kategorii należy także dalsza rozbudowa łączy szerokopasmowych w regionie, co uznać można za projekt wzorcowy. Aby zagwarantować przejrzystość i koordynację, trzeba powołać regionalny organ nadzorujący. Istotna jest tu zasada równego traktowania oferentów, aby budowa łączy szerokopasmowych nie była uzależniona od dostawcy i nie prowadziła do powstania lokalnych lub regionalnych monopoli. Tzw. infrastruktura miękka obejmowałaby m.in. wspólne standardy obowiązujące w całym regionie Morza Bałtyckiego choćby w dziedzinie elektronicznej identyfikacji. Jest to warunek dla handlu usługami opartymi na technologiach informatycznych.

Bezpieczeństwo regionu

71. Przypomina, że Morza Bałtyckie jest i będzie jednym z najbardziej uczęszczanych mórz świata. Obecnie każdego dnia kursuje po nim ponad 2 tys. statków. Nawet jeśli kryzys gospodarczy wywrze na transport morski niekorzystny wpływ, to jednak zasadniczo tendencja będzie wzrostowa. Morze Bałtyckie, z wyjątkiem wód terytorialnych Rosji, otrzymało od Międzynarodowej Organizacji Morskiej (IMO) status „szczególnie wrażliwego obszaru morskiego" (Particularly Sensitive Sea Area — PSSA), co umożliwia podjęcie działań ochronnych w odniesieniu do transportu morskiego.

72. Zwraca uwagę, że wskutek większej częstotliwości transportu wzrosną też wymogi w zakresie wspólnych służb pogotowia i ratownictwa. Mówiąc bez ogródek, poważniejsza katastrofa na wodach Bałtyku jest tylko kwestią czasu. W takim przypadku skutki będą odczuwalne w wielu krajach, stąd potrzeba zorganizowania odpowiednich międzynarodowych służb pogotowia i ratownictwa.

73. Opowiada się za skoordynowanymi służbami ratowniczymi oraz za spójną strukturą na rzecz skutecznych operacji ratowniczych. Od samego początku w działania te należy włączyć szczebel lokalny i regionalny. Proponuje, by realizować „Baltic Master Project Action Plan" poprzez prewencyjne plany ratownicze, rozbudowę i wzmocnienie planowania w obszarach przybrzeżnych całego regionu Morza Bałtyckiego oraz lepszą kontrolę ruchów statków na morzu. W tym kontekście zwraca uwagę na rozporządzenie w sprawie tankowców pojedynczokadłubowych [1] oraz przyjmuje z zadowoleniem uchwalenie przez Parlament Europejski 11 marca 2009 r. trzeciego pakietu środków prawnych w sprawie bezpieczeństwa na morzu, tzw. pakietu Erika III. Wejdzie on w życie do 2012 r. i przewiduje nie tylko odszkodowania dla pasażerów, lecz także inspekcje, wyposażenie statków rybackich w systemy automatycznej identyfikacji i śledzenia (AIS), kontrolę stanu portów, ubezpieczenie statków, dochodzenia powypadkowe oraz wyznaczenie organu, który decydować będzie o miejscu schronienia dla statków w niebezpieczeństwie. Jednakże Komitet podkreśla potrzebę rozszerzenia systemu kontroli ruchu stosowanego obecnie w Zatoce Fińskiej na całe Morze Bałtyckie. Ponadto zaleca się utworzenie wspólnego mechanizmu monitorowania zgodności.

74. Przypomina, że ważnym zagadnieniem w ramach strategii na rzecz Morza Bałtyckiego musi być zdrowie publiczne. Ucieczka młodych ludzi do miast, wskutek dynamicznych przemian gospodarczych, może powodować problemy. Dużym wyzwaniem socjalnym nadal pozostaje przepaść pomiędzy grupami społecznymi i wciąż pogłębiająca się bieda dotykająca np. dzieci. Marginalizacja, która prowadzi do nadużywania alkoholu i narkotyków, problemy zdrowotne wynikające z niewłaściwego stylu życia oraz inne patologie społeczne muszą być koordynowane i rozwiązywane na szczeblu regionalnym.

75. Z tego względu uważa za istotne, by kwestie zdrowia poruszać wspólnie z krajami leżącymi nad Morzem Bałtyckim i graniczącymi z UE. Rosja, Białoruś i Ukraina borykają się z poważnymi problemami w dziedzinie zdrowia publicznego. W tym przypadku istotnym punktem wyjścia musi być wymiar północny i jego partnerstwo w dziedzinie zdrowia publicznego i społecznego dobrobytu (*Northern Dimension Partnership in Public Health and Social Well-being, NDPHS*), którego znaczenie warto sobie lepiej uzmysłowić.

76. Zwraca uwagę, że pierwszym priorytetem NDPHS powinno być opanowanie rozprzestrzeniania się chorób zakaźnych, takich jak: HIV/AIDS, gruźlica oraz problem bakterii odpornych na antybiotyki. Kolejny cel to poprawa dobrostanu społecznego.

[1] Rozporządzenie (WE) nr 417/2002 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 18 lutego 2002 r. w sprawie przyspieszonego wprowadzania konstrukcji podwójnokadłubowej lub równoważnego rozwiązania w odniesieniu dla tankowców pojedynczokadłubowych.

77. Zauważa, że poważnym zagrożeniem dla bezpieczeństwa w regionie Morza Bałtyckiego jest przestępczość zorganizowana. Grupy przestępcze sięgają po coraz bardziej wyrafinowane metody i coraz częściej działają na skalę międzynarodową. Dlatego kraje basenu Morza Bałtyckiego muszą konsekwentnie zewrzeć szeregi w walce ze zorganizowaną przestępczością, przemytem narkotyków i handlem ludźmi w regionie. Postulat ten musi znaleźć swoje odzwierciedlenie w strategii na rzecz Morza Bałtyckiego. W ramach grupy zadaniowej ds. przestępczości zorganizowanej w regionie Morza Bałtyckiego (*Task Force on Organised Crime in the Baltic Sea Region, BSTF*) działa już regionalna współpraca policji, w której uczestniczą także Norwegia, Islandia, Rosja oraz Europol i Interpol. Strategia na rzecz Morza Bałtyckiego powinna wzmacniać tę współpracę jako uzupełnienie kooperacji funkcjonującej także w ramach UE.

78. Podkreśla potrzebę ochrony krytycznych elementów infrastruktury, czyli instytucji i systemów niezbędnych do zapewnienia zasadniczych funkcji społecznych — opieki zdrowotnej, bezpieczeństwa oraz gospodarczego i socjalnego dobrobytu obywateli. Zniszczenia i przerwy w działaniu tych instytucji mogłyby mieć poważne konsekwencje. Transport, dostawy energii i wymiana informacji to przykłady takich zasadniczych funkcji, wymagających niezawodnej infrastruktury.

Bruksela, 22 kwietnia 2009 r.

Przewodniczący
Komitetu Regionów
Luc VAN DEN BRANDE

Opinia Komitetu Regionów „rola samorządów lokalnych i regionalnych w rozwijaniu partnerstwa wschodniego”

(2009/C 200/07)

KOMITET REGIONÓW

— Podkreśla rolę samorządów lokalnych i regionalnych w partnerstwie wschodnim w ramach EPS. Skupi się w szczególności na ich wkładzie w rozwój terytorialny, poprawę stosunków gospodarczych, poprawę poszanowania praw człowieka i swobód podstawowych, ułatwianie mobilności i na ich wsparciu dla nawiązywania wzajemnych kontaktów.

— Zamierza rozwinąć formy bliższej współpracy z krajami należącymi do partnerstwa wschodniego. Utworzenie Zgromadzenia Samorządów Lokalnych i Regionalnych Europy Wschodniej i Zakaukazia, jako instytucjonalnej platformy systematycznego dialogu i współpracy, mogłoby stanowić krótkoterminowy cel formalnego współdziałania, jeśli uda się opracować konkretne i realne formy współpracy.

— Nalega, by samorządy lokalne i regionalne w miarę możliwości uczestniczyły na wcześniejszym etapie, wspólnie z rządami centralnymi, w przygotowywaniu układów o stowarzyszeniu, dokumentów strategicznych oraz planów działań ustanawianych w stosunkach dwustronnych między Unią Europejską a krajami partnerstwa wschodniego, zwłaszcza w ramach europejskiej polityki sąsiedztwa, odnośnie do przygotowania, realizacji i oceny KPO.

— Zachęca do wspierania ściślejszych powiązań między władzami lokalnymi i regionalnymi UE a ich odpowiednikami w krajach PW przez istniejące europejskie platformy instytucjonalne poświęcone regularnemu dialogowi politycznemu oraz przez konkretne wspólne projekty mające na celu stworzenie wspólnej drogi do ewentualnego utworzenia w przyszłości Zgromadzenia Samorządów Lokalnych i Regionalnych Europy Wschodniej i Zakaukazia.

Sprawozdawca generalny: István SÉRTŐ-RADICS (HU/ALDE) Burmistrz Uszki

Dokument źródłowy:

Wniosek czeskiej prezydencji Rady Unii Europejskiej w sprawie: „Rola samorządów lokalnych i regionalnych w rozwijaniu partnerstwa wschodniego" i komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego i Rady *Partnerstwo Wschodnie*,

COM(2008) 823 wersja ostateczna

I. **UWAGI OGÓLNE**

KOMITET REGIONÓW:

1. Podkreśla znaczenie nowych postępów w zakresie partnerstwa wschodniego (PW) w ramach europejskiej polityki sąsiedztwa (EPS). Różnice pomiędzy krajami objętymi EPS, wydarzenia polityczne, które się w nich ostatnio rozegrały, rozbieżność oczekiwań i debata na temat procesu rozszerzenia, relacje strategiczne UE i Rosji oraz wniosek o utworzenie wymiaru wschodniego równolegle do procesu barcelońskiego (Unii dla Śródziemnomorza) doprowadziły do utworzenia partnerstwa wschodniego, po zgłoszeniu szwedzko-polskiego wniosku w tej sprawie. Kraje EPS, które należy uwzględnić przy rozwijaniu partnerstwa wschodniego, to Armenia, Azerbejdżan, Białoruś, Gruzja, Mołdawia i Ukraina. Z wyjątkiem Białorusi kraje te są członkami Rady Europy. Komisja Europejska (KE) sporządziła wniosek legislacyjny, co do którego podjęta zostanie decyzja podczas szczytu partnerstwa wschodniego wiosną 2009 roku. Głównym zadaniem partnerstwa będzie zacieśnianie współpracy transgranicznej i międzyregionalnej oraz tworzenie instytucji, w których samorządy lokalne i regionalne mogą odegrać swą rolę nawiązując stosunki i propagując integrację europejską po to, aby nadrobić niedostatki obecnej EPS.

2. Podkreśla rolę samorządów lokalnych i regionalnych w partnerstwie wschodnim w ramach EPS. Skupi się w szczególności na ich wkładzie w rozwój terytorialny, poprawę stosunków gospodarczych, poprawę poszanowania praw człowieka i swobód podstawowych, ułatwianie mobilności i na ich wsparciu dla nawiązywania wzajemnych kontaktów.

3. Z zadowoleniem przyjmuje powodzenie pewnych środków i inicjatyw oraz fakt, że EPS opiera się na istniejących umowach o partnerstwie i współpracy, które pozostają prawną podstawą stosunków. W tych ramach przyjmowane są dwustronne plany działań EPS między UE a krajami partnerskimi, które służą ustaleniu programu reform politycznych i gospodarczych. Zachętami do postępów w reformach są lepsze włączenie do europejskich programów i sieci, dalsza pomoc oraz większy dostęp do rynku. Mimo iż podstawowymi zasadami europejskiej polityki sąsiedztwa są zróżnicowanie, odpowiedzialność za własny rozwój i integracja regionalna, obejmuje ona dużą grupę krajów o odmiennych problemach i zachodzi potrzeba bardziej ukierunkowanego podejścia.

4. Popiera zawarte we wniosku wezwanie do pogłębiania istniejącej współpracy dwustronnej przez ruch bezwizowy, strefę wolnego handlu, większe wsparcie reform sektorowych, zacieśnianie kontaktów międzyludzkich, nowe plany działań zawierające jasne wskaźniki i połączone z dostosowaniem do norm europejskich oraz silniejsze umowy stanowiące następstwo umów o partnerstwie i współpracy. We wniosku Komisji Europejskiej wezwano również do zacieśniania współpracy wielostronnej, uzupełniającej wymiar północny i synergię czarnomorską, a w związku z tym do koncentrowania się na projektach. Za priorytetowe obszary współpracy uznano we wniosku dziedzinę polityki, bezpieczeństwa, ruchu granicznego i transgranicznego, gospodarki, finansów, ochrony środowiska i spraw socjalnych.

5. Zgadza się również z zawartymi we wniosku Komisji przewidywaniami dotyczącymi: pogłębiania integracji gospodarczej za pomocą szerokich i wszechstronnych stref wolnego handlu, w zależności od przynależności krajów partnerskich do WTO, oraz przez poprawę mobilności dzięki ułatwieniom wizowym i lepszemu zarządzaniu granicami; osiągnięcia bezpieczeństwa energetycznego poprzez uznanie wzajemnej zależności energetycznej; wspierania rozwoju gospodarczego i społecznego za pomocą programów regionalnych i ponadnarodowych. W ramach propagowania współpracy międzynarodowej partnerstwo wschodnie stanowić będzie płaszczyznę wymiany informacji, podejmowania wspólnych inicjatyw i pomocy w procesie modernizacji. Współpracę wielostronną planuje się na szczeblu rządowym i ministerialnym, a także na poziomie platform tematycznych, aby wyznaczać cele i oceniać postępy. Planuje się platformy tematyczne dotyczące demokracji, sprawowania rządów i stabilności, integracji gospodarczej, bezpieczeństwa energetycznego, kontaktów międzyludzkich.

6. Nie naruszając zasady ustalonej w chwili przyjęcia perspektyw finansowych, dotyczącej przeznaczenia dwóch trzecich budżetu EPS na kraje sąsiadujące od południa i jednej trzeciej na kraje sąsiadujące od wschodu, popiera wniosek Komisji Europejskiej o podniesienie środków finansowych z 450 mln EUR w 2008 roku do 785 mln EUR w roku 2013. Oznaczałoby to dodatkową kwotę 350 mln EUR i przesunięcie 250 mln EUR ze środków na programy regionalne EPS w latach 2007–2013. Inauguracja inicjatywy partnerstwa wschodniego zaplanowana jest na wiosnę 2009 roku podczas specjalnego szczytu partnerstwa wschodniego. Do tego czasu w użyciu pozostają stara EPS i jej narzędzia.

7. Zauważa, że Europejski Instrument Sąsiedztwa i Partnerstwa (ENPI), który obejmuje również Rosję, utworzony został tak, by wykazywać większą elastyczność i kształtować się w zależności od strategii, ukierunkowując się na rozwój zrównoważony i zbliżanie do norm i strategii UE. W okresie 2007–2013 przeznaczono na niego z budżetu około 12 mld EUR, co oznacza zwiększenie finansowania o 32 %, jednakże 62 % tej kwoty przeznaczono na kraje sąsiadujące od południa, a tylko 38 % na kraje sąsiadujące od wschodu. W przeliczeniu na (głowę) mieszkańca różnica jest mniej wyraźna, jednak nie stanowi to przejawu starań o wzmocnienie wymiaru wschodniego.

8. Zauważa również, że krajowe programy w ramach ENPI umieszczane są w krajowych dokumentach strategicznych (KDS), a fundusze przyznawane są zgodnie z krajowymi programami orientacyjnymi (KPO). W krajowych dokumentach strategicznych wymienia się trzy do czterech priorytetów na każdy kraj partnerski, jednakże we wszystkich zawarto odniesienie do zwiększania potencjału administracji i dobrego sprawowania rządów. W przypadku wszystkich krajów partnerskich należałoby wymienić samorządy lokalne i regionalne jako podkategorię priorytetu praworządności w krajowych programach orientacyjnych. Inny powód zmniejszenia oddziaływania EPS na samorządy lokalne i regionalne to fakt, że w KDS i KPO wymienia się kontakty międzyludzkie, ale niemal wyłącznie w kontekście kształcenia i badań. Samorządy lokalne i regionalne mogą odgrywać rolę w tej dziedzinie, jak dowiedziono w przypadku programów współpracy transgranicznej, i należy uznać ich zasługi w tej dziedzinie.

9. W podobnym duchu zauważa, że w dokumencie strategicznym w sprawie współpracy transgranicznej ENPI na lata 2007–2013, KE określiła cztery zakresy tej współpracy: rozwój społeczny i gospodarczy, wspólne podejmowanie wyzwań w dziedzinie środowiska, zdrowia publicznego i zwalczania przestępczości zorganizowanej, zarządzanie granicami i kontakty międzyludzkie. Potrzebne będzie silne zaangażowanie samorządów lokalnych i regionalnych, co pociąga za sobą również potrzebę większej współpracy w skali lokalnej, lepsze środki pomocy we wzmacnianiu potencjału samorządów lokalnych i regionalnych oraz nadanie priorytetu działaniom zmierzającym do poprawy warunków życia na obszarach przygranicznych.

10. Wskazuje na to, że pewne zadania, jaki stoją przed krajami tego regionu, jak rozwijanie korytarzy międzynarodowych, zarządzanie transgranicznymi kwestiami z dziedziny ekologii oraz granicami i migracją, jak również zwalczanie terroryzmu i ponadnarodowej przestępczości zorganizowanej i działalność w ramach kontaktów międzyludzkich, nacechowane są integralnym charakterem transgranicznym i niekiedy mogą być skutecznie rozwiązywane wyłącznie w ramach współpracy regionalnej lub lokalnej. Dlatego też współpraca wzajemna między krajami partnerskimi, a także między UE a krajami partnerskimi, w kontekście wschodniej strategii regionalnej UE ENPI na lata 2007–2013, powinna zapewniać wsparcie w realizacji wspólnych celów przestrzeni EPS tam, gdzie wsparcie na poziomie regionalnym i lokalnym przynosi wyraźne korzyści.

11. Jest przekonany, że inicjatywy podejmowane zarówno ze strony UE jak i krajów objętych partnerstwem wschodnim, które skupiają się wyłącznie na podejściu dyplomatycznym, nie doprowadzą do powstania trwałych rozwiązań, o ile demokracja lokalna nie znajdzie się w centrum debaty, tak pod względem jej umocnienia, jak i bezpośredniej współpracy regionów i miast znajdujących się zarówno w UE, jak i w krajach objętych partnerstwem wschodnim.

12. W tym duchu z zadowoleniem przyjmuje fakt, że rolą programu międzyregionalnego jest wsparcie skutecznego wdrażania EPS i zamiar stopniowej intensyfikacji dialogu i współpracy pomiędzy UE a jej sąsiadami, jak również wzajemnie między jej sąsiadami, zgodnie ze wschodnią strategią regionalną ENPI na lata 2007–2013. W ramach propagowania współpracy między podmiotami lokalnymi prowadzona będzie wymiana doświadczeń związanych z programami EPS; celem działań promocyjnych jest wzmacnianie demokratycznego ładu i zrównoważonego rozwoju regionalnego i lokalnego. Kładzie się nacisk na podejście oddolne w określaniu i budowie partnerstw, na projekty angażujące wiele zainteresowanych podmiotów oraz na propagowanie wyników wśród innych samorządów lokalnych w krajach partnerskich.

13. Podkreśla, że partnerstwo wschodnie powinno umożliwić przejście od systemu współpracy wyłącznie międzyrządowej do projektu dialogu obywateli, a zwłaszcza do współpracy między krajami UE a krajami objętymi partnerstwem wschodnim, włączając doń samorządy lokalne i regionalne w ramach konkretnych, uzgodnionych projektów wpisujących się w globalną strategię opartą na potrzebach obywateli i na solidarności.

14. Uważa, że jednym z warunków pomyślnej współpracy między krajami UE a krajami partnerstwa wschodniego oraz silniejszego partnerstwa w ramach EPS jest znalezienie nowych zagadnień sprzyjających jej rozwojowi, tak aby korzyści z niej płynące stały się odczuwalne dla obywateli, dzięki przekształceniu deklaracji zasad w dostrzegalne działania, co pociąga za sobą silne zaangażowanie demokratycznie wybranych decydentów szczebla lokalnego i regionalnego oraz przejrzystą/i aktywnie powadzoną politykę komunikacyjną.

15. Zauważa, że możliwość nasilenia działań samorządów lokalnych i regionalnych oraz społeczeństwa obywatelskiego w zakresie polityki publicznej jest często ograniczona niskim poziomem demokracji lokalnej i brakiem rzeczywistych procesów decentralizacji w krajach partnerstwa wschodniego.

16. Stwierdza jednocześnie, że decentralizacja i sprawowanie rządów na szczeblu lokalnym z udziałem obywateli nie zawsze idą w parze. W niektórych państwach Unii Europejskiej i poza nią samorządy lokalne i regionalne wspólnie stoją przed wyzwaniem zwiększenia udziału w wyborach, a także propagowania uczestnictwa obywateli oraz włączania środowiska stowarzyszeń w opracowywanie strategii i przygotowywanie ważnych projektów miejskich lub regionalnych.

17. Wyraża wolę zaangażowania się samorządów lokalnych i regionalnych na rzecz wzbogacania partnerstwa wschodniego. Nie powinno być ono zawiadowane jedynie z poziomu rządów krajowych i Komisji Europejskiej. Szeroko pojęte społeczeństwo obywatelskie i liczne podmioty *powinny stać się zainteresowanymi stronami w partnerstwie wschodnim*. Samorządy lokalne i regionalne, przedsiębiorstwa i organizacje pozarządowe (zarówno z UE, jak i krajów partnerskich) muszą trwale wejść w skład całego procesu partnerstwa wschodniego.

18. Podobnie jak to uczynił w poprzednich opiniach w tej sprawie, kładzie nacisk na znaczenie zaangażowania samorządów lokalnych i regionalnych *jako integralnych uczestników procesu planowania, realizacji i monitorowania lub oceniania* partnerstwa wschodniego i EPS. Odnosi się to szczególnie do takich dziedzin, w których samorządy lokalne i regionalne posiadają szerokie i bezpośrednie kompetencje.

19. Wobec powyższego ponownie zwraca się o uznanie samorządów lokalnych i regionalnych za istotnych partnerów EPS w ramach partnerstwa wschodniego.

20. Uznaje rolę i doświadczenie różnych sieci i związków samorządów lokalnych, regionalnych, krajowych, europejskich i międzynarodowych działających w dziedzinie zdecentralizowanej współpracy w partnerstwie wschodnim oraz ich konkretną wiedzę i praktyczną znajomość interesujących je obszarów. Dlatego też pojawia się konieczność częstszego wspólnego podejmowania działań i harmonizowania celów współpracy zdecentralizowanej z celami partnerstwa wschodniego, by uzyskać optymalne wyniki.

21. Uważa, że celem EPS jest wsparcie procesów transformacji w krajach sąsiadujących, aby dostosowały się do standardów UE. Główna aspiracją EPS było wykroczenie poza zakres wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa (WPZiB) i wyjście poza zwykłe stosunki zewnętrzne UE z państwami trzecimi. Krajom partnerskim EPS zaoferowano możliwość udziału w zintegrowanym obszarze czterech swobód UE, jeżeli wdrożą odpowiedni *dorobek prawny* UE, jednakże bez perspektywy przystąpienia do UE.

22. Popiera reformy polityczne, gospodarcze i sektorowe krajów partnerstwa wschodniego przez nowe instrumenty, takie jak *nowy instrument partnerstwa* i *narzędzia sektorowe*.

23. Z zadowoleniem przyjmuje fakt, że Komisja Europejska zaprosiła Komitet Regionów do udziału w partnerstwie wschodnim, a w szczególności w pracach w ramach platform tematycznych *Demokracja, dobre rządy i stabilność* oraz *Kontakty międzyludzkie*.

24. Zamierza rozwinąć formy bliższej współpracy z krajami należącymi do partnerstwa wschodniego. Utworzenie *Zgromadzenia Samorządów Lokalnych i Regionalnych Europy Wschodniej i Zakaukazia*, jako instytucjonalnej platformy systematycznego dialogu i współpracy mogłoby stanowić krótkoterminowy cel formalnego współdziałania, jeśli uda się opracować konkretne i realne formy współpracy.

II. **ZALECENIA POLITYCZNE**

25. Wzywa Komisję Europejską do zmiany procesu przygotowania KPO, które powinny być przedmiotem negocjacji między UE a krajem partnerstwa wschodniego w oparciu o potrzeby i potencjał danego kraju, a także interesy tego kraju i UE. Planowanie na poziomie krajowym powinno być prowadzone wspólnie przez rząd kraju partnerskiego i Komisję Europejską, a KE powinna współpracować z krajami partnerskimi podczas przygotowania programów realizacji KPO.

26. Dlatego też wzywa partnerów do zadbania o stopniową realizację priorytetów i celów KPO; ponadto należy dokonać przeglądu mechanizmów komunikacji między UE a krajami partnerskimi. Zatem, jeżeli celem partnerstwa wschodniego jest skuteczniejsza strategia polityczna, obowiązkowe powinny być systematyczne spotkania sprawozdawcze i przekazujące informacje zwrotne, a nadzór nad tymi procesami należy powierzyć organowi kontroli.

27. Z radością przyjmuje fakt, że partnerstwo wschodnie skupia się na mobilności, lecz uważa, że wniosek Komisji jest niedostatecznie jasny, jeśli chodzi o treść planowanych „układów o mobilności i bezpieczeństwie" (punkt 3.3 komunikatu). Zachęca więc Komisję do wyjaśnienia swojego wniosku, tak aby partnerzy w ramach partnerstwa wschodniego wiedzieli i dobrze rozumieli, co mają zrobić i czego mogą w zamian oczekiwać od UE.

28. Z zadowoleniem przyjmuje wyrażony przez Parlament Europejski zamiar przyjęcia zaproszenia Komisji Europejskiej do trwałego włączenia zgromadzenia *EuroNest* do partnerstwa wschodniego.

29. Popiera nadzorczą rolę KR-u wobec *Zgromadzenia Samorządów Lokalnych i Regionalnych Partnerstwa Wschodniego*, zwłaszcza jeśli chodzi o monitorowanie prac wspólnych podkomitetów UE–PW zajmujących się kwestiami związanymi z platformami tematycznymi *Demokracja, dobre rządy i stabilność* oraz *Kontakty międzyludzkie*, w tym zagadnień dotyczących rozwoju społecznego i gospodarczego, rozwoju regionalnego, współpracy transgranicznej, reform administracji i decentralizacji w krajach partnerstwa wschodniego.

30. Wzywa organy zarządzające partnerstwem wschodnim do tego, by poza politycznym uznaniem samorządów lokalnych i regionalnych, formalnie i faktycznie włączyły je w partnerstwo wschodnie oraz w proces współpracy.

31. Nalega, by samorządy lokalne i regionalne w miarę możliwości uczestniczyły na wcześniejszym etapie, wspólnie z rządami centralnymi, w przygotowywaniu układów o stowarzyszeniu, dokumentów strategicznych oraz planów działań ustanawianych w stosunkach dwustronnych między Unią Europejską a krajami partnerstwa wschodniego, zwłaszcza w ramach europejskiej polityki sąsiedztwa, odnośnie do przygotowania, realizacji i oceny KPO.

32. Stąd też wzywa rządy państw partnerstwa wschodniego do ustanowienia mechanizmów zorganizowanego dialogu krajowego i konsultacji z podmiotami szczebla niższego niż krajowy (lokalnego i regionalnego), partnerami społecznymi i społeczeństwem obywatelskim poprzez włączenie doń sieci i związków samorządów lokalnych i regionalnych.

33. Uważa, że istniejące narzędzia sektorowe EPS (dialog tematyczny, udział we wspólnotowych programach i agencjach, umowy sektorowe) powinny zostać zharmonizowane *z ofertą partnerstwa wschodniego, co można* podsumować w następujący sposób: „sektorowe stosunki umowne oparte na dwóch podstawowych zasadach: obowiązkowym zbliżeniu do odpowiedniego sektorowego *dorobku* UE oraz dostępie do sektorowych programów i instytucji UE". *Status obserwatora w porozumieniach sektorowych* powinien stanowić podstawową koncepcję partnerstwa wschodniego, która całkowicie odpowiada deklarowanej potrzebie pogłębiania zaangażowania UE wobec sąsiadów na wschodzie i vice versa.

34. Sugeruje zwłaszcza, że zarówno *nowy instrument partnerstwa* jak i *narzędzia sektorowe* powinny stać się integralną składową pakietu partnerstwa wschodniego, który UE negocjować będzie indywidualnie z poszczególnymi krajami partnerskimi. Taki pakiet narzędzi PW stałby się podstawą harmonizacji oraz przejrzystej oceny różnych narzędzi PW. Kraje PW powinny otrzymać jasne i przejrzyste wskaźniki po to, aby mogły ocenić, w którą stronę zmierzają w ramach PW w stosunku do UE.

35. Zmierza do rozszerzenia i poprawy współpracy między samorządami lokalnymi i regionalnymi krajów UE i PW oraz do tego, aby stanowiły one integralną część stosunków UE z partnerami wschodnioeuropejskimi. Niezastąpiona jest rola samorządów lokalnych i regionalnych w rozmaitych dziedzinach polityki objętych partnerstwem wschodnim, takich jak dobre sprawowanie rządów, reforma administracji i decentralizacja, rozwój społeczny i gospodarczy, strategie rozwoju regionalnego i spójności, współpraca transgraniczna, ochrona środowiska, zagadnienia związane z porządkiem publicznym, zapobieganie i reagowanie na klęski żywiołowe i katastrofy spowodowane przez człowieka, współpraca kulturalna, edukacja, turystyka oraz wymiana uczniów i studentów.

36. Inicjuje dialog z KE w celu znalezienia sposobu na włączenie samorządów lokalnych i regionalnych z krajów PW do *kompleksowego programu rozwoju instytucjonalnego*. Jego celem jest poprawa potencjału administracji u partnerów wschodnich, zatem powinien on obejmować wszystkie odpowiednie dziedziny współpracy, łącznie z tymi sektorami, w których niezastąpiona jest rola samorządów lokalnych i regionalnych. Ponadto KR powinien przygotować własny plan udziału w realizacji kompleksowego programu rozwoju instytucjonalnego we współpracy z jego partnerami z krajów PW.

37. Postanawia w znaczący sposób przyczynić się do wdrażania partnerstwa wschodniego w zakresie rozwoju społecznego i gospodarczego krajów PW. KR powinien wesprzeć wniosek Komisji dotyczący podpisania *protokołów ustaleń w sprawie polityki regionalnej* z partnerami wschodnimi, których celem jest umacnianie ich potencjału administracyjnego na szczeblu krajowym i lokalnym. Należy to powiązać z kompleksowym programem rozwoju instytucjonalnego i programem działań lub współpracy KR-u z partnerami z samorządów lokalnych i regionalnych w krajach PW. Celem tej współpracy powinno być dzielenie się wzorcowymi rozwiązaniami i doświadczeniami związanymi ze strategiami rozwoju regionalnego i spójności UE.

38. Ponadto postanawia pomagać KE i rządom krajowym oraz im doradzać — we współpracy z samorządami lokalnymi i regionalnymi z krajów PW — w procesie opracowywania *pilotażowych programów rozwoju regionalnego* koncentrujących się na lokalnych i regionalnych potrzebach w zakresie rozwoju w krajach PW, wzorowanych na polityce spójności UE. Oprócz tego KR powinien zainicjować rozmowy ze swoimi partnerami z krajów PW w celu wspierania ich bezpośredniej współpracy z regionami UE i zachęcania do *udziału w istniejących programach ponadnarodowych w Europie Południowo-Wschodniej, Środkowej i Północnej*. KR powinien również zachęcać samorządy lokalne i regionalne w krajach PW do wykorzystania nowych możliwości oferowanych przez partnerstwo wschodnie w zakresie projektów finansowanych z ENPI, dotyczących współpracy transgranicznej na granicach państw PW.

39. Rozpoczyna rozmowy z Komisją Europejską w celu ustalenia udziału Komitetu Regionów w platformach tematycznych *Demokracja, dobre rządy i stabilność* oraz *Kontakty międzyludzkie*. KR powinien zainicjować utworzenie pewnych *paneli szczegółowych* (czwarty poziom operacyjny PW), zajmujących się kwestiami bliskimi zasadniczemu programowi samorządów lokalnych i regionalnych po to, aby wesprzeć działalność *platform tematycznych* PW (trzeci poziom operacyjny). KE mogłaby z kolei zaprosić przedstawicieli samorządów lokalnych i regionalnych do udziału w pracach platform tematycznych lub paneli szczegółowych, tam gdzie to konieczne lub stosowne. Konieczne są dalsze rozmowy w celu sprecyzowania roli KR-u w dwóch wspomnianych powyżej platformach tematycznych oraz w celu osiągnięcia lepszej koordynacji działań z Komisją.

40. Postanawia wspierać Komisję Europejską w opracowywaniu *programu szkoleń i tworzenia sieci kontaktów samorządów lokalnych* po to, aby poprawić potencjał administracyjny i promować reformę samorządu lokalnego w ramach platformy tematycznej *Demokracja, dobre rządy i stabilność*. KR opracuje i przedstawi swoje wnioski dotyczące szczegółowego *programu kulturalnego PW*, który zostanie zainicjowany w ramach platformy tematycznej *Kontakty międzyludzkie*. KR zainicjuje rozmowy z Komisją na temat swego ewentualnego udziału w pracach platform tematycznych *Współpraca gospodarcza i konwergencja* ze strategiami polityki UE i *Bezpieczeństwo energetyczne*, jako że samorządy lokalne i regionalne mogą wnieść istotny wkład do pewnych zagadnień w tych zakresach polityki.

41. Poważnie rozważa swój udział w reprezentacyjnej inicjatywie *Prewencja, przygotowanie i reagowanie na klęski żywiołowe i katastrofy spowodowane przez człowieka*, aby poprawić możliwości zarządzania kryzysowego na szczeblu lokalnym, regionalnym i krajowym. KR zainicjuje rozmowy ze swoimi partnerami z PW w sprawie ewentualnego wkładu samorządów lokalnych i regionalnych w realizację tej reprezentacyjnej inicjatywy.

42. Zachęca do wspierania ściślejszych powiązań między władzami lokalnymi i regionalnymi UE a ich odpowiednikami w krajami PW przez istniejące europejskie platformy instytucjonalne poświęcone regularnemu dialogowi politycznemu oraz przez konkretne wspólne projekty mające na celu stworzenie wspólnej drogi do ewentualnego utworzenia w przyszłości Zgromadzenia Samorządów Lokalnych i Regionalnych Europy Wschodniej i Zakaukazia.

43. Wzywa Komisję Europejskiej do zharmonizowania, skoordynowania i powiązania tego nowego podejścia z różnymi istniejącymi już programami, projektami i instrumentami wspólnotowymi, tak aby można było skorzystać ze zdobytego doświadczenia, uniknąć pokrywania się działań oraz poczynić większe postępy.

44. Uważa, że zwiększenie poczucia odpowiedzialności demokratycznie wybranych przedstawicieli samorządów lokalnych i regionalnych przyczyni się do powstania wielopoziomowego systemu sprawowania rządów, w którym do procesów decyzyjnych, opracowania, wdrożenia i oceny polityki publicznej i polityki rozwoju włącza się organy różnych szczebli.

45. Sugeruje, by zaangażować miejscowy kapitał ludzki, techniczny i naukowy do wdrażania projektów oraz do osiągnięcia optymalnego udziału obywateli, tak aby poczuli się oni odpowiedzialni za proces współpracy i projekty realizowane w jego ramach.

46. Uznaje otwartą inicjatywę angażowania w poszczególnych przypadkach państw trzecich — szczególnie Federacji Rosyjskiej i Turcji — w prace platformy tematycznej, panelu lub inicjatywy, pod warunkiem że istnieje zgoda, iż byłoby to korzystne ze względu na wspólne zainteresowanie tematem, bliskość geograficzną lub istniejące powiązania gospodarcze.

47. Wzywa swojego przewodniczącego do przedstawienia tej opinii prezydencji UE, Komisji Europejskiej, Parlamentowi Europejskiemu i Europejskiemu Komitetowi Ekonomiczno-Społecznemu.

Bruksela, 22 kwietnia 2009 r.

Przewodniczący
Komitetu Regionów
Luc VAN DEN BRANDE

Opinia Komitetu Regionów „odnowiona agenda społeczna: możliwości, dostęp i solidarność w europie XXI wieku”

(2009/C 200/08)

KOMITET REGIONÓW

— Z zadowoleniem przyjmuje sposób, w jaki agenda konsoliduje prace Komisji w zakresie polityki społecznej. Zasadniczo, odnowiona agenda i środki, jakie proponuje, obejmują praktyczne prace przygotowawcze, które zostały już rozpoczęte przez Komisję. Z tego względu agenda zawiera stosunkowo mało nowych inicjatyw zmierzających do większego eksponowania znaczenia lub zawartości merytorycznej polityki społecznej UE.

— Podkreśla znaczenie spójności społecznej i regionalnej dla osiągnięcia celów odnowionej strategii lizbońskiej i zwraca uwagę na rolę szczebla lokalnego i regionalnego w realizacji tych celów.

— Zauważa, że działania gospodarcze i społeczne nie wspierają ani nie uzupełniają się wzajemnie w sposób automatyczny, w związku z czym należy nieustannie zapewniać skuteczną i obopólną równowagę między celami tych działań i środkami podejmowanymi dla ich osiągnięcia. Jest to szczególnie ważne teraz, gdy szybkie zmiany zachodzące w gospodarce światowej wzmagają w społeczeństwie poczucie niepewności.

— Podkreśla, że należy systematycznie zwracać uwagę na społeczne skutki realizowanej przez UE polityki w różnych obszarach. Na przykład społeczne skutki urzeczywistniania rynku wewnętrznego były czasem trudne do przewidzenia i nie zawsze można się było do nich odpowiednio przygotować.

— Wzywa Komisję do gromadzenia porównywalnych i wszechstronnych wyników badań dotyczących poprawy skuteczności systemów opieki społecznej. Zwraca w szczególności uwagę na ogólne warunki panujące na szczeblu lokalnym i regionalnym, gdzie świadczona jest większość usług w zakresie opieki społecznej i zdrowotnej.

Sprawozdawca: Veikko KUMPUMÄKI (FI/PSE), członek Rady Regionalnej Laponii

Dokument źródłowy:

Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów „Odnowiona agenda społeczna: Możliwości, dostęp i solidarność w Europie XXI wieku"

COM(2008) 412 wersja ostateczna

I. **ZALECENIA POLITYCZNE**

KOMITET REGIONÓW

1. Z zadowoleniem przyjmuje sposób, w jaki agenda konsoliduje prace Komisji w zakresie polityki społecznej. Zasadniczo, odnowiona agenda i środki, jakie proponuje, obejmują praktyczne prace przygotowawcze, które zostały już rozpoczęte przez Komisję. Z tego względu agenda zawiera stosunkowo mało nowych inicjatyw zmierzających do większego eksponowania znaczenia lub zawartości merytorycznej polityki społecznej UE.

2. Zauważa, że konsultacje publiczne zorganizowane w celu oceny realiów społecznych w UE pomogły zwrócić uwagę na fakt, że społeczne zaufanie do UE jest w taki czy w inny sposób zależne od istnienia wiarygodnej europejskiej polityki społecznej, która jest zasadniczym elementem europejskiego modelu społecznego. Wzmacnianie tego zaufania ma zasadnicze znaczenie dla postępu, odnowy i otwarcia na zmiany.

3. Podkreśla znaczenie spójności społecznej i regionalnej dla osiągnięcia celów odnowionej strategii lizbońskiej i zwraca uwagę na rolę szczebla lokalnego i regionalnego w realizacji tych celów.

Społeczny wymiar Europy

4. Zauważa, że działania gospodarcze i społeczne nie wspierają ani nie uzupełniają się wzajemnie w sposób automatyczny, w związku z czym należy nieustannie zapewniać skuteczną i obopólną równowagę między celami tych działań i środkami podejmowanymi dla ich osiągnięcia. Jest to szczególnie ważne teraz, gdy szybkie zmiany zachodzące w gospodarce światowej wzmagają w społeczeństwie poczucie niepewności.

5. Podkreśla, że należy systematycznie zwracać uwagę na społeczne skutki realizowanej przez UE polityki w różnych obszarach. Na przykład społeczne skutki urzeczywistniania rynku wewnętrznego były czasem trudne do przewidzenia i nie zawsze można się było do nich odpowiednio przygotować.

6. Uznaje za istotne stwierdzenie w ramach agendy społecznej, że podstawowe cele społeczne pozostają niezmienione i że UE będzie nadal angażować się w tworzenie harmonijnych i spójnych społeczeństw opartych na zasadzie integracji.

7. Zwraca uwagę, że politykę społeczną należy postrzegać również w kategoriach zapewniania i wspierania harmonijnego rozwoju społeczeństwa, a nie tylko jako czynnik elastyczności i zmian.

8. Uznaje potrzebę rozszerzenia agendy społecznej i dostrzega znaczenie uczenia się przez całe życie jako jej kluczowego elementu. Jednakże kształcenie nie powinno być postrzegane wyłącznie jako czynnik konkurencji, ale należy również uznać jego istotną rolę społeczną. Oprócz stwarzania jednostkom możliwości odniesienia sukcesu, należy otoczyć ochroną socjalną osoby, którym nie powiodło się tak dobrze, i zapewnić im udział w życiu społecznym.

9. Podkreśla znaczenie solidarności miedzy różnymi grupami ludności i różnymi pokoleniami oraz między regionami. Debatę o zmianach struktury wiekowej społeczeństwa i o tym, czy systemy opieki społecznej są dostosowane do potrzeb i stabilne, należy poszerzyć, aby uwzględnić wszystkie grupy wiekowe i wszystkie części populacji. Przy czym należy zwrócić szczególną uwagę na czynny udział osób niepełnosprawnych i osób z ograniczoną sprawnością.

10. Wzywa Komisję do gromadzenia porównywalnych i wszechstronnych wyników badań dotyczących poprawy skuteczności systemów opieki społecznej. Zwraca w szczególności uwagę na ogólne warunki panujące na szczeblu lokalnym i regionalnym, gdzie świadczona jest większość usług w zakresie opieki społecznej i zdrowotnej.

11. Opowiada się za pogłębieniem współpracy w Europie w celu ułatwienia integracji imigrantów i podkreśla, że należy w tym wypadku wykorzystać specjalistyczną wiedzę, jaką dysponują władze lokalne i regionalne.

Cele odnowionej agendy społecznej

12. Jeśli chodzi o trzy wzajemnie powiązane cele agendy, Komitet pragnie zauważyć, że:

— skupienie się na tworzeniu równych *możliwości* nie powinno przesłonić znaczenia tego, by wyniki działań podejmowanych w ramach różnych strategii politycznych rzeczywiście zapewniały równość;

— zapewnianie *dostępu* nie powinno oznaczać zbytniego skupienia się na kryteriach materialnych, jakie musi spełnić osoba, by skorzystać z danej usługi lub świadczenia; należałoby raczej uwydatnić i zapewnić możliwości powszechnego dostępu;

— okazywanie *solidarności* oznacza, że przy określaniu celów strategii europejskich i planowaniu środków unijnych uwzględnia się także w sposób elastyczny zróżnicowane potrzeby regionów.

13. Zauważa, że szczebel lokalny i regionalny może wnieść istotny wkład w innowacje i rozwój w celu zaspokojenia potrzeb UE. Odnowiona agenda społeczna powinna umożliwić skuteczne wykorzystanie fachowej wiedzy dostępnej na tym szczeblu.

Główne cele

14. Jest zdania, że kontynuacja szeregu działań adresowanych do dzieci i młodzieży jest rzeczą pozytywną i zwraca w tym kontekście szczególną uwagę na znaczenie środków zapobiegawczych.

15. Zaznacza, że przy poprawie i ocenie jakości systemów kształcenia należy nie tylko położyć nacisk na osiągnięcia szkolne dzieci, lecz także na ich dobre samopoczucie, bezpieczeństwo i szczęście. Należy także zwrócić szczególną uwagę na umiejętności pedagogiczne nauczycieli i na realizację zasady równości na wszystkich poziomach nauczania.

16. Wzywa do skupienia się w ramach otwartej metody koordynacji na przeglądzie i rozwoju dobrych rozwiązań i praktyk na szczeblu lokalnym i regionalnym, jak również na odpowiednim informowaniu o nich, by je upowszechnić. Przypomina w tym kontekście, że otwarta metoda koordynacji jest dobrowolną formą współpracy między państwami członkowskimi.

17. Zauważa, że wzrost i zatrudnienie same w sobie nie wystarczą do zapewnienia sprawiedliwości społecznej, ale że konieczne jest także wdrażanie na wszystkich szczeblach skutecznej i odpowiedzialnej polityki społecznej.

18. Podkreśla konieczność gromadzenia i rozpowszechniania wszechstronnych i zróżnicowanych informacji, by umożliwić wdrażanie skutecznych modeli elastycznego rynku pracy i bezpieczeństwa socjalnego (*flexicurity*).

19. Zaznacza, że uczenie się przez całe życie powinno leżeć w interesie wszystkich grup wiekowych i społecznych i powinno być dla nich dostępne, lecz w tym celu konieczne jest jeszcze, by społeczeństwo było w pełni poinformowane w tym zakresie. Podkreśla również, że rozwijanie wysokiej jakości systemu kształcenia dorosłych wymaga szerokiej współpracy na wszystkich szczeblach władzy oraz między różnymi zainteresowanymi stronami. Jeśli chodzi o szkolenie zawodowe, to jest szczególnie ważne, by edukacja zapewniała zdobycie umiejętności potrzebnych do znalezienia pracy i by w razie potrzeby system edukacyjny był w stanie bardzo szybko zareagować na pojawiające się potrzeby edukacyjne. Potrzeby w dziedzinie edukacji należy także w miarę możliwości przewidywać we współpracy z władzami lokalnymi i regionalnymi.

20. Zwraca uwagę, że społeczeństwo potrzebuje także pracowników posiadających kwalifikacje w zakresie świadczenia opieki i pielęgnacji, dlatego je także należy uwzględnić jako część „nowoczesnego zestawu umiejętności", o którym mowa w agendzie społecznej.

21. Uwypukla potrzebę nowych form edukacji łączących pracę z uczeniem się i zachęca władze publiczne, pracodawców i osoby prywatne do otwartej dyskusji na temat ich własnej odpowiedzialności, jeśli chodzi o rozwiązania łączące pracę i uczenie się.

22. Zwraca szczególną uwagę na cel, jakim jest poprawa zarówno jakości pracy, jak i jej wydajności, i uważa, że ważne jest rozpowszechnianie odpowiednich wyników badań naukowych i najlepszych praktyk w tym zakresie.

23. Z zadowoleniem wita zobowiązanie Komisji do zapewnienia, że nie będzie sprzeczności między podstawowymi prawami i wolnościami określonymi w Traktacie i wzywa Komisję do uwzględniania stosownych doświadczeń, również na szczeblu lokalnym i regionalnym.

24. Zauważa, że przy analizie i rozwoju europejskich systemów opieki zdrowotnej należy wziąć pod uwagę ich szersze aspekty, w tym proces planowania, jakość i dostępność usług oraz siły roboczej. Władze lokalne i regionalne, jako podmioty, na których spoczywa główna odpowiedzialność za organizację publicznych usług społecznych i zdrowotnych, są kluczowymi partnerami w tych wysiłkach.

25. Ze szczególnym zadowoleniem przyjmuje wysiłki Komisji na rzecz zapewnienia, by zasady jednolitego rynku i konkurencji sprzyjały rozwojowi dostępnych usług socjalnych na dobrym poziomie. To oznacza, że należy stworzyć mocną podstawę prawną do świadczenia usług świadczonych w interesie ogólnym, jak również kanały niezbędne do otwartej dyskusji o problemach związanych ze skoordynowaniem zasad świadczenia usług społecznych z zasadami jednolitego rynku. Aby zapewnić wystarczający dostęp do informacji i szerokie wykorzystanie sprawdzonych rozwiązań powinno się systematycznie zestawiać ze sobą doświadczenia zdobyte na szczeblu lokalnym i regionalnym. Nie obejmuje to jednak szeroko pojmowanego obowiązku państw członkowskich w zakresie sprawozdawczości ani też nie może prowadzić do nieproporcjonalnego obciążenia administracyjnego władz samorządowych.

26. Zaleca, by w wysiłkach UE na rzecz zwalczania ubóstwa i wykluczenia społecznego nadać pierwszorzędne znaczenie kwestii praw społecznych i solidarności oraz by zastanowić się poważnie nad tym, czy w XXI wieku programy pomocy żywnościowej i banki żywności powinny być częścią europejskiego państwa opiekuńczego.

27. Uważa, że zasadnicze znaczenie ma promowanie równości kobiet i mężczyzn, niwelowanie różnicy w ich wynagrodzeniach oraz możliwość faktycznego pogodzenia życia zawodowego i rodzinnego.

28. Popiera szczególne uwzględnienie zasady niedyskryminacji jako nowego priorytetu politycznego i zwraca uwagę na istotne możliwości Unii Europejskiej, by przewodzić w tej dziedzinie.

Główne poglądy Komitetu Regionów

29. Wyraża aprobatę dla wszechstronnego zakresu agendy, która obejmuje działania prowadzone przez różne sektory. Niemniej wzywa Komisję do zapewnienia, że tego rodzaju podejście nie przesłoni kluczowych wyzwań dla tradycyjnej polityki społecznej, takich jak powiększające się różnice w dochodach i rosnące nierówności oraz kroków niezbędnych do zaradzenia tym problemom.

30. Zauważa, że przedstawione w agendzie działania często mają różny wymiar, a czasem są wręcz sprzeczne, co wymaga pogłębionej refleksji. Na przykład przy wspieraniu mobilności należy zwrócić uwagę na problemy związane z odpływem ludzi młodych z niektórych terenów, co skutkuje zakłóceniem struktury wiekowej na tych obszarach. Komitet podkreśla, że konieczna jest ochrona „niemobilnej" części społeczeństwa i zapewnienie równych możliwości w mniej atrakcyjnych regionach. Ponadto należy także uwzględnić takie czynniki jak oddziaływanie zwiększonej mobilności na środowisko.

31. Zwraca uwagę, że otwarta metoda koordynacji, tak jak każda inna metoda wykorzystywana w europejskiej polityce społecznej, powinna być rozwijana na podstawie indywidualnych potrzeb państw członkowskich w zakresie polityki społecznej. W praktyce potrzeby te są najlepiej rozumiane na szczeblu lokalnym i regionalnym. Ponieważ państwa członkowskie i warunki panujące w ich regionach znacznie się różnią, wprowadzanie celów ilościowych do polityki społecznej może okazać się problematyczne. Otwartą koordynację na szczeblu europejskim należy ulepszyć głównie przez stosowanie jej do pewnych kluczowych kwestii, przez poprawę skuteczności pracy sprawozdawczej i badawczej oraz przez większe uwzględnienie w trakcie wdrażania i rozwijania procesów koordynacji specjalistycznej wiedzy, jaką dysponuje szczebel lokalny i regionalny. Mogłoby to znacząco poprawić oddziaływanie i widoczność tej metody, a tym samym jakość europejskiej polityki społecznej, która stanowi ważny element europejskiego projektu integracji. Powiązania między otwartą metodą koordynacji a władzami lokalnymi i regionalnymi są wciąż za słabe.

32. Zwraca uwagę na rolę i potencjał dialogu społecznego na szczeblu europejskim w przygotowywaniu i we wdrażaniu na szczeblu władz lokalnych i regionalnych inicjatyw w ramach agendy. Uważa, że istotne jest wspieranie tego dialogu.

Bruksela, 22 kwietnia 2009 r.

Przewodniczący
Komitetu Regionów
Luc VAN DEN BRANDE

III

(Akty przygotowawcze)

KOMITET REGIONÓW

79. SESJA PLENARNA 21–22 KWIETNIA 2009 R.

Opinia Komitetu Regionów „energia: przegląd strategiczny i charakterystyka energetyczna budynków”

(2009/C 200/09)

KOMITET REGIONÓW

— Ubolewa, że nie przedstawiono żadnej propozycji odnośnie do wprowadzenia wiążącego instrumentu legislacyjnego, który miałby dotyczyć celów w zakresie poprawy efektywności energetycznej o 20 %.

— Zwraca uwagę na możliwości rozwiązań łączących działalność przemysłową i wytwarzanie energii (wykorzystywanie straconego ciepła, chłodzenie, produkcja energii, techniki kogeneracji i poligeneracji itp.).

— Przypomina o istotnym znaczeniu prac prowadzonych przez lokalne i regionalne agencje energii w całej Unii. Są one strategicznymi partnerami w ramach europejskiej polityki energetycznej i ich działania powinny być lepiej wspierane i wykorzystywane przez Unię Europejską.

— Zwraca uwagę, jak ważne jest, by przyśpieszyć wykorzystywanie funduszy strukturalnych na inwestycje w zakresie efektywności energetycznej w budynkach.

— Popiera inicjatywę Komisji Europejskiej zmierzającą do tego, by trwale zezwolić na stosowanie obniżonych stawek podatku VAT w sektorze budownictwa mieszkaniowego, w tym w odniesieniu do prac remontowych.

— Popiera wysiłki Komisji Europejskiej mające na celu opracowanie — we współpracy z EBI i EBOR — instrumentów finansowych służących poprawie efektywności energetycznej. Przypomina, że jednym z zasadniczych celów utworzenia takich instrumentów finansowych jest udostępnienie ich samorządom lokalnym i regionalnym, aby wesprzeć te ostatnie w ich działaniach jako głównych podmiotów w procesie wdrażania dyrektywy w sprawie charakterystyki energetycznej budynków.

Sprawozdawca: Jean-Louis JOSEPH (FR/PSE), Mer La Bastidonne

Dokumenty źródłowe:

Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów „Drugi strategiczny przegląd sytuacji energetycznej. Plan działania dotyczący bezpieczeństwa energetycznego i solidarności energetycznej UE" COM(2008) 781 wersja ostateczna oraz

Wniosek dotyczący dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie charakterystyki energetycznej budynków (przekształcenie dyrektywy 2002/91/WE z 16 grudnia 2002 r.)

COM(2008) 780 wersja ostateczna, 2008/0223 (COD)

I. ZALECENIA POLITYCZNE

KOMITET REGIONÓW,

A. Drugi strategiczny przegląd sytuacji energetycznej w Unii Europejskiej

1. Uważa, że wyzwania związane z polityką energetyczną Unii Europejskiej mają zasadnicze znaczenie dla teraźniejszości i przyszłości UE i jej obywateli oraz dla zagadnień klimatycznych na szczeblu światowym. Przypomina, że podmioty lokalne i regionalne odgrywają jako partnerzy kluczową rolę w skutecznym definiowaniu, planowaniu i wdrażaniu europejskiej polityki energetycznej. Dlatego też wyraża ubolewanie, że rolę tych podmiotów tylko w bardzo niewielkim stopniu uwzględniono w drugim przeglądzie strategicznym.

2. Uznaje znaczenie bezpieczeństwa dostaw, które zajmuje centralne miejsce w drugim strategicznym przeglądzie i jest kwestią niezwykle drażliwą politycznie. Przyznaje również, że jeśli chodzi o kwestię bezpieczeństwa dostaw, sytuacja w państwach członkowskich przedstawia się różnie. Różnice te, wynikające między innymi z przyczyn historycznych, powodują, że konieczne są skoordynowane działania na szczeblu europejskim, aby zmniejszyć nierówności, zacieśnić więzi między partnerami i ograniczyć ryzyko dla Unii jako całości.

3. Uznaje, że w następstwie pierwszego strategicznego przeglądu dokonano istotnych postępów, m.in. określono tzw. cele 3x20, jak również pojawiły się pierwsze osiągnięcia w dziedzinie prawodawstwa, przypieczętowane niedawnym porozumieniem między Parlamentem i Radą w sprawie pakietu energetyczno-klimatycznego.

4. Jest zdania, że postępy te, choć znaczące, stanowią dopiero pierwszy krok. Dlatego też jest konieczne, by cele 3x20 pozostały naczelnym priorytetem europejskiej polityki w zakresie energii, żeby zapewnić spójność i ciągłość, które są warunkami powodzenia rozpoczętych działań.

5. Podkreśla, że jedną z głównych trosk Unii Europejskiej w dziedzinie energii powinna być teraz kwestia efektywności energetycznej. Przypomina o modelu „trias energetica", który hierarchizuje według malejącego znaczenia kierunki polityki umożliwiające zmniejszenie wpływu zużycia energii na klimat; na model ten składają się efektywność energetyczna, promowanie energii ze źródeł odnawialnych oraz optymalizacja zużycia energii pozyskiwanej ze źródeł kopalnych. Efektywność energetyczna to nie tylko czynnik spajający cele 3x20, odgrywa ona także zasadniczą rolę w dziedzinie bezpieczeństwa dostaw. Należy jednak wyrazić ubolewanie, że efektywność energetyczna to jedyny spośród trzech celów 3x20, który nie znalazł jeszcze odzwierciedlenia w wiążącym instrumencie legislacyjnym.

6. W związku z tym przychylnie odnosi się do środków dotyczących efektywności energetycznej zaproponowanych przez Komisję przy okazji publikacji drugiego strategicznego przeglądu (zwłaszcza takich, jak przegląd dyrektywy w sprawie charakterystyki energetycznej budynków — patrz poniżej), żałuje jednak, że:

6.1 Ogólnie rzecz biorąc, efektywność energetyczna zostaje wymieniona dopiero na czwartym miejscu wśród pięciu priorytetów składających się na europejski plan działania w zakresie bezpieczeństwa dostaw i solidarności w dziedzinie energii.

6.2 Nie przedstawiono żadnej propozycji odnośnie do wprowadzenia wiążącego instrumentu legislacyjnego, który miałby dotyczyć celów w zakresie poprawy efektywności energetycznej o 20 %. Trzeba stworzyć wyraźniejsze powiązanie z celami i instrumentami określonymi w dyrektywie w sprawie efektywności końcowego wykorzystania energii i usług energetycznych (2006/32/WE). Jest to konkretny instrument, dzięki któremu można zrobić pierwszy krok w kierunku osiągnięcia celu 20 %.

6.3 Prognozy przedstawione w załączniku do drugiego strategicznego przeglądu pokazują, że Komisja Europejska liczy po części na zjawisko niezależne od swoich działań (wzrost cen ropy naftowej), aby osiągnąć cele dotyczące 20 % w dziedzinie efektywności energetycznej. Dowodzi to, że brak jest woli politycznej i niewystarczająco inwestuje się w efektywność energetyczną. Postawa ta jest tym bardziej godna pożałowania, że spodziewane korzyści z inwestycji w efektywność energetyczną sprawiają, iż inwestycje te stanowią potężne narzędzie naprawy gospodarczej i tworzenia miejsc pracy, które mają zasadnicze znaczenie w obecnym kontekście kryzysu.

6.4 Towarzyszące drugiemu strategicznemu przeglądowi propozycje w zakresie efektywności energetycznej nie obejmują konkretnych środków dla przemysłu, który wszak zużywa ogromne ilości energii. W dziedzinie bezpieczeństwa dostaw należy jednak zwrócić uwagę na możliwości rozwiązań łączących działalność przemysłową i wytwarzanie energii (wykorzystywanie straconego ciepła, chłodzenie, produkcja energii, techniki kogeneracji i poligeneracji itp.).

6.5 Wyraża zadowolenie, że uznano, iż transport powinien odgrywać kluczową rolę w realizacji celów w dziedzinie energii. Zważywszy na silne uzależnienie sektora transportu europejskiego od ropy naftowej, ubolewa jednak, że w drugim strategicznym przeglądzie nie zaproponowano strategii dla tego sektora. Reprezentuje on ponad 30 % końcowego zużycia energii w Unii. Problematyka bezpieczeństwa dostaw dotyczy tego sektora bezpośrednio, ponieważ jest on uzależniony niemal wyłącznie od ropy naftowej, importowanej przez Unię Europejską w ponad 80 %. Komitet wzywa w związku z tym Komisję Europejską, by równolegle z pakietem na rzecz efektywności energetycznej przedstawiła propozycje dotyczące efektywności transportu. Obszar ten kryje ogromny niewykorzystany potencjał dla ograniczenia emisji gazów cieplarnianych, np. poprzez inwestycje w szynowe i inne publiczne środki transportu, pojazdy energooszczędne, wspólne użytkowanie samochodu (*car-sharing*), jazdę z dbałością o środowisko, częstsze korzystanie z roweru itd.

7. Podkreśla fundamentalną rolę władz regionalnych i lokalnych w dziedzinie efektywności energetycznej. W związku z tym:

a. Ponownie wyraża poparcie dla porozumienia między burmistrzami i przypomina o swej opinii perspektywicznej w tej sprawie, w której podkreślił m.in., że „lokalne działania mają zasadnicze znaczenie dla osiągnięcia celu polegającego na zwiększeniu o 20 % efektywności energetycznej. Kluczowa rola regionów i gmin w tym zakresie została już zresztą dostrzeżona przez Komisję Europejską i Parlament Europejski [1]".

b. W planowaniu przestrzennym na szczeblu lokalnym dostrzega istotny środek kształtowania w społeczeństwie całościowego podejścia nastawionego na dbałość o klimat i efektywność energetyczną. Na tym szczeblu decyduje się o lokalizacji infrastruktury, miejsc pracy, zakładów i osiedli, może on więc przyczynić się do ograniczenia zapotrzebowania na transport oraz do zwiększenia jego efektywności energetycznej, a także do rozbudowy sieci ciepłowniczej oraz energetyki wiatrowej i do szerszego wykorzystania energii geotermalnej.

c. Uważa, że w sektorze publicznym zasadniczo można osiągnąć jeszcze znaczne oszczędności energii — jest to ogromny, niewykorzystany dotąd potencjał. Odpowiednie wsparcie i zachęty mogą zwiększyć efektywność energetyczną i obniżyć koszty energii, a zarazem stymulować tworzenie nowych miejsc pracy.

d. Z zadowoleniem przyjmuje zapowiedź „nowej inicjatywy na rzecz finansowania zrównoważonej energii" i apeluje, by znaczna część środków na działania w ramach tej inicjatywy przeznaczona została na finansowanie projektów realizowanych na szczeblu lokalnym i regionalnym, w pierwszej kolejności zaś tych projektów, które dotyczą efektywności energetycznej.

e. Przypomina o istotnym znaczeniu prac prowadzonych przez lokalne i regionalne agencje energii w całej Unii. Są one strategicznymi partnerami w ramach europejskiej polityki energetycznej i ich działania powinny być lepiej wspierane i wykorzystywane przez Unię Europejską.

f. Wzywa do utworzenia grupy roboczej obejmującej Komisję i przedstawicieli samorządów lokalnych i regionalnych oraz ich sieci, aby wypracować nową wizję dotyczącą efektywności energetycznej, opartą na podejściu oddolnym.

8. Co się tyczy sześciu priorytetowych projektów określonych jako zasadnicze dla Unii Europejskiej, zauważa, nie oceniając treści zaproponowanych projektów, że:

a. Należałoby przedstawić szacunkowe koszty związane z projektami, aby umożliwić racjonalne porównanie z innymi inicjatywami przed formalnym zatwierdzeniem projektów zaproponowanych jako priorytetowe. Projekty te bowiem mogą wymagać znacznej części dostępnego budżetu.

b. Wydaje się, że niektóre spośród sześciu zaproponowanych projektów mają wyższy priorytet niż inne, jako że przewidziano już dość szczegółowe postanowienia odnośnie do ich realizacji (sporządzanie komunikatów i plan działania obejmujący środki finansowania), podczas gdy harmonogram wdrażania pozostałych jest znacznie bardziej nieokreślony.

c. Uznaje, że wzajemne połączenia są niezbędne, by pozwolić na dywersyfikację ryzyka i wzmocnić solidarność między państwami członkowskimi. Zgadza się także, że w celu zagwarantowania dostaw zarówno gazu, jak i energii elektrycznej dla wszystkich obywateli UE, konieczne są duże zmiany w wewnętrznej infrastrukturze energetycznej UE. Podkreśla, że zmiany w europejskiej infrastrukturze energetycznej są niezbędne także w związku z rozwojem zdecentralizowanej produkcji energii i rozwojem energii odnawialnej w Europie. Wszelkie decyzje dotyczące inwestycji w europejską infrastrukturę energetyczną powinny uwzględniać cele Unii w tej dziedzinie. Nie oceniając treści proponowanych sześciu projektów w dziedzinie infrastruktury energetycznej, przewiduje, że szczegółowe potrzeby w zakresie finansowania, które zostaną określone w latach 2009–2010, będą ogromne, i apeluje, by w przyszłych budżetach UE istniała możliwość nadania pewnego priorytetu także projektom na rzecz efektywności energetycznej i ograniczenia wpływu międzynarodowego ruchu pasażerskiego.

9. W odniesieniu do inwestycji podkreśla ponadto, że transformacja europejskiego systemu energetycznego w kierunku systemu bardziej zdecentralizowanego wymaga znacznych inwestycji, konsultacji z podmiotami lokalnymi i regionalnymi oraz większego uznania ich roli w dziedzinie polityki energetycznej.

10. Jeśli chodzi o część poświęconą wewnętrznym rezerwom energii, podkreśla, że:

a. Zasadniczą rolę powinna odgrywać energia ze źródeł odnawialnych, w zgodzie z celami 3x20 i przy uwzględnieniu związanych z nią korzyści ekonomicznych, społecznych i ekologicznych. Przypomina tu swoją opinię w sprawie promocji energii odnawialnej [2]. Ponadto:

   — Z zadowoleniem przyjmuje propozycję sporządzenia komunikatu na temat przezwyciężania barier napotykanych przez energetykę odnawialną w UE. Wnosi, by opublikowano go jak najszybciej, najpóźniej zaś w roku 2010, oraz by był regularnie aktualizowany i uzupełniany o środki konieczne do przezwyciężenia stwierdzonych barier.

[1] CdR 241/2008 fin

[2] CdR 160/2008 fin

— Przypomina, że problemy związane z sieciami transportu i dystrybucji mają podstawowe znaczenie w związku z rozwojem energii odnawialnej. Wnosi, by Komisja Europejska przygotowała komunikat w sprawie rozwoju europejskiej supersieci, o której mowa w drugim strategicznym przeglądzie. Komunikat ten poświęcony byłby przede wszystkim kwestiom infrastruktury i możliwościom oferowanym przez technologie „sieci inteligentnych" (*smart grids*) w związku z realizacją celów 3x20 Unii Europejskiej oraz dotyczyłby przejścia do większej decentralizacji produkcji energii ze źródeł odnawialnych. Ponadto w komunikacie tym należałoby w nowym kontekście umieścić zawarte w drugim strategicznym przeglądzie propozycje dotyczące sieci transportowych i dystrybucyjnych, aby zapewnić rzeczywiście całościowe podejście do tych spraw.

b. Energia jądrowa uzależniona jest od paliwa zasadniczo importowanego, a zatem nie można jej traktować jako energię własną. Za to wykorzystywanie energii jądrowej ma konsekwencje wewnętrzne, które ciążą na samorządach terytorialnych, zwłaszcza jeśli chodzi o zagrożenia związane z tą postacią energii i z gospodarowaniem odpadami jądrowymi. W związku z tym z zadowoleniem przyjmuje zapowiedź sporządzenia „zmienionego wniosku dotyczącego dyrektywy w sprawie stworzenia wspólnotowych ram bezpieczeństwa jądrowego" i sugeruje, by podjęto w nim również kwestię zrównoważonego gospodarowania odpadami jądrowymi oraz jego kosztów.

c. Również węgiel staje się w coraz większym stopniu paliwem importowanym i nie tylko jego transport, ale także spalanie i pozostałości po spalaniu węgla wiążą się ze znacznymi problemami pod względem emisji. Jego dalsza eksploatacja, jeśli jest konieczna, powinna zatem opierać się na wysokowydajnych i niskoemisyjnych elektrowniach.

d. Wnosi, by Komisja utrzymała najwyższe normy ochrony środowiska przy ocenie możliwości eksploatacji własnych niekonwencjonalnych rezerw energii ze źródeł kopalnych (takich, jak te wymienione w pkt 2.5 akapit 7–8 drugiego strategicznego przeglądu) i wzięła pod uwagę wszystkie warunki zewnętrzne związane z eksploatacją tych rezerw przy ocenie ich opłacalności ekonomicznej.

e. Uważa, że w ramach udzielanego wsparcia należy tak systematyzować priorytety, by zachęcać do badań naukowych i rozwoju w zakresie wykorzystywania czystej energii ze źródeł odnawialnych pochodzenia morskiego, jak np. energia wiatru na pełnym morzu, fal, pływów i prądów morskich, wziąwszy pod uwagę, że ten rodzaj energii nie znalazł jeszcze zastosowania komercyjnego. Niemniej UE ma w tym obszarze potencjał, by osiągnąć przewagę konkurencyjną i odgrywać wiodącą rolę w ochronie środowiska.

11. Z zadowoleniem przyjmuje zapowiedź dotyczącą „komunikatu w sprawie finansowania technologii niskoemisyjnych". Mając na względzie, że w komunikacie tym uwzględnione zostaną dochody uzyskane dzięki przeglądowi dyrektywy w sprawie systemu handlu uprawnieniami do emisji, przypomina swoją opinię z inicjatywy własnej na ten temat, w której „zaleca, by państwa członkowskie przeznaczały dla władz lokalnych i regionalnych przynajmniej 30 % wpływów pochodzących ze sprzedaży na licytacji przydziałów, aby promować energię ze źródeł odnawialnych i efektywność energetyczną w końcowym wykorzystaniu energii […] [1]".

Podkreśla ponadto, że w związku z dążeniem do możliwie efektywnego wykorzystywania dostępnych zasobów budżetowych, technologie wychwytywania i składowania dwutlenku węgla, których rozwój znajduje się wciąż w stadium początkowym i które nie zdołają rozwiązać problemu wytwarzania energii ani bezpieczeństwa dostaw, nie powinny być finansowane w stopniu nieproporcjonalnym względem technologii w dziedzinie efektywności energetycznej czy energii odnawialnej.

12. Pozytywnie ocenia propozycję mającą na celu wyznaczenie agendy politycznej na rok 2030 i wizji na rok 2050. Prawdziwe strategiczne wytyczne, decyzje inwestycyjne i projekty infrastrukturalne można sensownie rozważać tylko w perspektywie długoterminowej. Wyraża zdziwienie, że na niewyczerpującej liście zagadnień wymienionych w związku z wizją na rok 2050, temat: „Ograniczenie do 2050 r. emisji dwutlenku węgla powodowanych w związku z zaopatrzeniem UE w energię elektryczną" zdaje się priorytetowy, jako że proponuje się, by podjąć go już w najbliższym strategicznym planie na rzecz technologii energetycznych. Chociaż zagadnienie to niewątpliwie jest ważne i obiecujące, inne są co najmniej tak samo, jeśli nie wręcz bardziej naglące. Opracowując wizję na rok 2050, należy przedstawić całościową strategię, a nie koncentrować się na ograniczonej liczbie tematycznych priorytetów.

B. **Przekształcenie dyrektywy w sprawie charakterystyki energetycznej budynków**

I. Zalecenia polityczne

13. Z zadowoleniem przyjmuje ideę przekształcenia dyrektywy w sprawie charakterystyki energetycznej budynków.

14. Podkreśla, że konieczne są niezwłoczne, szerzej zakrojone działania w sektorze charakterystyki energetycznej budynków ze względu na związane z nimi korzyści:

— pod względem celów Unii w dziedzinie polityki energetycznej i klimatycznej,

— w kategoriach społecznych (coraz większe trudności obywateli w związku z kosztem ogrzewania mieszkań). Podkreśla ponadto, że obecna kryzysowa sytuacja sprzyja pogłębianiu się istniejących nierówności społeczno-gospodarczych pomiędzy tymi obywatelami, którzy będą w stanie pokryć koszty renowacji poprawiających charakterystykę energetyczną budynków i korzystać z obniżonych rachunków za energię, a rosnącą liczbą obywateli, którzy, nie będąc w stanie sfinansować takich renowacji, będą musieli ponosić coraz wyższe koszty rachunków.

— w kategoriach gospodarczych oraz jeśli chodzi o tworzenie bogactwa i miejsc pracy na szczeblu lokalnym.

15. Kładzie nacisk na pilny charakter tych kwestii i w związku z tym wnosi, by Rada i Parlament zagwarantowały, że zostaną w tym zakresie podjęte szybkie i ambitne decyzje. Apeluje również do państw członkowskich, by nie doprowadziły do ponownych opóźnień w transpozycji i wdrażaniu, jakie stwierdzono w przypadku pierwszej wersji omawianej dyrektywy.

---

[1] CdR 161/2008 fin.

16. Wzywa Komisję, aby ułatwiła realizację systemu świadectw charakterystyki energetycznej poprzez ustanowienie programu wymiany dobrych praktyk, zastosowanie rozwiązań technicznych oraz wykorzystanie zamówień publicznych do poprawy efektywności energetycznej wśród państw członkowskich oraz ich samorządów lokalnych i regionalnych.

17. Przypomina, że samorządy lokalne i regionalne odgrywają fundamentalną rolę we wdrażaniu omawianej dyrektywy, mianowicie:

— poprzez zarządzanie własnymi budynkami;

— poprzez swoje kompetencje w dziedzinie planowania przestrzennego i udzielania pozwoleń na budowę, wykorzystania materiałów budowlanych o lepszych właściwościach izolujących, jak również w zakresie jakości prac budowlano-remontowych;

— przy zbiórce i utylizacji surowców wtórnych celem poszerzenia wachlarza dostępnych źródeł energii (na potrzeby wytwarzania elektryczności i ciepła);

— poprzez swój bliski kontakt z obywatelami.

Władze lokalne i regionalne w Europie dobrowolnie podjęły wiele inicjatyw w zakresie charakterystyki energetycznej budynków, w tym np. działania zmierzające do racjonalizacji zużycia energii w budynkach mieszkalnych i publicznych czy przedsięwzięcia w ramach regeneracji przestrzeni miejskiej. Państwa członkowskie powinny w pełni włączyć władze i podmioty lokalne i regionalne w proces wdrażania omawianej dyrektywy jako strategicznych partnerów, starać się wykorzystać ich doświadczenie i zadbać o propagowanie i powielanie najlepszych praktyk. Wzywa w związku z tym do włączenia władz lokalnych i regionalnych w proces sporządzania krajowych planów działania.

18. Jest zdania, że proponowane przekształcenie wzmacnia dyrektywę pod wieloma względami. W szczególności pozytywnie ocenia:

— Propozycje dotyczące stopniowego obniżenia lub zniesienia progów 1 000 m^2. Z zadowoleniem przyjmuje fakt, że utrzymano progi 250 m^2 (w art. 12 ust. 1 przekształcenia).

— Ulepszenia dotyczące systemu świadectw charakterystyki energetycznej (m.in. obowiązek zamieszczania informacji na temat charakterystyki energetycznej w każdym ogłoszeniu o wynajmie lub sprzedaży).

19. Pragnie podkreślić, że konieczne jest rozwijanie dyrektywy na podstawie konkretnych doświadczeń związanych z jej wdrażaniem, po dokonaniu ich odpowiedniej analizy i oceny. Należy także ocenić, jakie jest znaczenie świadectw charakterystyki energetycznej oraz m.in. sposobu, w jaki są one zbudowane. Elastyczne podejście mogłoby pomóc rozwiązać problemy wynikające z braku kompetencji w przypadkach, gdy taki brak daje się zauważyć.

20. Jest zdania, że zaproponowana „metodologia porównawcza dla celów obliczania optymalnego pod względem kosztów poziomu wymagań minimalnych dotyczących charakterystyki energetycznej" może stanowić skuteczne narzędzie benchmarkingu na szczeblu europejskim. Wnosi zatem, by opracowując taką metodologię, Komisja uwzględniła wszystkie warunki zewnętrzne, m.in. koszty zaniechania działania (degradacja środowiska naturalnego, zdrowia, pogarszanie się konkurencyjności itp., wynikające z niewystarczających inwestycji w zakresie efektywności energetycznej) oraz pozytywne efekty inwestycji w efektywność energetyczną (jeśli chodzi o tworzenie miejsc pracy i bogactwa, wsparcie badań, niezależność energetyczną, jakość i zrównoważony charakter powstających budynków itd.).

21. Ważne jest, by wzrost efektywności energetycznej w budynkach osiągać też w taki sposób, który nie wymaga inwestycji, lecz wystarczy np. lepsze gospodarowanie czy współdziałanie użytkowników obiektu. Nie brakuje samorządów lokalnych i regionalnych, które z sukcesem prowadzą takie prace.

22. Zwraca uwagę na konieczność udzielania ogółowi kompletnych informacji na temat parametrów stosowanych do obliczania opłacalności ekonomicznej zaleceń figurujących na świadectwie charakterystyki energetycznej, aby umożliwić mu jasne zrozumienie przeprowadzanych obliczeń oraz dać sposobność do ponownej oceny opłacalności środków z zakresu efektywności energetycznej w funkcji nowych elementów (takich, jak zmiany cen energii, premia przyznawana przez władze publiczne, długość życia urządzeń itp.).

23. Zwraca uwagę, że spośród zaproponowanych nowych środków szczególnie użyteczne są sprawozdania wymagane od państw członkowskich (m.in. w art. 5 ust. 2 i art. 9 ust. 3). Aby zagwarantować ścisłość tych sprawozdań, dyrektywa powinna przewidywać obowiązkowy udział władz lokalnych i regionalnych w ich opracowywaniu.

24. Przypominając swoją opinię w sprawie promocji energii odnawialnej ([1]), pozytywnie ocenia obecność elementów koordynacji między omawianą dyrektywą a innymi ważnymi europejskimi aktami prawnymi w tej dziedzinie, szczególnie dyrektywą w sprawie usług energetycznych (2006/32/WE) oraz obecnymi i przyszłymi wnioskami dotyczącymi ekologicznych zamówień publicznych w UE. Elementy te zwiększają spójność całości i zmniejszają ciężar obowiązków spoczywających na państwach członkowskich dzięki połączeniu różnych wymaganych od nich sprawozdań.

25. Z zadowoleniem przyjmuje cel dotyczący zwiększenia liczby „budynków, których emisje CO_2 i zużycie energii pierwotnej są niskie lub równe zeru" oraz fakt, że sektor publiczny ma w tym zakresie odgrywać rolę przykładu do naśladowania.

26. Przypomina jednak, że celem dyrektywy jest uzyskanie oszczędności energii w celu zminimalizowania oddziaływania na środowisko. Wprowadzenie definicji „budynków, których emisje CO_2 i zużycie energii pierwotnej są niskie lub równe zeru" nie może zatem prowadzić do uprzywilejowywania budynków o niskim poziomie emisji CO_2 kosztem tych o niskim zużyciu energii. Ponadto wizja ogólnego oddziaływania na środowisko powinno zawsze brać górę nad samym tylko kryterium emisji CO_2.

([1]) CdR 160/2008 fin

27. Zwraca również uwagę na to, jak istotne znaczenie mają i jakie wyzwanie stanowią obowiązek kontroli jakości świadectw charakterystyki energetycznej oraz sprawozdań z przeglądu. Środek ten będzie miał zasadniczą wagę dla rzeczywistej poprawy jakości budynków w Europie.

28. Podkreśla, że kwestia wyboru momentu, w którym prace zostaną wykonane, będzie miała istotny wpływ na ogólne skutki dyrektywy. W związku z tym:

— Z zadowoleniem przyjmuje wniosek dotyczący dyrektywy, który zmierza do powiązania wszelkiej pomocy w zakresie budowy lub remontu budynków z przestrzeganiem przepisów w dziedzinie charakterystyki energetycznej. Powiązanie to należy wprowadzić w życie jak najszybciej, ale lepiej byłoby pozwolić, żeby zostało ono utworzone za pośrednictwem konkretnych programów krajowych i lokalnych.

— Proponuje, by rozważyć mechanizm określający moment, od którego budynki w trakcie eksploatacji będą musiały obowiązkowo spełniać przepisy w zakresie efektywności energetycznej. Celem takiego mechanizmu byłoby stworzenie warunków sprzyjających szybkiej poprawie jakości istniejących budynków dzięki stworzeniu doskonałej okazji do przeprowadzenia renowacji poprawiającej ich charakterystykę energetyczną.

29. Podkreśla, że wprowadzenie dyrektywy w życie wymaga znacznych wysiłków w dziedzinie szkoleń. W tym względzie proponuje, by włączyć postanowienie ustanawiające:

— obowiązek państw członkowskich dotyczący podjęcia wszelkich kroków niezbędnych do przeprowadzenia oceny potrzeb w tym zakresie i ich odpowiedniego zaspokojenia, a w szczególności zapewnienia odpowiedniego finansowania, które pozwoli zagwarantować dostępność pracowników o odpowiednich kwalifikacjach,

— obowiązek nawiązania do tego zagadnienia w krajowych planach działania na rzecz efektywności energetycznej.

30. Jeśli chodzi o szkolenie specjalistów, zwraca uwagę na sukces, jaki odniosły podjęte na szczeblu lokalnym i regionalnym inicjatywy adresowane do całej branży budowlanej, które polegały na tworzeniu grup dyskusyjnych obejmujących przedstawicieli różnych fachów (hydraulików, murarzy, elektryków itp.) w celu wymiany zdań na temat interakcji, jakie zachodzą miedzy ich różnymi rolami w procesie budowy budynku. Doświadczenia te okazały się dobroczynne dla jakości procesu budowlanego ogólnie, a w konsekwencji — dla jakości samych budynków. W tych grupach, w których efektywność energetyczna została uznana za cel do osiągnięcia, możliwe było znalezienie skutecznych i innowacyjnych rozwiązań dzięki współdziałaniu między przedstawicielami różnych zawodów.

31. Podkreśla konieczność odpowiedniego oszacowania faktycznych nakładów początkowych wynikających z dyrektywy, które byłyby konieczne do zapewnienia odpowiednich zachęt finansowych, aby wesprzeć i przyśpieszyć wdrażanie dyrektywy. W związku z tym:

a. Z zadowoleniem przyjmuje fakt, że w planie naprawy gospodarczej przedstawionym przez Komisję w grudniu 2008 r. inwestycje w efektywność energetyczną zostały uznane za szansę dla gospodarki europejskiej.

b. Niemniej wyraża ubolewanie, że biorąc pod uwagę stan na marzec 2009 r., zatwierdzona przez Radę Europejską kompromisowa propozycja dotycząca finansowania projektów infrastrukturalnych, przedstawiona przez Komisję jako część europejskiego planu naprawy gospodarczej, nie przewiduje żadnych inwestycji w projekty, których celem jest poprawa efektywności energetycznej.

   Tymczasem projekty takie jak „Energy Smart Buildings Campaign" (kampania na rzecz inteligentnych budynków energooszczędnych) przygotowana na podstawie konkretnych doświadczeń w sektorze odnawialnych źródeł energii przez Europejską Radę ds. Odnawialnych Źródeł Energii (EREC) wymagają jedynie niewielkich inwestycji w skali całego planu naprawy gospodarczej (300 milionów EUR), a miałyby znaczny wpływ na energetykę, środowisko naturalne a także na zatrudnienie (szacunkowo 150 tys. nowych miejsc pracy). Bardzo szybko przyczyniłyby się one do pobudzenia działalności gospodarczej (czego skutki dałyby się odczuć już w roku 2010), czemu towarzyszyłby efekt pomnożenia środków (każde zainwestowane w tej kampanii euro przyniosłoby nawet 33 euro inwestycji w budynki o lepszej charakterystyce energetycznej).

   Projekt „Energy Smart Buildings Campaign" polega na połączeniu trzech kampanii na rzecz inteligentnych budynków energooszczędnych skierowanych do 1) właścicieli, 2) struktur mających dać efekt pomnożenia, 3) środowisk zawodowych (w tym zajmujących się kształceniem).

c. Zwraca uwagę, jak ważne jest, by przyśpieszyć wykorzystywanie funduszy strukturalnych na inwestycje w zakresie efektywności energetycznej w budynkach. W tym kontekście:

   — z zadowoleniem przyjmuje inicjatywę Komisji Europejskiej dotyczącą zmiany rozporządzeń w sprawie EFRR w celu ułatwienia inwestycji w dziedzinie efektywności energetycznej ([1]);

   — wnosi, by państwa członkowskie starannie rozważyły zmianę niektórych części swoich programów operacyjnych, tak aby ważniejsze miejsce w nich znalazła kwestia efektywności energetycznej w budynkach, szczególnie zaś w mieszkaniach socjalnych;

d. Popiera inicjatywę Komisji Europejskiej zmierzającą do tego, by trwale zezwolić na stosowanie obniżonych stawek podatku VAT w sektorze budownictwa mieszkaniowego, w tym w odniesieniu do prac remontowych ([2]).

e. Popiera wysiłki Komisji Europejskiej mające na celu opracowanie — we współpracy z EBI i EBOR — instrumentów finansowych służących poprawie efektywności energetycznej. Przypomina, że jednym z zasadniczych celów utworzenia takich instrumentów finansowych jest udostępnienie ich samorządom lokalnym i regionalnym, aby wesprzeć te ostatnie w ich działaniach jako głównych podmiotów w procesie wdrażania dyrektywy w sprawie charakterystyki energetycznej budynków.

f. Podkreśla potrzebę skoordynowania unijnych i krajowych środków przeznaczanych na ten cel.

([1]) COM(2008) 838/3 wersja ostateczna.
([2]) COM(2008) 428 wersja ostateczna.

II. **ZALECANE POPRAWKI**

Poprawka 1

Art. 5 ust. 1

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
1. Do dnia 31 grudnia 2010 r. Komisja określi metodologię porównawczą obliczania optymalnego pod względem kosztów poziomu wymagań minimalnych dotyczących charakterystyki energetycznej budynków lub ich części. Metodologia porównawcza różnicuje pomiędzy budynkami nowymi i istniejącymi oraz różnymi kategoriami budynków.	1. Do dnia 31 grudnia 2010 r. Komisja określi metodologię porównawczą obliczania optymalnego pod względem kosztów poziomu wymagań minimalnych dotyczących charakterystyki energetycznej budynków lub ich części. Metodologia porównawcza różnicuje pomiędzy budynkami nowymi i istniejącymi oraz różnymi kategoriami budynków.
Środki te, mające na celu zmianę elementów innych niż istotne niniejszej dyrektywy poprzez jej uzupełnienie, przyjmuje się zgodnie z procedurą, o której mowa w art. 19 ust. 2.	Środki te, mające na celu zmianę elementów innych niż istotne niniejszej dyrektywy poprzez jej uzupełnienie, przyjmuje się zgodnie z procedurą, o której mowa w art. ~~19~~21 ust. 2.

Uzasadnienie

Poprawka o charakterze technicznym, ma na celu skorygowanie oczywistego błędu dotyczącego wewnętrznego odesłania w dokumencie.

Poprawka 2

Art. 5 ust. 2

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
2. Państwa członkowskie obliczają optymalny pod względem kosztów poziom wymagań minimalnych dotyczących charakterystyki energetycznej przy użyciu metodologii porównawczej określonej zgodnie z ust. 1 i odpowiednich parametrów, takich jak warunki klimatyczne, oraz porównują wyniki tego obliczenia z przyjętymi przez siebie minimalnymi wymaganiami dotyczącymi charakterystyki energetycznej.	2. Państwa członkowskie obliczają optymalny pod względem kosztów poziom wymagań minimalnych dotyczących charakterystyki energetycznej przy użyciu metodologii porównawczej określonej zgodnie z ust. 1 i odpowiednich parametrów, takich jak warunki klimatyczne, oraz porównują wyniki tego obliczenia z przyjętymi przez siebie minimalnymi wymaganiami dotyczącymi charakterystyki energetycznej.
Państwa członkowskie składają Komisji sprawozdania ze wszystkich wyników obliczeń oraz ze wszystkich danych wejściowych i założeń użytych do celów tych obliczeń. Sprawozdanie może być włączone do planów działań na rzecz efektywności energetycznej, o których mowa w art. 14 ust. 2 dyrektywy 2006/32/WE. Państwa członkowskie przedkładają Komisji te sprawozdania co trzy lata. Pierwsze sprawozdanie należy złożyć najpóźniej do dnia 30 czerwca 2011 r.	Państwa członkowskie składają Komisji sprawozdania ze wszystkich wyników obliczeń oraz ze wszystkich danych wejściowych i założeń użytych do celów tych obliczeń. Sprawozdanie jest opracowywane w ścisłej współpracy z władzami i podmiotami lokalnymi i regionalnymi oraz może być włączone do planów działań na rzecz efektywności energetycznej, o których mowa w art. 14 ust. 2 dyrektywy 2006/32/WE. Państwa członkowskie przedkładają Komisji te sprawozdania co trzy lata. Pierwsze sprawozdanie należy złożyć najpóźniej do dnia 30 czerwca 2011 r.

Uzasadnienie

Aby zagwarantować ścisłość sprawozdań wymaganych od państw członkowskich na mocy omawianej dyrektywy, konieczne jest, by były one opracowywane we współpracy z władzami i podmiotami lokalnymi oraz regionalnymi.

Poprawka 3

Art. 9 ust. 3

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
3. Państwa członkowskie przekazują Komisji plany krajowe, o których mowa w ust. 1, najpóźniej do dnia 30 czerwca 2011 r. i co trzy lata składają Komisji sprawozdanie z postępów w ich wdrażaniu. Plany krajowe i sprawozdania z postępów mogą być włączone do planów działań na rzecz efektywności energetycznej, o których mowa w art. 14 ust. 2 dyrektywy 2006/32/WE.	3. Państwa członkowskie ~~przekazują Komisji~~ sporządzają plany krajowe, o których mowa w ust. 1, w ścisłej współpracy z władzami i podmiotami lokalnymi i regionalnymi oraz przekazują je Komisji najpóźniej do dnia 30 czerwca 2011 r., ~~i~~ ponadto co trzy lata składają Komisji sprawozdanie z postępów w ich wdrażaniu. Plany krajowe i sprawozdania z postępów mogą być włączone do planów działań na rzecz efektywności energetycznej, o których mowa w art. 14 ust. 2 dyrektywy 2006/32/WE.

Uzasadnienie

Aby zagwarantować ścisłość sprawozdań wymaganych od państw członkowskich na mocy omawianej dyrektywy, konieczne jest, by były one opracowywane we współpracy z władzami i podmiotami lokalnymi oraz regionalnymi.

Poprawka 4

Art. 10 ust. 3

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
3. Zalecenia zawarte w świadectwie charakterystyki energetycznej są technicznie wykonalne dla konkretnego budynku i zawierają przejrzyste informacje dotyczące ich opłacalności ekonomicznej. Ocena opłacalności ekonomicznej opiera się na szeregu standardowych warunków, takich jak ocena oszczędności energii oraz leżące u podstaw ceny energii i stopy procentowe dla inwestycji koniecznych do wypełnienia zaleceń.	3. Zalecenia zawarte w świadectwie charakterystyki energetycznej są technicznie wykonalne dla konkretnego budynku i zawierają przejrzyste informacje dotyczące ich opłacalności ekonomicznej i szacowanego okresu amortyzacji (nie włączając w to zachęt finansowych i programów wsparcia). Ocena opłacalności ekonomicznej opiera się na szeregu standardowych warunków, takich jak ocena oszczędności energii oraz leżące u podstaw ceny energii i stopy procentowe dla inwestycji koniecznych do wypełnienia zaleceń. Dane, wartości i metody obliczeń zastosowane do oceny opłacalności ekonomicznej są wyraźnie podane na świadectwie charakterystyki energetycznej.

Uzasadnienie

Świadectwo charakterystyki energetycznej powinno zapewniać ogółowi jasne i łatwo zrozumiałe zalecenia oraz umożliwiać mu w dowolnej chwili porównanie teoretycznych ocen opłacalności ekonomicznej przeprowadzonych w momencie sporządzania świadectwa charakterystyki energetycznej z warunkami rzeczywiście zastanymi, przy uwzględnieniu zmian kontekstu (ewolucja cen energii, stawek procentowych, kosztów urządzeń itp.) lub nowych czynników (premie przyznawane przez władze publiczne, planowany okres użytkowania itd.).

Poprawka 5

Art. 12 ust. 2

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
2. Państwa członkowskie podejmują środki mające na celu zapewnienie, aby w przypadku gdy całkowita powierzchnia użytkowa powyżej 250 m^2 w budynku, dla którego zostało wydane świadectwo charakterystyki energetycznej zgodnie z art. 11 ust. 1, jest często odwiedzana przez ogół, świadectwo charakterystyki energetycznej było umieszczone w miejscu wyraźnie widocznym dla ogółu.	2. Państwa członkowskie podejmują środki mające na celu zapewnienie, aby w przypadku gdy w danym budynku całkowita powierzchnia użytkowa powyżej 250 m^2 ~~w budynku, dla którego zostało wydane świadectwo charakterystyki energetycznej zgodnie z art. 11 ust. 1~~, jest często odwiedzana przez ogół, świadectwo charakterystyki energetycznej takiego budynku było umieszczone w miejscu wyraźnie widocznym dla ogółu.

Uzasadnienie

Umieszczanie świadectw charakterystyki energetycznej w widocznym miejscu we wszystkich budynkach często odwiedzanych przez ogół będzie miało zasadniczy wpływ na uwrażliwienie obywateli na znaczenie kwestii związanych z charakterystyką energetyczną budynków.

Poprawka 6

Artykuł 15 ust. 2 lit. b)

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
2b) zalecenia dotyczące opłacalnej ekonomicznie poprawy charakterystyki energetycznej systemu w danym budynku lub jego części.	2b) zalecenia dotyczące opłacalnej ekonomicznie poprawy charakterystyki energetycznej systemu w danym budynku lub jego części.
Zalecenia, o których mowa w lit. b), dotyczą konkretnego systemu i zawierają przejrzyste informacje dotyczące ich opłacalności ekonomicznej. Ocena opłacalności ekonomicznej opiera się na szeregu standardowych warunków, takich jak ocena oszczędności energii oraz leżące u podstaw ceny energii i stopy procentowe dla inwestycji.	Zalecenia, o których mowa w lit. b), dotyczą konkretnego systemu i zawierają przejrzyste informacje dotyczące ich opłacalności ekonomicznej i szacowanego okresu amortyzacji (nie włączając w to zachęt finansowych i programów wsparcia). Ocena opłacalności ekonomicznej opiera się na szeregu standardowych warunków, takich jak ocena oszczędności energii oraz leżące u podstaw ceny energii i stopy procentowe dla inwestycji. Dane, wartości i metody obliczeń zastosowane do oceny opłacalności ekonomicznej są wyraźnie podane w sprawozdaniu z przeglądu.

Uzasadnienie

Sprawozdania z przeglądu powinny zapewniać ogółowi jasne i łatwo zrozumiałe zalecenia oraz umożliwiać mu w dowolnej chwili porównanie teoretycznych ocen opłacalności ekonomicznej przeprowadzonych w momencie sporządzania sprawozdania z przeglądu z warunkami rzeczywiście zastanymi, przy uwzględnieniu zmian kontekstu (ewolucja cen energii, stawek procentowych, kosztów urządzeń itp.) lub nowych czynników (premie przyznawane przez władze publiczne, planowany okres użytkowania itd.).

Poprawka 7

Nowy art. 17a

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
	17a ***Szkolenie***
	1. Państwa członkowskie, w koordynacji z władzami i podmiotami lokalnymi i regionalnymi, podejmują wszelkie kroki niezbędne do tego, by zagwarantować szkolenie specjalistów z sektora budowlanego w zakresie nowych technologii, metod i materiałów umożliwiających poprawę charakterystyki energetycznej nowo stawianych i istniejących budynków. W związku z tym państwa członkowskie zapewniają odpowiednią ofertę ustawicznego szkolenia zawodowego dostępną dla wszystkich specjalistów już aktywnych zawodowo. Gwarantują ponadto, by szkolenia dla przyszłych specjalistów poddawano przeglądowi i regularnie odpowiednio dostosowywano. Państwa członkowskie, w koordynacji z władzami i podmiotami lokalnymi i regionalnymi, dbają także o to, by istniała dostępna dla wszystkich oferta szkoleń oraz taka liczba miejsc dla uczestników, aby możliwe było szkolenie odpowiedniej liczby ekspertów uprawnionych do wystawiania świadectw charakterystyki energetycznej oraz dokonywania przeglądu systemów technicznych, określonych w art. 13 i 14 niniejszej dyrektywy.
	2. Państwa członkowskie zdają sprawę z podjętych inicjatyw i uzyskanych rezultatów w dziedzinie szkolenia, określonych w ustępie 1 niniejszego artykułu, oraz na temat nowych środków, które w razie konieczności zamierzają podjąć. Do celów takiego sprawozdania państwa członkowskie, we współpracy ze swoimi władzami i podmiotami lokalnymi i regionalnymi, wykonują analizę potrzeb w zakresie szkolenia, które trzeba zaspokoić, aby zastosować się do postanowień niniejszej dyrektywy. Państwa członkowskie porównują swoje inicjatywy, podjęte lub planowane, oraz ich efekty w świetle wniosków tej analizy.
	3. Państwa członkowskie sporządzają swoje sprawozdania, o których mowa w ust. 2 niniejszego artykułu, w ścisłej współpracy z władzami i podmiotami lokalnymi i regionalnymi i przedkładają je najpóźniej 30 czerwca 2011 r.; co trzy lata przedstawiają nowe sprawozdanie. Sprawozdanie to może być włączone do krajowego planu działania na rzecz efektywności energetycznej, o którym mowa w art. 14 ust. 2 dyrektywy 2006/32/WE. Komisja publikuje sprawozdania z postępów poczynionych przez państwa członkowskie w dziedzinie szkolenia specjalistów. Sprawozdanie to zawiera porównanie analiz krajowych dotyczących potrzeb w zakresie szkolenia. Jeśli to stosowne, przedstawia również zalecenia i wytyczne w dziedzinie szkolenia specjalistów w ramach niniejszej dyrektywy.

Uzasadnienie

Pomyślne wdrożenie niniejszej dyrektywy wymaga wytężonych działań w dziedzinie szkolenia. W dyrektywie należy działania te określić i uznać za obowiązkowe, a przy tym zdefiniować cele i obowiązki dotyczące sprawozdawczości.

Poprawka 8

Artykuł 19

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
Państwa członkowskie podejmują ï niezbędne środki celem informowania właścicieli lub najemców budynków lub ich części odnośnie do różnych metod i praktyk służących poprawie charakterystyki energetycznej.	Państwa członkowskie podejmują ï niezbędne środki celem informowania właścicieli lub najemców budynków lub ich części odnośnie do różnych metod i praktyk służących poprawie charakterystyki energetycznej.
Państwa członkowskie dostarczają właścicielom i najemcom budynków w szczególności informacje o świadectwach charakterystyki energetycznej i sprawozdaniach z przeglądu, o tym, czemu one służą i jaki jest ich cel, o opłacalnych ekonomicznie sposobach poprawy charakterystyki energetycznej budynku oraz o średnio- i długoterminowych konsekwencjach finansowych niepodjęcia żadnego działania w celu poprawy charakterystyki energetycznej budynku.	Państwa członkowskie dostarczają właścicielom i najemcom budynków w szczególności informacje o świadectwach charakterystyki energetycznej i sprawozdaniach z przeglądu, o tym, czemu one służą i jaki jest ich cel, o opłacalnych ekonomicznie sposobach poprawy charakterystyki energetycznej budynku oraz o średnio- i długoterminowych konsekwencjach finansowych niepodjęcia żadnego działania w celu poprawy charakterystyki energetycznej budynku.
	Państwa członkowskie mają obowiązek konsultowania się z władzami lokalnymi i włączania ich na wczesnym etapie prac w celu opracowania programów działań informacyjnych i uświadamiających.

Uzasadnienie

Zapisy przekształconej dyrektywy mają różnoraki wpływ na władze lokalne jako podmioty odpowiedzialne za planowanie oraz jako właścicieli i zarządców wielu różnorodnych nieruchomości, w tym mieszkań socjalnych. Bliski kontakt samorządów lokalnych z obywatelami sprawia, że odgrywają one kluczową rolę w zapewnianiu informacji najemcom i właścicielom i w zachęcaniu ich do poprawy charakterystyki energetycznej swoich budynków, jak i do zmiany zachowań w odniesieniu do zużycia energii. Władze lokalne dysponują ponadto bogatą wiedzą i doświadczeniem.

Bruksela, 21 kwietnia 2009 r.

Przewodniczący
Komitetu Regionów
Luc VAN DEN BRANDE

Opinia Komitetu Regionów wniosek dotyczący decyzji ustanawiającej program MEDIA Mundus

(2009/C 200/10)

KOMITET REGIONÓW

— Popiera inicjatywę Komisji Europejskiej dotyczącą ustanowienia programu MEDIA Mundus.

— Wyraża przekonanie, że opracowanie i wdrożenie programu na rzecz poszerzonej współpracy międzynarodowej w sektorze audiowizualnym mającej na celu umocnienie stosunków zarówno kulturalnych, jak i handlowych między przemysłem filmowym w Europie i w krajach trzecich, jest odpowiednim rozwiązaniem umożliwiającym podjęcie obecnych wyzwań związanych z przemianami dokonującymi się na świecie w sektorze audiowizualnym.

— Stwierdza, iż samorządy lokalne i regionalne mogą odegrać pierwszoplanową rolę w promowaniu lokalnej i regionalnej twórczości audiowizualnej poprzez skuteczne wspieranie produkcji audiowizualnej oraz poprzez aktywny wkład w krzewienie różnorodności kulturowej i dialogu międzykulturowego.

— Podkreśla, że sektor audiowizualny jest nie tylko branżą o wielkim znaczeniu dla wzrostu, konkurencyjności i zatrudnienia, ale także sektorem newralgicznym, który stoi na straży lokalnej i regionalnej tożsamości i różnorodności kulturowej i promuje je. Ze względu na swą specyfikę odgrywa on zresztą rolę czynnika o pierwszorzędnym znaczeniu dla rozwoju europejskich wartości społecznych i sprawnego funkcjonowania społeczeństw demokratycznych, gdyż utwory audiowizualne mogą znacznie przyczynić się do ukształtowania tożsamości europejskiej.

Sprawozdawca: Ioannis Sguros (EL/PSE) Prefekt Aten

Dokument źródłowy:

Wniosek dotyczący decyzji Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającej program w zakresie współpracy audiowizualnej ze specjalistami z krajów trzecich MEDIA Mundus

COM(2008) 892 wersja ostateczna

I. **ZALECENIA POLITYCZNE**

KOMITET REGIONÓW

1. Popiera inicjatywę Komisji Europejskiej dotyczącą ustanowienia programu MEDIA Mundus.

2. W związku z tym udziela poparcia propozycji Komisji w formie jej wniosku dotyczącego programu pomocowego mającego promować współpracę między specjalistami z branży audiowizualnej w Europie i krajach trzecich, z zapewnieniem wzajemnych korzyści wszystkim uczestnikom.

3. Wyraża przekonanie, że opracowanie i wdrożenie programu na rzecz poszerzonej współpracy międzynarodowej w sektorze audiowizualnym mającej na celu umocnienie stosunków zarówno kulturalnych, jak i handlowych między przemysłem filmowym w Europie i w krajach trzecich jest odpowiednim rozwiązaniem umożliwiającym podjęcie obecnych wyzwań związanych z przemianami dokonującymi się na świecie w sektorze audiowizualnym, wynikającymi zwłaszcza z postępu technologicznego i z niedoskonałości strukturalnych, które odbijają się na obiegu europejskich dzieł audiowizualnych na rynkach krajów trzecich i przeszkadzają europejskiemu przemysłowi tego sektora w wykorzystaniu możliwości otwierających się na rynku światowym, co zagraża jego konkurencyjności.

4. Podkreśla, że współpraca międzynarodowa w sektorze audiowizualnym jest konieczna, podobnie jak konieczna jest ochrona i promowanie różnorodności kulturowej oraz różnych form wyrazu kulturowego, co zostało ujęte w konwencji UNESCO ratyfikowanej 18 grudnia 2006 r. przez Unię Europejską i 13 państw członkowskich.

5. Zgadza się, że decyzja Komisji Europejskiej ma szczególne znaczenie, gdyż istniejące unijne programy wsparcia dla branży audiowizualnej (Media 2007, Euromed Audiovisual II czy program pomocy UE-AKP dla branży kinowej) nie mogą sprostać wszystkim wyzwaniom związanym z szybką internacjonalizacją sektora audiowizualnego, ponieważ zostały opracowane z myślą o współpracy w ramach Unii Europejskiej albo są ukierunkowane na cele polityki rozwoju, a nie na potrzeby w zakresie polityki przemysłowej.

6. Uważa ponadto, że szczególnie pozytywny odzew ze strony środowisk branżowych, czego wyrazem były otwarte konsultacje przeprowadzone w internecie w dniach 10 kwietnia — 25 czerwca 2008 r., wskazuje na realną potrzebę utworzenia programu MEDIA Mundus.

7. Uważa ponadto za istotne, że zgodnie z wynikami otwartych konsultacji przewidziane działania priorytetowe koncentrują się na kształceniu, promowaniu koprodukcji i obiegu utworów audiowizualnych oraz znajomości dzieł sztuki filmowej.

8. Podziela wnioski zawarte w ocenie skutków, w których stwierdza się, że „utworzenie nowego instrumentu jest najskuteczniejszym i najbardziej wydajnym sposobem na osiągnięcie celów ogólnych i szczegółowych oraz na sprostanie wyzwaniom związanym z internacjonalizacją rynków audiowizualnych".

Podstawowe cele programu MEDIA Mundus

9. Podziela przekonanie, że program MEDIA Mundus przyczyni się do podniesienia konkurencyjności europejskiego sektora audiowizualnego na rynkach międzynarodowych, a zarazem umocni rolę polityczną i kulturalną Europy w świecie. Zgadza się także ze stwierdzeniem, że program ten ułatwi w dużej mierze obieg utworów audiowizualnych na świecie i poszerzy w ten sposób ofertę dla konsumentów oraz znacznie zwiększy różnorodność kulturową.

10. Jest przekonany, że również wymiana specjalistycznej wiedzy i informacji na temat rynku przyczyni się do zwiększenia konkurencyjności branży audiowizualnej w Europie, a także w krajach trzecich, w chwili gdy zwiększy się zainteresowanie szerokiej publiczności różnorodnością kulturową.

11. Zauważa szczególne znaczenie celu polegającego na ułatwianiu koprodukcji, uznanego za priorytetowy przez specjalistów tej branży podczas konsultacji publicznych.

12. Podkreśla także konieczność zastosowania zasady pozytywnego podejścia do państw członkowskich o niewielkiej produkcji audiowizualnej. Opowiada się zatem za tym, aby zwrócić szczególną uwagę na kraje, które nie produkują dużej ilości utworów audiowizualnych i borykają się z różnymi przeszkodami wynikającymi ze specyfiki geograficznej, lingwistycznej lub innego rodzaju.

13. Uwydatnia rolę, którą MEDIA Mundus odegra jako narzędzie promowania różnorodności kulturowej i dialogu międzykulturowego w kontekście europejskim i międzynarodowym. Dlatego też podkreśla, że z tych względów MEDIA Mundus wyróżnia się spośród innych programów wspólnotowych na rzecz sektora audiowizualnego, a różnica ta wynika z samych celów inicjatywy, która koncentruje się na współpracy międzynarodowej, aby promować konkurencyjność tego przemysłu w skali światowej.

14. Pozytywnie ocenia sposób funkcjonowania programu, którego punktem wyjścia są obopólne korzyści, a konkretnie korzyści płynące z propozycji działań wysuniętych we współpracy ze specjalistami z krajów trzecich.

15. Za słuszne uznaje ustalone warunki, które przewidują finansowanie wyłącznie prac podejmowanych w ramach współpracy, co gwarantuje także przeprowadzenie ich w ramach sieci międzynarodowej.

16. Niemniej wyraża wątpliwości co do wymogu stanowiącego, że „w każdym projekcie uczestniczy co najmniej trzech partnerów".

17. Zauważa także, że w odniesieniu do finansowania utworów w miarę możliwości należy ograniczyć procedury biurokratyczne i wymagane formalności, zarówno dotyczące składania wniosków oraz tworzenia i funkcjonowania sieci współpracy, jak i sprawozdawczości.

18. Podkreśla, że w procesie wyboru dzieł, które mają uzyskać dofinansowanie, należy zapewnić całkowitą przejrzystość, a w razie potrzeby doprecyzować kryteria oceny.

Uwagi ogólne na temat celów programu MEDIA Mundus

19. Zauważa, iż program MEDIA Mundus, dzięki wspieraniu inicjatyw na rzecz tworzenia sieci i współpracy pomiędzy wszystkimi podmiotami w sektorze audiowizualnym, stanowi cenne narzędzie w walce z rozczłonkowaniem europejskiego przemysłu filmowego oraz stwarza doskonałą okazję do wsparcia MŚP.

20. W związku z tym uważa za wskazane skoncentrowanie się zarówno na tworzeniu miejsc pracy wymagających konkretnych kwalifikacji, jak i na kształceniu specjalistów w zakresie programowania, technik transmisji, dystrybucji oraz sprzedaży na rynku międzynarodowym, a także promowania utworów audiowizualnych.

21. Ponadto sądzi, że wspieranie wymiany informacji i wiedzy technicznej między specjalistami znacznie ułatwia tworzenie sieci współpracy, dostęp do rynków zagranicznych, a także nawiązywanie długoterminowych kontaktów roboczych, przyczyniając się do poprawy konkurencyjności europejskiego przemysłu audiowizualnego, jak i do umocnienia kulturalnej i politycznej roli Europy na świecie.

22. Ufa, że MEDIA Mundus wniesie decydujący wkład w poprawę międzynarodowego obiegu utworów audiowizualnych, a także w zwiększenie zainteresowania publiczności twórczością audiowizualną wykazującą większą różnorodność kulturową.

23. Zauważa w związku z powyższymi uwagami pozytywny wpływ zwiększenia liczby projekcji utworów audiowizualnych i ich prapremier na seansach dla wybranej publiczności.

24. Uważa, że MEDIA Mundus może przyczynić się do zachęcania operatorów kin w krajach europejskich i krajach trzecich do poszerzenia, na zasadzie wzajemności, programów oraz poprawy warunków pokazów utworów audiowizualnych pod względem okresu utrzymywania ich na ekranach i reklamowania oraz liczby seansów prapremierowych dla wybranej publiczności.

25. Sądzi, iż możliwe jest analogiczne zwiększenie nadawania a zarazem poprawa warunków nadawania europejskich treści audiowizualnych przez kanały w krajach trzecich i odwrotnie, treści audiowizualnych krajów trzecich przez kanały europejskie.

26. Popiera także priorytetowe podejście Unii Europejskiej do młodzieży, która stanowi przyszłość sektora audiowizualnego Europy. Dzięki promowaniu utworów młodych, uzdolnionych twórców MEDIA Mundus zapewnia rozkwit nowych talentów, mobilność młodego pokolenia, zapoznanie się przez nie z rynkami europejskimi i światowymi, a w konsekwencji przeniesienie na grunt praktyki zasad gospodarki opartej na wiedzy i dialogu międzykulturowego.

27. Zwraca uwagę, że rola, której podejmują się nowi twórcy, ponownie wyraźnie wskazuje na to, że program MEDIA Mundus mógłby służyć zadaniom programu kształcenia, a jednocześnie przyciągnąć jeszcze liczniejszych młodych widzów do sal kinowych.

28. Uważa ponadto, że sektor audiowizualny wnosi decydujący wkład w gospodarkę europejską opartą na kreatywności i wiedzy oraz odgrywa centralną rolę w promowaniu różnorodności kulturowej i pluralizmu.

29. Podkreśla, że o ile sektor kultury bezsprzecznie przyczynia się do realizacji celów strategii lizbońskiej, o tyle nie można traktować go wyłącznie z perspektywy wymiaru gospodarczego, zważywszy że jego wkład zdaje się równie ważny w tworzenie dynamicznego i zrównoważonego otoczenia, co jest niezbędnym warunkiem dobrobytu i samorealizacji [1].

Rola samorządów lokalnych i regionalnych

30. Zauważa, iż samorządy lokalne i regionalne mogą odegrać pierwszoplanową rolę w promowanie lokalnej i regionalnej twórczości audiowizualnej poprzez skuteczne wspieranie produkcji audiowizualnej, jak i poprzez aktywny wkład w krzewienie różnorodności kulturowej i dialogu międzykulturowego.

---

[1] Opinia Komitetu Regionów w sprawie „Europejska agenda kultury w dobie globalizacji świata" (komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno Społecznego oraz Komitetu Regionów dotyczący Europejskiej agendy kultury w dobie globalizacji świata COM(2007) 242 wersja ostateczna, CdR 172/2007 fin), s. 1, do wglądu na stronach http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2008:053:0025:01:PL:HTML.

31. Jest zdania, że dzięki wysuwaniu na pierwszy plan lokalnych i regionalnych produkcji audiowizualnych, samorządy lokalne i regionalne, w połączeniu z produkcją krajową, mogą także tworzyć przeciwwagę dla filmów produkowanych masowo w krajach trzecich.

32. Podkreśla, że samorządy lokalne i regionalne mogą podjąć się centralnej roli zarówno w dziedzinie edukacji i szkolenia, jak i wsparcia finansowego udzielanego organizacjom i podmiotom zajmującym się kulturą.

33. Stwierdza ponadto, że w ten sposób samorządy lokalne i regionalne mogą również przyczynić się do umocnienia pozycji małych i średnich przedsiębiorstw dzięki zwiększeniu konkurencyjności rozczłonkowanego europejskiego sektora audiowizualnego i zagwarantowaniu tych przedsiębiorstwom możliwości działania.

34. Twierdzi również, że władze lokalne i regionalne mogłyby także odegrać pierwszoplanową rolę zarówno w kształceniu młodych twórców, jak i w przyciąganiu liczniejszej rzeszy młodych widzów na pokazy utworów audiowizualnych promujących różnorodność kulturową i dialog międzykulturowy.

35. Uważa zatem, że samorządy lokalne i regionalne mogą wnieść decydujący wkład w produkcję utworów audiowizualnych na szczeblu lokalnym i regionalnym, a także w kształtowanie silnej tożsamości europejskiej, zwłaszcza wśród młodzieży.

36. Sądzi, że dzięki organizowaniu festiwali, programów tematycznych, a także seminariów dokształcających, samorządy lokalne i regionalne mogą wysuwać ważne inicjatywy i odegrać znaczną rolę w przemianie sektora audiowizualnego w czynnik o pierwszorzędnym znaczeniu dla twórczości kulturalnej i kształtowania wielokulturowej tożsamości europejskiej, a także przyczynić się do wspierania kształcenia kultury kinematograficznej, zwłaszcza wśród młodzieży.

37. W związku z tym sugeruje, że wskazane byłoby poszerzenie wymiaru programu MEDIA Mundus poprzez umieszczenie w art. 7 odrębnej wzmianki o roli, jaką dzięki konkretnym programom i działaniom władze lokalne i regionalne mają odgrywać w wysiłkach podejmowanych na rzecz umocnienia konkurencyjności rynku europejskiego. W tym kontekście Komitet uważa za słuszne i nadzwyczaj korzystne wspieranie i modernizację ośrodków programu MEDIA („Media desks"), które działają na szczeblu regionalnym i są podstawowym źródłem informacji dla obywateli europejskich na temat wszystkich działań podejmowanych w sektorze audiowizualnym.

38. Jednocześnie sygnalizuje, w bezpośrednim związku z powyższymi uwagami, że właściwe byłoby też większe zaangażowanie władz lokalnych i regionalnych w poszukiwanie możliwości nawiązania współpracy między różnymi sieciami przemysłu filmowego, jak i wsparcie wspólnych przedsięwzięć międzyregionalnych, zwłaszcza w zakresie tworzenia, a także produkcji i rozpowszechniania utworów audiowizualnych.

39. Podkreśla, że z obserwacji tych można wywnioskować, iż sektor audiowizualny jest nie tylko branżą o wielkim znaczeniu dla wzrostu, konkurencyjności i zatrudnienia, ale także sektorem newralgicznym, który stoi na straży lokalnej i regionalnej tożsamości i różnorodności kulturowej i promuje je. Ze względu na swą specyfikę odgrywa on zresztą rolę czynnika o pierwszorzędnym znaczeniu dla rozwoju europejskich wartości społecznych i sprawnego funkcjonowania społeczeństw demokratycznych, gdyż utwory audiowizualne mogą znacznie przyczynić się do ukształtowania tożsamości europejskiej.

Uwagi i propozycje końcowe

40. Uważa, że omawiany program ma szczególne znaczenie, gdyż łączy on promowanie kultury ze wsparciem dla konkurencyjności, tj. dla wartości handlowej i gospodarczej europejskiego przemysłu audiowizualnego, a jednocześnie wzbogaca go o wymiar międzynarodowy w sposób skuteczniejszy i bardziej ukierunkowany niż program Media International, który można uznać za jego prekursora.

41. Stwierdza, że ze względu na krótki czas realizacji (lata 2011–2013) i ograniczony budżet (15 milionów euro, z czego 13,5 miliona przeznacza się na działania) program nie przewiduje dość czasu ani koniecznych środków, by rozwinąć wiele inicjatyw czy podjąć liczne działania.

42. Sądzi jednak, a jednocześnie ufa, że przyniesie on dobre wyniki, które zostaną ocenione pozytywnie, dzięki czemu nie tylko będzie on kontynuowany, ale także pozyska w przyszłości więcej środków, co jest pragnieniem Komitetu.

43. Podkreśla konieczność położenia nacisku na strategię komunikacji programu i sądzi, że samorządy lokalne i regionalne mogą w równym stopniu odegrać decydującą rolę w jego rozpowszechnianiu. W tym kontekście szczególnie ważnym elementem zdaje się współpraca biur MEDIA Desks ze stowarzyszeniami i organizacjami zawodowymi sektora audiowizualnego, a także ze Stowarzyszeniem Filmotek Europejskich (ACE — *Association des cinémathèques européennes*) i Międzynarodową Federacją Archiwów Filmowych (FIAF — *Fédération internationale des archives du film*) oraz z krajowymi archiwami filmowymi.

44. Podkreśla także, że jak najprędzej, a przynajmniej w kolejnej fazie programu, należy zwrócić szczególną uwagę na aspekt edukacyjny programu MEDIA Mundus, który poza kształceniem ustawicznym specjalistów powinien także obejmować młodzież studencką. Cel ten można osiągnąć zarówno dzięki koordynacji z innymi członami programu MEDIA, jak i dzięki współpracy z jego ośrodkami, które prowadzą podobną działalność w ramach innych programów, z instytutami uniwersyteckimi i wydziałami filmowymi oraz archiwami filmowymi, które mają kontakt z uczniami, studentami, badaczami i innymi specjalistami w tej dziedzinie. Działalność w ramach kształcenia ustawicznego oraz warsztaty tematyczne mogą ponadto stać się cennym źródłem informacji, a także stworzyć dla podmiotów tego sektora z Unii Europejskiej i krajów trzecich okazję spotkania się i poznania się.

II. **ZALECANE POPRAWKI**

Poprawka I

Art. 3 ust. 3

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
(3) „utwory europejskie" oznaczają utwory audiowizualne pochodzące z krajów, o których mowa w art. 2 ust. 1, 2 lub 3.	(3) „utwory europejskie" oznaczają utwory audiowizualne pochodzące z krajów, o których mowa w art. 2 ust. 1, 2 lub 3 ze szczególnym uwzględnieniem lokalnej i regionalnej produkcji audiowizualnej.

Uzasadnienie

Komitet Regionów musi podkreślić, że na regionalnych i lokalnych usługodawcach medialnych oraz operatorach usług publicznych zajmujących się rozpowszechnianiem w danym regionie spoczywa oczywista odpowiedzialność społeczna i kulturalna, a także odpowiedzialność za zapewnienie usług dla obywateli. Jeśli chodzi o promowanie europejskiego przemysłu audiowizualnego, mogą oni przyczynić się w sposób bardziej bezpośredni do rozwoju tego sektora i do jego konkurencyjności, gdyż w większym stopniu odwołują się oni do produkcji własnej.

Poprawka II

Art. 5 ust. 2 lit. b)

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
poprawa konkurencyjności i transnarodowej dystrybucji utworów audiowizualnych na całym świecie;	poprawa konkurencyjności i transnarodowej dystrybucji utworów audiowizualnych na całym świecie dzięki środkom zachęcającym do współpracy między firmami działającymi w sektorze audiowizualnym w Europie, a także na świecie;

Uzasadnienie

Badania sektorowe, jak i obecna koniunktura, wskazują na niedomagania w systemie dystrybucji jako na główną przeszkodę w obiegu filmów europejskich na rynku międzynarodowym.

Poprawka III

Art. 5 ust. 2

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
	d) szczególne uwzględnienie promowania różnorodności lingwistycznej, a zwłaszcza języków mniej popularnych;

Uzasadnienie

Obecne wyzwania muszą zostać podjęte nie tylko przez Unię Europejską i państwa członkowskie, ale także przez samorządy lokalne i regionalne, które mają do odegrania rolę w zarządzaniu ich dziedzictwem kulturowym i językowym, w promowaniu nowych modeli przedsiębiorczości w lokalnych branżach powiązanych z działalnością twórczą, we wspieraniu dzieł kreatywnych, (współ)finansowanych przez lokalne instytuty i organizacje kulturalne i medialne.

Poprawka IV

Art. 6 ust. 1

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
Wzmocnienie umiejętności europejskich specjalistów i innych specjalistów z krajów, o których mowa w art. 2 ust. 4, aby pomóc im lepiej zrozumieć przede wszystkim takie kwestie jak warunki działalności, ramy prawne, systemy finansowania i możliwości współpracy na ich rynkach audiowizualnych oraz dzięki temu ułatwić — zwłaszcza poprzez stypendia — tworzenie sieci kontaktów i powstawanie długotrwałych stosunków handlowych, a także poprawić poziom informacji i wiedzy o rynkach audiowizualnych celem zabezpieczenia i ułatwienia współpracy audiowizualnej między specjalistami.	Wzmocnienie umiejętności europejskich specjalistów i innych specjalistów z krajów, o których mowa w art. 2 ust. 4, aby pomóc im lepiej zrozumieć przede wszystkim takie kwestie jak warunki działalności, ramy prawne, systemy finansowania i możliwości współpracy na ich rynkach audiowizualnych oraz dzięki temu ułatwić — zwłaszcza poprzez stypendia — tworzenie sieci kontaktów i powstawanie długotrwałych stosunków handlowych, a także poprawić poziom informacji i wiedzy o rynkach audiowizualnych celem zabezpieczenia i ułatwienia współpracy audiowizualnej między specjalistami. W odniesieniu do stypendiów należy uwzględnić konieczność zwiększenia konkurencyjności europejskiego rozczłonkowanego sektora audiowizualnego na scenie światowej, umacniając jednocześnie struktury produkcyjne małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP) wewnątrz UE, które faktycznie stanowią trzon rynku europejskiego.

Uzasadnienie

Program MEDIA Mundus kryje w sobie olbrzymi potencjał wzrostu gospodarczego i daje możliwość utworzenia wysoko wykwalifikowanych miejsc pracy w przemyśle audiowizualnym. Wskazane jest pełne włączenie doń MŚP.

Poprawka V

Art. 7 ust. 1

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
Ułatwienie poszukiwań zagranicznych partnerów dla europejskich utworów audiowizualnych. Program wspiera organizowanie rynków koprodukcji i wydarzeń służących znajdowaniu partnerów, ukierunkowanych na nawiązywanie kontaktów przez potencjalnych partnerów (scenarzystów, reżyserów, producentów i dystrybutorów).	Ułatwienie poszukiwań zagranicznych partnerów dla europejskich utworów audiowizualnych. Program wspiera organizowanie rynków koprodukcji i wydarzeń służących znajdowaniu partnerów, ukierunkowanych na nawiązywanie kontaktów przez potencjalnych partnerów (scenarzystów, reżyserów, producentów i dystrybutorów, podmioty lokalnego i regionalnego przemysłu audiowizualnego).

Uzasadnienie

W specyficznym środowisku produkcji audiowizualnej regiony w całej Europie mogą, o ile uzyskają odpowiednie wsparcie, odegrać rolę w inspirowaniu oryginalnej twórczości i ochrony różnorodności kulturowej, dzięki czemu przyczynią się do utrzymania konkurencyjności rynku europejskiego.

Poprawka VI

Art. 8 ust. 3

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
Ułatwianie organizacji wydarzeń i inicjatyw promujących znajomość dzieł sztuki filmowej skierowanych w szczególności do młodych widzów i mających na celu wspieranie różnorodności utworów audiowizualnych na szczeblu międzynarodowym oraz zwiększenie zapotrzebowania widzów na zróżnicowane kulturowo treści audiowizualne.	Ułatwianie organizacji wydarzeń i inicjatyw promujących znajomość dzieł sztuki filmowej skierowanych w szczególności do młodych widzów i mających na celu wspieranie różnorodności utworów audiowizualnych na szczeblu międzynarodowym oraz zwiększenie zapotrzebowania widzów na zróżnicowane kulturowo treści audiowizualne. Należy przyznać pomoc finansową wyraźnie przeznaczoną na promowanie regionalnych i lokalnych festiwali audiowizualnych, które odgrywają ważną i konkretną rolę w promowaniu dialogu międzykulturowego i różnorodności kulturowej.

Poprawka VII

Art. 12 ust. 1

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
Komisję wspomaga komitet składający się z przedstawicieli państw członkowskich, któremu przewodniczy przedstawiciel Komisji.	Komisję wspomaga komitet składający się z przedstawicieli państw członkowskich i samorządów lokalnych i regionalnych, któremu przewodniczy przedstawiciel Komisji.

Bruksela, 21 kwietnia 2009 r.

Przewodniczący
Komitetu Regionów
Luc VAN DEN BRANDE

Opinia Komitetu Regionów „rozwiązania interoperacyjne dla europejskich administracji publicznych (ISA)”

(2009/C 200/11)

KOMITET REGIONÓW

— Z zadowoleniem przyjmuje inicjatywę Komisji w sprawie kontynuacji poprzednich programów poprzez następny program — rozwiązania interoperacyjne dla europejskich administracji publicznych (ISA).

— Jest zdania, że władze lokalne i regionalne powinny zaangażować się w szeroko zakrojoną współpracę na rzecz poprawy interoperacyjności w administracji publicznej i efektywnego świadczenia usług publicznych.

— Podkreśla, że program ten nie może izolować europejskich administracji publicznych od świata zewnętrznego i sugeruje, że powinny zostać opracowane standardy interoperacyjności na podstawie szerokiej współpracy międzynarodowej.

— Zauważa, że wymiana sprawdzonych wzorców między regionami i władzami lokalnymi nie tylko byłaby pożyteczna, lecz stanowiłaby w istocie zasadniczy element programu ISA.

Sprawozdawca: Veronica IONITA (RO/PPE), Burmistrz Gorgoty

Dokumenty źródłowe:

Wniosek dotyczący decyzji Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie rozwiązań interoperacyjnych dla europejskich administracji publicznych (ISA)

COM(2008) 583 wersja ostateczna

I. **ZALECENIA POLITYCZNE**

KOMITET REGIONÓW

1. Z zadowoleniem przyjmuje inicjatywę Komisji w sprawie kontynuacji poprzednich programów IDA (programu dotyczącego wymiany danych pomiędzy administracjami) i IDABC (interoperatywnego świadczenia ogólnoeuropejskich usług eGovernment dla administracji publicznej, przedsiębiorstw i obywateli) poprzez następny program — rozwiązania interoperacyjne dla europejskich administracji publicznych (ISA). Dwa pierwsze programy z pewnością wniosły wartość dodaną do wymiany informacji między administracjami, zaś nowy program na pewno przyczyni się do rozwoju lokalnego i regionalnego poprzez ułatwianie wymiany pomysłów i doświadczeń w różnych dziedzinach takich jak zatrudnienie, rybołówstwo, rolnictwo, zdrowie, ochrona konsumenta oraz wymiar sprawiedliwości i sprawy wewnętrzne.

2. Podkreśla znaczenie administracji lokalnych i regionalnych zgodnie ze strategią na rzecz europejskiego społeczeństwa informacyjnego i2010, gdyż to one są motorem wzrostu gospodarczego na szczeblu lokalnym.

3. Uważa, że w kontekście wniosku Komisji władze lokalne i regionalne nie powinny być traktowane wyłącznie jako użytkownicy ogólnoeuropejskich usług elektronicznych, lecz również jako główni ich dostarczyciele.

4. Sądzi, że Komisja Europejska powinna bardziej skupić się na procesie tworzenia sieci między europejskimi administracjami publicznymi na wszystkich szczeblach, który powinien zostać uznany na szczeblu krajowym przez państwa członkowskie, biorąc pod uwagę problemy powstałe w przeszłości z powodu różnic w podejściach kulturowych i politycznych, barier językowych lub kwestii budżetowych.

5. Z tego względu jest zdania, że władze lokalne i regionalne powinny zaangażować się w szeroko zakrojoną współpracę na rzecz poprawy interoperacyjności w administracji publicznej i efektywnego świadczenia usług publicznych.

6. Podkreśla, że program ten nie może izolować europejskich administracji publicznych od świata zewnętrznego i sugeruje, że powinny zostać opracowane standardy interoperacyjności na podstawie szerokiej współpracy międzynarodowej.

7. Wskazuje na fakt, że różne programy wspólnotowe (IST, eTEN, eContent) były powiązane z poprzednią wersją programu IDABC. Współpraca z obecnymi programami (VII program ramowy, program ramowy na rzecz konkurencyjności i innowacji CIP, fundusze strukturalne) może uwolnić cenne zasoby.

8. Zauważa, że wymiana sprawdzonych wzorców między regionami i władzami lokalnymi nie tylko byłaby pożyteczna, lecz stanowiłaby w istocie zasadniczy element programu ISA.

9. Wzywa Komisję Europejską do dokładniejszej oceny znaczenia celów i środków programu ISA dla władz lokalnych i regionalnych.

10. Wzywa Komisję Europejską i państwa członkowskie do przewidzenia funduszy dla organów centralnych oraz władz lokalnych i regionalnych odpowiedzialnych za realizację programu ISA, w tym także środki na szkolenia urzędników. W ten sposób program ten będzie mógł skuteczniej zaspokajać potrzeby obywateli europejskich.

II. **ZALECENIA DOTYCZĄCE POPRAWEK**

Poprawka 1

Motyw 11

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
Program ISA powinien powstać w oparciu o doświadczenia z realizacji programów IDA i IDABC, które pokazują, że skoordynowane podejście może prowadzić do szybszego osiągania wyników, przy jednoczesnej poprawie jakości i spełnieniu wymogów gospodarczych poprzez wspólne i dzielone rozwiązania tworzone i wdrażane we współpracy z państwami członkowskimi. Działania te wniosły już i nadal wnoszą istotny wkład w zapewnianie interoperacyjności w zakresie elektronicznej wymiany informacji pomiędzy europejskimi administracjami publicznymi.	Program ISA powinien powstać w oparciu o doświadczenia z realizacji programów IDA i IDABC. Należy również uwzględnić wnioski z śródokresowej oceny wdrażania programu IDABC, w której omówione są kwestie istotności, wydajności, skuteczności, pożyteczności i spójności tego programu, szczególną uwagę zwracając na potrzeby wyrażane przez jego użytkowników., ~~które pokazują~~ Wykazano, że skoordynowane podejście może prowadzić do szybszego osiągania wyników, przy jednoczesnej poprawie jakości i spełnieniu wymogów gospodarczych poprzez wspólne i dzielone rozwiązania tworzone i wdrażane we współpracy z państwami członkowskimi. Działania te wniosły już i nadal wnoszą istotny wkład w zapewnianie interoperacyjności w zakresie elektronicznej wymiany informacji pomiędzy europejskimi administracjami publicznymi.

Uzasadnienie

Ponieważ program ISA jest kontynuacją poprzedniego programu IDA i obecnego IDABC, który dobiegnie końca wraz z rokiem 2009, pomocne i zalecane byłoby uwzględnienie wyników obu tych programów w celu stworzenia podstawy do przyszłego wdrażania programu ISA. Z tego powodu należałoby udostępnić do wglądu sprawozdania z oceny i wdrażania sporządzone przez Komisję.

Poprawka 2

Motyw 27 a

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
	Wskazane byłoby dokładniejsze zbadanie ewentualnej kompatybilności z funduszami strukturalnymi i współfinansowania z tych funduszy na rzecz użytkowników, tak by wykorzystać wspólne ramy działania i podstawowe narzędzia utworzone lub usprawnione przez program ISA.

Uzasadnienie

Tworzenie i usprawnianie wspólnych ram działania i narzędzi podstawowych zostanie sfinansowane przez program ISA, natomiast korzystanie z nich ma być finansowane przez użytkowników. Należy więc dokładniej zbadać ewentualność wykorzystania funduszy strukturalnych do współfinansowania.

Poprawka 3

Artykuł 1

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
(2) Celem programu ISA jest wsparcie współpracy pomiędzy europejskimi administracjami publicznymi poprzez ułatwienie sprawnych i skutecznych elektronicznych kontaktów transgranicznych i międzysektorowych pomiędzy tymi administracjami, co umożliwi świadczenie elektronicznych usług publicznych wspierających wdrażanie polityki i działań Wspólnoty.	(2) Celem programu ISA jest wsparcie współpracy pomiędzy europejskimi administracjami publicznymi, w tym administracji lokalnych i regionalnych, poprzez ułatwienie sprawnych i skutecznych elektronicznych kontaktów transgranicznych i międzysektorowych pomiędzy tymi administracjami, co umożliwi świadczenie elektronicznych usług publicznych wspierających wdrażanie polityki i działań Wspólnoty.

Uzasadnienie

Zgodnie ze strategią lizbońską głównym celem polityki UE jest promowanie integracyjnego społeczeństwa informacyjnego opartego na zasadach sprawiedliwości regionalnej i społecznej, które korzysta z technologii TIK w celu podniesienia konkurencyjności i usprawnienia usług publicznych. Cel ten najlepiej osiągną władze lokalne i regionalne. Dlatego uważamy za istotne podkreślenie zaangażowania władz lokalnych i regionalnych.

Poprawka 4

Artykuł 2

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
	(h) „Europejska administracja publiczna" oznacza wszystkie organy publiczne, na szczeblu centralnym, regionalnym i lokalnym, prawnie uznawane w prawodawstwie krajowym państw członkowskich UE;

Uzasadnienie

Uważamy, że oprócz definicji już zawartych w art. 2 warto byłoby umieścić nowa definicję „europejskiej administracji publicznej", biorąc pod uwagę rolę administracji lokalnych przyznawaną im przez przedmiotową decyzję.

Poprawka 5

Artykuł 3

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
	d) podejście wielowymiarowe obejmujące aspekty techniczne, dzięki którym administracje mogą wprowadzić to usprawnienie

Uzasadnienie

Oprócz zaproponowanych działań, jeśli weźmiemy pod uwagę różne usługi świadczone przez administracje, pożyteczna byłaby standaryzacja zagadnień technicznych.

Poprawka 6

Artykuł 8

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
(4) Aby uniknąć powielania działań oraz przyspieszyć tworzenie rozwiązań, należy, w stosownych przypadkach, uwzględniać wyniki osiągnięte w ramach innych odpowiednich inicjatyw Wspólnoty lub państw członkowskich. Aby zmaksymalizować synergię oraz zapewnić podjęcie połączonych i wzajemnie uzupełniających się wysiłków, należy, w stosownych przypadkach, koordynować działania z innymi odpowiednimi inicjatywami wspólnotowymi.	(4) Aby uniknąć powielania działań oraz przyspieszyć tworzenie rozwiązań, należy, w stosownych przypadkach, uwzględniać wyniki osiągnięte w ramach innych odpowiednich inicjatyw Wspólnoty lub państw członkowskich. Aby zmaksymalizować synergię oraz zapewnić podjęcie połączonych i wzajemnie uzupełniających się wysiłków, należy, w stosownych przypadkach, koordynować działania z innymi odpowiednimi inicjatywami wspólnotowymi. Wszelkimi sposobami należy zachęcać do wymiany najlepszych wzorców między administracjami publicznymi.

Uzasadnienie

W celu osiągnięcia najlepszych rezultatów i umożliwienia efektywnego świadczenia usług publicznych, władze lokalne i regionalne powinny uczyć się od siebie nawzajem, dzieląc się najbardziej udanymi doświadczeniami i usprawniając jednocześnie mechanizmy koordynacji i kwestie interoperacyjności transgranicznej.

Poprawka 7

Artykuł 12

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
(1) Komisję wspiera komitet zwany komitetem ds. interoperacyjności transgranicznej (zwany dalej „komitetem CIO"), który składa się z przedstawicieli państw członkowskich i któremu przewodniczy Komisja.	(1) Komisję wspiera komitet zwany komitetem ds. interoperacyjności transgranicznej (zwany dalej „komitetem CIO"), który składa się z przedstawicieli państw członkowskich, w tym jednego przedstawiciela władz regionalnych i jednego przedstawiciela władz lokalnych i któremu przewodniczy Komisja.

Uzasadnienie

Udział władz lokalnych i regionalnych w komitecie byłby korzystny dla realizacji celów wymienionych w art. 1, gdyż usługi publiczne w Europie świadczone są głównie przez władze lokalne i regionalne i one właśnie są ważne dla życia codziennego i dla swobodnego prowadzenia działalności gospodarczej i swobody przemieszczania się obywateli.

Poprawka 8

Artykuł 14

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
(2) Należy wspierać współpracę z innymi krajami trzecimi oraz organizacjami i instytucjami międzynarodowymi, zwłaszcza w ramach partnerstwa eurośródziemnomorskiego, a także z krajami sąsiadującymi, zwłaszcza z krajami Bałkanów Zachodnich. Koszty z tym związane nie są pokrywane w ramach programu ISA.	(2) Należy wspierać współpracę z innymi krajami trzecimi oraz organizacjami i instytucjami międzynarodowymi, zwłaszcza w ramach partnerstwa eurośródziemnomorskiego, a także z krajami sąsiadującymi, zwłaszcza z krajami Bałkanów Zachodnich, regionu Morza Czarnego i regionu Morza Bałtyckiego. Koszty z tym związane nie są pokrywane w ramach programu ISA.

Uzasadnienie

Nie powinny istnieć ostre ograniczenia co do współpracy z partnerami spoza granic Unii Europejskiej, chociaż koszty ich udziału byłyby pokrywane z ich własnych środków.

Bruksela, 21 kwietnia 2009 r.

Przewodniczący
Komitetu Regionów
Luc VAN DEN BRANDE

Opinia Komitetu Regionów „bezpieczeństwo pacjentów”

(2009/C 200/12)

KOMITET REGIONÓW ZALECA

— lepsze zdefiniowanie roli samorządów lokalnych i regionalnych w zakresie realizacji proponowanych działań, zgodnie z ich zadaniami wyznaczonymi w ustawodawstwie krajowym regulującym świadczenie usług zdrowotnych;

— lepsze określenie form udziału obywateli i ich stowarzyszeń w procesach planowania i podejmowania decyzji związanych z zarządzaniem ryzykiem;

— wprowadzenie odniesienia do procesów, wskaźników i norm zarządzania ryzykiem oraz bezpieczeństwa pacjentów w zakresie systemów wydawania zezwoleń, akredytacji i certyfikacji struktur opieki zdrowotnej;

— określenie konkretnych sposobów udzielania gwarancji prawnych i wykonawczych, które sprzyjałyby informowaniu przez pracowników służby zdrowia o błędach, niekorzystnych wydarzeniach i sytuacjach, które nieomal doprowadziły do wypadków;

— włączenie zagadnień zarządzania ryzykiem i bezpieczeństwa pacjentów do kształcenia (uniwersyteckiego) oraz doskonalenia zawodowego lekarzy i innych pracowników służby zdrowia;

— zawarcie zaleceń uzupełniających, które zwiększałyby zaangażowanie, widoczne już w poszczególnych komitetach naukowych, na rzecz opracowywania instrumentów prawnych i proceduralnych służących w szczególności bezpieczeństwu użycia leków.

Sprawozdawca: Piero MARRAZZO (IT/PSE), przewodniczący regionu Lacjum

Dokumenty źródłowe

Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie bezpieczeństwa pacjentów, w tym profilaktyki i kontroli zakażeń związanych z opieką zdrowotną

COM(2008) 836 wersja ostateczna

Wniosek dotyczący zalecenia Rady w sprawie bezpieczeństwa pacjentów, w tym profilaktyki i kontroli zakażeń związanych z opieką zdrowotną

COM(2008) 837 wersja ostateczna

I. **ZALECENIA POLITYCZNE**

KOMITET REGIONÓW

Zalecenia ogólne

1. Podkreśla, że już kilkakrotnie dowiódł, iż zwraca baczną uwagę na to zagadnienie i że cieszy się ono jego zainteresowaniem, wzywając Komisję do przyjęcia konkretnych propozycji i stwierdzając, że: „[…] strukturalna i skoordynowana współpraca na szczeblu europejskim w celu wymiany doświadczeń, tworzenia wspólnej wiedzy oraz upraszczania układów odnoszących się do postępu w technologii zdrowotnej może przysporzyć państwom członkowskim oczywistych dodatkowych korzyści" (zob. opinia CdR 153/2004 fin).

2. Odnotowuje, że inne organizacje, takie jak Światowa Organizacja Zdrowia (WHO), Organizacja Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD) oraz Rada Europy, podejmowały już temat bezpieczeństwa w opiece zdrowotnej.

3. Zwraca uwagę, że wniosek Komisji wpisuje się w ten kontekst, silnie akcentując faktyczne zaangażowanie państw członkowskich w tym zakresie, a także kładąc nacisk na narzędzie pomocniczości jako element o decydującym znaczeniu dla pełnej znajomości tego zjawiska i jako wybrany instrument poszukiwania rozwiązania tego problemu.

4. Uważa, że wariant wybrany przez Komisję, polegający na wspieraniu ściślejszej współpracy między państwami członkowskimi za pośrednictwem komunikatu Komisji i zalecenia Rady, odpowiada postulatom Komitetu Regionów.

5. Zwraca uwagę, że komunikat Komisji oraz wniosek dotyczący zalecenia Rady w sprawie bezpieczeństwa pacjentów są odpowiednio ukierunkowane na wzbudzenie zaangażowania politycznego wszystkich państw UE, które pojedynczo bądź zbiorowo realizowałyby zaproponowane zalecenia przy wsparciu Komisji i przyjęłyby konkretne środki w celu zwiększenia bezpieczeństwa pacjentów.

6. Uważa, że istotne elementy wniosku są w znacznym stopniu powiązane z:

— politycznym znaczeniem i zauważalnością bezpieczeństwa pacjentów, które wynikają z konkretnej propozycji wspólnotowej;

— możliwością pogłębienia wiedzy poszczególnych państw członkowskich na temat tego zjawiska poprzez konsolidację banków danych gromadzonych wspólnie i w jednolity sposób;

— możliwością wzajemnej wymiany sprawdzonych rozwiązań między poszczególnymi państwami członkowskimi w celu zapewnienia większego bezpieczeństwa pacjentów.

7. Odnotowuje, że omawiana inicjatywa nie odbiera państwom członkowskim żadnych kompetencji w dziedzinie ochrony zdrowia, gdyż zalecenie Rady jest instrumentem prawnym, który pozostawia państwom członkowskim wystarczającą swobodę w zakresie organizacji, tak jak to już czynią, własnych systemów opieki zdrowotnej na szczeblu lokalnym, regionalnym i krajowym.

Ogólne elementy oceny wniosku i zalecenia

8. Przyjmuje do wiadomości, że więcej sprawozdań wskazuje, iż obywatele europejscy za jeden z głównych problemów uznają w dużej mierze bezpieczeństwo procesów diagnostycznych i leczniczych, a także ryzyko doznania szkody związanej z opieką zdrowotną, nie tylko w odniesieniu do bezpieczeństwa własnego zdrowia i swoich bliskich, ale także — bardziej ogólnie — bezpieczeństwa publicznego.

9. Podkreśla, że w systemach wielu państw władze lokalne i regionalne odpowiadają bezpośrednio za świadczenie usług zdrowotnych, a zatem są szczególnie zainteresowane poprawą systemów bezpieczeństwa i jakości w opiece zdrowotnej.

10. Jest zdania, że negatywne następstwa szkód związanych z opieką zdrowotną wpływają bezpośrednio na sposób postrzegania przez obywateli jakości i bezpieczeństwa świadczonych usług, co stanowi w wielu państwach jeden z głównych czynników oceny skuteczności władz lokalnych i regionalnych przez obywateli.

11. Uważa, że rozpowszechnienie tego zjawiska, związane ze zwiększeniem się liczby procesów sądowych, stanowi dla administracji odpowiedzialnej bezpośrednio za świadczenie usług zdrowotnych problem nie tylko natury etycznej, społecznej i zdrowotnej, lecz także ekonomicznej ze względu na rosnące koszty polis ubezpieczeniowych i tendencję do wzrostu kosztów rekompensat za szkody poniesione przez obywateli.

12. Uważa zatem, że chociaż istnieją już konkretne inicjatywy sektorowe (bezpieczeństwo leków i sprzętu medycznego, oporność na środki przeciwdrobnoustrojowe itp.) w wielu obszarach bezpieczeństwa pacjentów i zapobiegania zagrożeniom w opiece zdrowotnej, to wielce przydatna wydaje się inicjatywa przedstawiona we wniosku i zaleceniu, mająca na celu opracowanie zintegrowanego podejścia pomocnego w ograniczeniu rozlicznych potencjalnych przyczyn szkód związanych z opieką zdrowotną.

13. Uważa, że propozycje zawarte we wniosku i zaleceniu, a także zastosowane w nich zasady są zgodne z postulatami przedstawionymi niegdyś przez Komitet Regionów w dziedzinie opieki zdrowotnej w celu zachęcenia do wymiany sprawdzonych rozwiązań związanych z bezpieczeństwem pacjentów przy poszanowaniu zasady pomocniczości i przyczynienia się do zmniejszenia różnic w zakresie dostępności i jakości usług opieki zdrowotnej.

14. Uważa, że zamieszczone poniżej poprawki i uzupełnienia do zalecenia mogą się skutecznie przyczynić do jego realizacji, podkreślając lub wzmacniając niektóre elementy o szczególnym znaczeniu dla Komitetu Regionów, i **zaleca konkretnie**:

— lepsze zdefiniowanie roli samorządów lokalnych i regionalnych w zakresie realizacji proponowanych działań, zgodnie z ich zadaniami wyznaczonymi w ustawodawstwie krajowym regulującym świadczenie usług zdrowotnych;

— lepsze określenie form udziału obywateli i ich stowarzyszeń w procesach planowania i podejmowania decyzji związanych zarządzaniem ryzykiem;

— wprowadzenie odniesienia do procesów, wskaźników i norm zarządzania ryzykiem oraz bezpieczeństwa pacjentów w zakresie systemów wydawania zezwoleń, akredytacji i certyfikacji struktur opieki zdrowotnej;

— określenie konkretnych sposobów udzielania gwarancji prawnych i wykonawczych, które sprzyjałyby informowaniu przez pracowników służby zdrowia o błędach, niekorzystnych wydarzeniach i sytuacjach, które nieomal doprowadziły do wypadków;

— włączenie zagadnień zarządzania ryzykiem i bezpieczeństwa pacjentów do kształcenia (uniwersyteckiego) oraz doskonalenia zawodowego lekarzy i innych pracowników służby zdrowia;

— zawarcie zaleceń uzupełniających, które zwiększałyby zaangażowanie, widoczne już w poszczególnych komitetach naukowych, na rzecz opracowywania instrumentów prawnych i proceduralnych służących w szczególności bezpieczeństwu użycia leków;

— uzupełnienie załącznika 2 dotyczącego działań uzupełniających o dalsze konkretne działania wynikające z ewentualnego przyjęcia zaleceń i poprawek zaproponowanych w niniejszej opinii.

II. **ZALECANE POPRAWKI**

Poprawka 1

Punkt 15

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka
15. Dostępne dane na temat zakażeń związanych z opieką zdrowotną nie wystarczają do dokonywania przez sieci nadzoru miarodajnych porównań poszczególnych instytucji, do monitorowania epidemiologii czynników chorobotwórczych związanych z opieką zdrowotną oraz do oceny i kształtowania polityki w zakresie profilaktyki i kontroli zakażeń związanych z opieką zdrowotną. Należy zatem stworzyć lub usprawnić systemy nadzoru na poziomie poszczególnych instytucji opieki zdrowotnej oraz na poziomie regionalnym i krajowym.	15. Dostępne dane na temat zakażeń związanych z opieką zdrowotną nie wystarczają do ~~dokonywania przez sieci nadzoru~~ miarodajnych porównań poszczególnych instytucji, do monitorowania epidemiologii czynników chorobotwórczych związanych z opieką zdrowotną oraz do oceny i kształtowania polityki w zakresie profilaktyki i kontroli zakażeń związanych z opieką zdrowotną. Należy zatem stworzyć lub usprawnić systemy ~~nadzoru~~ zgłaszania i oceny na poziomie poszczególnych instytucji opieki zdrowotnej oraz na poziomie regionalnym i krajowym.

Uzasadnienie

Pojęcie „sieci nadzoru” jest niejasne i niczego nie wnosi.

Poprawka 2

Część I, tytuł II, artykuł 1

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
1. **Państwom członkowskim zaleca się ustanowienie i rozwój krajowych polityk i programów poprzez:**	1. **Państwom członkowskim zaleca się ustanowienie i rozwój krajowych polityk i programów poprzez:**
a) wyznaczenie właściwego organu lub organów odpowiedzialnych na ich terytorium za bezpieczeństwo pacjentów;	a) wyznaczenie właściwego organu lub organów odpowiedzialnych na ich terytorium za bezpieczeństwo pacjentów, w tym także na szczeblu lokalnym i regionalnym;
b) uwzględnienie bezpieczeństwa pacjentów jako kwestii priorytetowej w polityce i programach w zakresie zdrowia na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym;	b) uwzględnienie bezpieczeństwa pacjentów jako kwestii priorytetowej w polityce i programach w zakresie zdrowia na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym;
c) wspieranie tworzenia bezpieczniejszych systemów, procesów i narzędzi, m.in. z wykorzystaniem technologii informacyjnych i komunikacyjnych;	c) wspieranie tworzenia bezpieczniejszych systemów, procesów i narzędzi, m.in. z wykorzystaniem technologii informacyjnych i komunikacyjnych, m.in. poprzez wyznaczenie konkretnego zbioru norm dotyczących technologii informacyjnych i protokołów transmisji danych;
	d) uwzględnienie kwestii bezpieczeństwa pacjentów oraz związanych z nim procesów, wskaźników i norm pośród kryteriów wyznaczonych na szczeblu krajowym w celu wydawania zezwoleń, akredytacji lub certyfikacji struktur opieki zdrowotnej.

Uzasadnienie

a) Lepsze określenie roli samorządów lokalnych i regionalnych w zakresie realizacji proponowanych działań, zgodnie z ich zadaniami wyznaczonymi w ustawodawstwie krajowym regulującym świadczenie usług zdrowotnych.

c) Ujednolicenie procedur technicznych służących gromadzeniu i przekazywaniu danych.

d) Konkretną gwarancję bezpieczeństwa pacjentów stanowiłoby uwzględnienie na etapie wydawania zezwoleń, akredytacji i certyfikacji aspektów związanych nie tylko z normami strukturalnymi i wyposażeniem technicznym, lecz również z elementami procesu mającymi na celu zobowiązanie do wykorzystania najlepszych rozwiązań.

Poprawka 3

Część I, tytuł II, artykuł 2

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
2. **Państwom członkowskim zaleca się informowanie pacjentów i zwiększanie ich możliwości wpływu poprzez:**	2. **Państwom członkowskim zaleca się informowanie pacjentów i zwiększanie ich możliwości wpływu poprzez:**
a) angażowanie organizacji i przedstawicieli pacjentów w opracowywanie polityki i programów w zakresie bezpieczeństwa pacjentów na wszystkich poziomach;	a) angażowanie organizacji i przedstawicieli pacjentów w opracowywanie polityki i programów w zakresie bezpieczeństwa pacjentów na wszystkich poziomach, m.in. za pośrednictwem udziału obywateli i ich stowarzyszeń w organach doradczych, które zostaną utworzone, w tym w organach, o których mowa w pkt. 1 lit. a).
b) rozpowszechnianie skierowanych do pacjentów informacji na temat ryzyka, poziomów bezpieczeństwa oraz wprowadzonych środków służących zapobieganiu błędom lub zmniejszeniu ich częstotliwości oraz umożliwianiu pacjentom wyrażania świadomej zgody na leczenie, w celu ułatwienia im wyboru i podejmowania decyzji.	b) rozpowszechnianie skierowanych do pacjentów informacji na temat ryzyka, poziomów bezpieczeństwa oraz wprowadzonych środków służących zapobieganiu błędom lub zmniejszeniu ich częstotliwości oraz umożliwianiu pacjentom wyrażania świadomej zgody na leczenie, w celu ułatwienia im wyboru i podejmowania decyzji, wraz z określeniem na szczeblu krajowym, lokalnym lub regionalnym minimalnego zestawu i formatu informacji, które zostaną przekazane pacjentowi w celu zagwarantowania korzystania z praw i ochrony przewidzianych w niniejszym wniosku.

Uzasadnienie

a) Obywatele i skupiające ich stowarzyszenia są zobowiązani do udziału także w organach wykonawczych, a nie tylko doradczych.

b) Stosowne jest ukierunkowanie i ujednolicenie sposobów komunikowania się z pacjentem w trakcie zwracania się o uzyskanie świadomej zgody, analogicznie do istniejących już ustaleń dotyczących informowania na temat użycia leków.

Poprawka 4

Część I, tytuł II, artykuł 4

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
4. **Państwom członkowskim zaleca się promowanie kształcenia i szkolenia pracowników opieki zdrowotnej w kwestiach bezpieczeństwa pacjentów poprzez:**	4. **Państwom członkowskim zaleca się promowanie kształcenia i szkolenia pracowników opieki zdrowotnej w kwestiach bezpieczeństwa pacjentów poprzez:**
a) sprzyjanie interdyscyplinarnemu kształceniu i szkoleniu w zakresie bezpieczeństwa pacjentów wszystkich pracowników medycznych, innych pracowników opieki zdrowotnej oraz odpowiedniej kadry zarządzającej i pracowników administracyjnych w placówkach opieki zdrowotnej;	a) sprzyjanie interdyscyplinarnemu kształceniu i szkoleniu w zakresie bezpieczeństwa pacjentów wszystkich pracowników medycznych, innych pracowników opieki zdrowotnej oraz odpowiedniej kadry zarządzającej i pracowników administracyjnych w placówkach opieki zdrowotnej;
b) współpracę z organizacjami zajmującymi się szkoleniem zawodowym w dziedzinie opieki zdrowotnej w celu zagwarantowania, że kwestii bezpieczeństwa pacjentów poświęca się odpowiednią uwagę w programach szkolnictwa wyższego oraz w ustawicznym kształceniu i szkoleniu pracowników medycznych.	b) współpracę z organizacjami zajmującymi się szkoleniem zawodowym w dziedzinie opieki zdrowotnej w celu zagwarantowania, że kwestii bezpieczeństwa pacjentów poświęca się odpowiednią uwagę w programach szkolnictwa wyższego oraz w ustawicznym kształceniu i szkoleniu pracowników medycznych;
	c) wprowadzenie konkretnego nauczania na temat bezpieczeństwa pacjentów i zarządzania ryzykiem związanym z opieką zdrowotną do systemów kształcenia (uniwersyteckiego) oraz doskonalenia zawodowego dla lekarzy i innych pracowników służby zdrowia.

Uzasadnienie

c) Konieczne jest kompleksowe i konkretne omówienie problemu rozpowszechniania wiedzy na temat technik zarządzania ryzykiem w systemie kształcenia uniwersyteckiego oraz umiejętności w tym zakresie, jako znaczącego elementu popularyzacji wiedzy i kompetencji związanych z bezpieczeństwem pacjentów.

Poprawka 5

Część I, tytuł III, artykuł 1 lit. c

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka
1. **Państwom członkowskim zaleca się przyjęcie i wdrożenie krajowej strategii profilaktyki i kontroli zakażeń związanych z opieką zdrowotną w ramach dążenia do następujących celów:**	1. **Państwom członkowskim zaleca się przyjęcie i wdrożenie krajowej strategii profilaktyki i kontroli zakażeń związanych z opieką zdrowotną w ramach dążenia do następujących celów:**
c) stworzenie lub usprawnienie systemów aktywnego nadzoru na poziomie państwa członkowskiego oraz na poziomie instytucji opieki zdrowotnej;	c) stworzenie lub usprawnienie systemów aktywnego rejestrowania, ~~i~~ monitorowania i oceny ~~nadzoru~~ na poziomie państwa członkowskiego oraz na poziomie instytucji opieki zdrowotnej;

Uzasadnienie

Państwa członkowskie powinny rejestrować oraz monitorować występowanie zakażeń związanych z opieką zdrowotną, aby w oparciu o uzyskane wyniki móc pracować nad ulepszeniami. Użyte przez Komisję pojęcie „nadzór" nie kojarzy się w takim samym stopniu z wysiłkami na rzecz poprawy. Aby osiągnąć rzeczywistą poprawę, działania powinny obejmować także ocenę.

Poprawka 6

Część I, tytuł III, artykuł 2

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
2. Państwa członkowskie powinny rozważyć stworzenie — w miarę możliwości w ciągu jednego roku od przyjęcia niniejszego zalecenia — międzysektorowego mechanizmu służącego koordynacji wdrażania krajowej strategii, a także wymianie informacji i koordynacji z Komisją, ECDC i innymi państwami członkowskimi.	2. **Państwa członkowskie powinny rozważyć stworzenie — w miarę możliwości w ciągu jednego roku od przyjęcia niniejszego zalecenia — międzysektorowego mechanizmu służącego koordynacji wdrażania krajowej strategii, a także wymianie informacji i koordynacji z Komisją, ECDC i innymi państwami członkowskimi**, **m.in. dzięki bezpośredniemu zaangażowaniu instytucji lokalnych i regionalnych posiadających szczególne kompetencje w dziedzinie opieki zdrowotnej**.

Uzasadnienie

2) Lepsze zdefiniowanie roli władz lokalnych i regionalnych w zakresie realizacji zaproponowanych działań, zgodnie z ich zadaniami wyznaczonymi w ustawodawstwie krajowym regulującym świadczenie usług zdrowotnych.

Poprawka 7

Część I, tytuł IV, artykuł 3

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
3. Państwa członkowskie powinny przedstawić Komisji sprawozdanie dotyczące wdrożenia niniejszego zalecenia w ciągu dwóch lat od jego przyjęcia, a także, na wniosek Komisji, po tym terminie, w celu przyczynienia się do kontynuowania działań przewidzianych w niniejszym zaleceniu na poziomie wspólnotowym.	3. Państwa członkowskie powinny przedstawić Komisji sprawozdanie dotyczące wdrożenia niniejszego zalecenia w ciągu dwóch lat od jego przyjęcia, a także, na wniosek Komisji, po tym terminie, w celu przyczynienia się do kontynuowania działań przewidzianych w niniejszym zaleceniu na poziomie wspólnotowym. Należy przy tym w miarę możliwości korzystać z już dostępnych danych.

Uzasadnienie

3) Zważywszy na wagę tego problemu, wysiłki wspólnotowe na rzecz jego rozwiązania powinna wspierać większa szybkość działania.

Poprawka 8

Załącznik 2, część II, artykuł 1 lit. c

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka
c) ustanowienie lub wzmocnienie aktywnych systemów nadzoru poprzez następujące środki:	c) ustanowienie lub wzmocnienie aktywnych systemów rejestrowania, ~~i~~ monitorowania i oceny ~~nadzoru~~ poprzez następujące środki:

Uzasadnienie

Państwa członkowskie powinny rejestrować oraz monitorować występowanie zakażeń związanych z opieką zdrowotną, aby w oparciu o uzyskane wyniki móc pracować nad ulepszeniami. Użyte przez Komisję pojęcie „nadzór" nie kojarzy się w takim samym stopniu z wysiłkami na rzecz poprawy. Aby osiągnąć rzeczywistą poprawę, działania powinny obejmować także ocenę.

Bruksela, 21 kwietnia 2009 r.

Przewodniczący
Komitetu Regionów
Luc VAN DEN BRANDE

Opinia Komitetu Regionów „ustanowienie europejskiego funduszu dostosowania do globalizacji”

(2009/C 200/13)

KOMITET REGIONÓW WYDAJE NASTĘPUJĄCE ZALECENIA

— Wzywa Komisję i państwa członkowskie do współpracy z władzami lokalnymi i regionalnymi oraz innymi zainteresowanymi podmiotami, a także do przestrzegania w pełni zasad pomocniczości i proporcjonalności przy stosowaniu EFG.

— Ma świadomość cyklicznego występowania kryzysów gospodarczych i dlatego proponuje dostosowanie czasowego ograniczenia stosowania rozporządzenia do wieloletnich ram finansowych, w celu zwiększenia bezpieczeństwa planowania.

— Stwierdza, że działania kwalifikujące się do finansowania w ramach EFG mogą także otrzymywać współfinansowanie na poziomie 85 % ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS). W związku z tym wiele państw, regionów oraz samorządów lokalnych i regionalnych nie ma podstaw, aby ubiegać się o środki z EFG przy poziomie współfinansowania wynoszącym 50 % czy nawet 75 %. Dlatego też proponuje się zwiększenie poziomu współfinansowania EFG do co najmniej 85 %.

— Odnotowuje, że punkt 28 Porozumienia międzyinstytucjonalnego pomiędzy Parlamentem Europejskim, Radą i Komisją z dnia 17 maja 2006 r. w sprawie dyscypliny budżetowej i należytego zarządzania finansami [1] stanowi, iż EFG nie może przekroczyć maksymalnej kwoty rocznej 500 mln EUR. Przyjmuje z zadowoleniem zapowiedź zawartą w komunikacie w sprawie europejskiego planu naprawy gospodarczej, zgodnie z którą Komisja dokona przeglądu środków budżetowych dostępnych w ramach EFG w świetle wprowadzenia zmienionych przepisów.

[1] Dz.U. C 139 z 14.6.2006, s. 1.

Sprawozdawca: dr Uno SILBERG (EE/UEN-EA), przewodniczący Rady Gminy Kose

Dokument źródłowy:

Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady zmieniające rozporządzenie (WE) nr 1927/2006 ustanawiające europejski fundusz dostosowania do globalizacji COM(2008) 867 wersja ostateczna

I. **ZALECENIA POLITYCZNE**

KOMITET REGIONÓW,

jako instytucja europejska, która zgodnie z Traktatem o Unii Europejskiej pełni rolę przedstawiciela władz lokalnych i regionalnych państw członkowskich:

Uwagi ogólne

1. Przyjmuje z zadowoleniem wniosek Komisji Europejskiej dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady zmieniającego rozporządzenie (WE) nr 1927/2006 ustanawiające europejski fundusz dostosowania do globalizacji (EFG) i wzywa Komisję i państwa członkowskie do współpracy z władzami lokalnymi i regionalnymi oraz innymi zainteresowanymi podmiotami, a także do przestrzegania w pełni zasad pomocniczości i proporcjonalności przy stosowaniu EFG.

2. Odnotowuje, że celem planowanych środków jest zmiana rozporządzenia w sprawie EFG, tak aby okazać solidarność z pracownikami zwolnionymi w wyniku poważnych zmian wywołanych globalizacją, a także by wprowadzić tymczasowy przepis umożliwiający pomoc osobom, które straciły pracę w wyniku światowego kryzysu finansowego-gospodarczego. Ma świadomość cyklicznego występowania kryzysów gospodarczych i dlatego proponuje dostosowanie czasowego ograniczenia stosowania rozporządzenia do wieloletnich ram finansowych, w celu zwiększenia bezpieczeństwa planowania.

3. Przypomina, że w opinii Komitetu Regionów w sprawie wniosku dotyczącego rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającego europejski fundusz dostosowania do globalizacji (Dz.U. C 51 z 6.3.2007, s. 1), podkreślono, że władze lokalne i regionalne odgrywają aktywną rolę w zakresie łagodzenia skutków masowych zwolnień, i że zaproponowano już, aby pułap wydatków rocznych został ustalony na 1 mld euro, o ile da się to pogodzić z postanowieniami perspektyw finansowych na lata 2007–2013; fundusz EGF nie może podważać odpowiedzialności państw członkowskich za znalezienie własnych rozwiązań w zakresie restrukturyzacji gospodarki; wkład finansowy z Funduszu jest zapewniony, gdy następuje co najmniej 500 zwolnień w przedsiębiorstwie w regionie, w którym bezrobocie mierzone na poziomie NUTS III, jest wyższe niż średnia UE lub średnia krajowa, lub co najmniej 500 zwolnień, w okresie 12 miesięcy, w jednym lub większej liczbie przedsiębiorstw w sektorze, mierzonych na poziomie NACE 2, stanowiących co najmniej 1 % regionalnego zatrudnienia lub gdy regionalne zatrudnienie mierzone na poziomie NUTS II obniżyło się w tym samym okresie o co najmniej 10 %.

4. Zwraca uwagę na fakt, że uruchamianie EFG w latach 2007–2008 przebiegało bardzo powoli (wykorzystano jedynie 7,3 % dostępnych środków), co wyraźnie pokazuje, iż przy obowiązujących obecnie kryteriach ubiegania się o środki z EFG możliwości wykorzystania funduszu pozostają ograniczone.

5. Popiera zamiary Komisji w odniesieniu do zmiany przepisów dotyczących EFG, tak aby umożliwić szybsze wykorzystanie funduszu w kluczowych sektorach, np. poprzez współfinansowanie kształcenia i przekwalifikowania osób pozbawionych pracy w wyniku kryzysu gospodarczego.

6. Uważa, że problemy, które są wynikiem obecnego kryzysu finansowego-gospodarczego, prowadzą do narastania kryzysu społecznego i kryzysu zaufania oraz, że władze lokalne i regionalne w sposób nieuchronny będą musiały ponosić znaczną część konsekwencji tego kryzysu i odpowiedzialności za jego przezwyciężenie. Z tego powodu EFG, jego nowe cele i zaangażowanie władz lokalnych i regionalnych, stają się ważniejsze niż kiedykolwiek.

7. Podkreśla, że realizacja celów EFG musi stanowić wyraźny wkład w cele strategii lizbońskiej na rzecz wzrostu i zatrudnienia. Dotyczy to zwiększenia zatrudnienia, zmniejszenia poziomu bezrobocia i wykluczenia z rynku pracy, poprawy jakości w miejscu pracy i wydajności pracy, wzrostu atrakcyjności miejsc pracy oraz wzmocnienia spójności społecznej i terytorialnej.

8. Uważa, że z punktu widzenia polityki zatrudnienia także MŚP stanowią niewykorzystany potencjał w zakresie tworzenia i utrzymania miejsc pracy. Jest ponadto zdania, że EFG może stworzyć dodatkowe możliwości i przyczynić się do wzrostu zaufania w sektorze przedsiębiorstw w Europie.

9. Wyraża obawę, że w kontekście ogólnoświatowego kryzysu finansowo-gospodarczego regiony peryferyjne oraz regiony i państwa słabsze pod względem gospodarczym nie są w stanie spełnić warunków dostępu do środków z EFG, zwłaszcza wymogu współfinansowania na poziomie 50 %, przez co istnieje niebezpieczeństwo, iż stosowanie EFG spowoduje dalszy wzrost nierówności pomiędzy centrum a peryferiami.

10. Stwierdza, że działania kwalifikujące się do finansowania w ramach EFG mogą także otrzymywać współfinansowanie na poziomie 85 % ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS), z którego finansowane są głównie aktywne środki dotyczące rynku pracy (w tym projekty związane ze zwalczaniem skutków zwolnień pracowników). W związku z tym wiele państw, regionów oraz władz lokalnych i regionalnych nie ma podstaw, aby ubiegać się o środki z EFG przy poziomie współfinansowania wynoszącym 50 % czy nawet 75 %. Dlatego też proponuje się zwiększenie poziomu współfinansowania EFG do co najmniej 85 %.

11. Podziela pogląd, że ogólnoświatowy kryzys finansowy doprowadził już (i nadal prowadzi) do masowych zwolnień w coraz większej liczbie sektorów gospodarki, ponieważ sytuacja kształtuje się pod wpływem ograniczonej dostępności kredytu i spadającej siły nabywczej ludności. Tendencje te będą się utrzymywać w najbliższej przyszłości. Popiera zamiar Komisji Europejskiej, aby przyjąć środki, które sprawią, że EFG stanie się instrumentem pozwalającym lepiej reagować na tego typu problemy.

12. Odnotowuje, że punkt 28 Porozumienia międzyinstytucjonalnego pomiędzy Parlamentem Europejskim, Radą i Komisją z dnia 17 maja 2006 r. w sprawie dyscypliny budżetowej i należytego zarządzania finansami [1] stanowi, iż EFG nie może przekroczyć maksymalnej kwoty rocznej 500 mln EUR. Przyjmuje z zadowoleniem zapowiedź zawartą w komunikacie w sprawie europejskiego planu naprawy gospodarczej, zgodnie z którą Komisja dokona przeglądu środków budżetowych dostępnych w ramach EFG w świetle wprowadzenia zmienionych przepisów.

13. Zwraca uwagę na ogólnie korzystny wpływ globalizacji na wzrost gospodarczy we Wspólnocie i w związku z tym podkreśla, że fundusz mający na celu osłabienie niekorzystnych następstw globalizacji musi dysponować odpowiednimi środkami.

14. Wyraża obawę, że w szeregu krajów współfinansowanie programów UE, włącznie z europejskim funduszem dostosowania do globalizacji, obciąża władze lokalne i regionalne, które jednocześnie mają do czynienia z ograniczeniami budżetowymi.

Szczegółowe uwagi do wniosku

15. Uznaje potrzebę zmniejszenia progowej liczby zwolnień z 1 000 do 500, co pozwoli odpowiedzieć na pytania dotyczące kryteriów interwencji oraz definicji zwolnień wyprowadzonej na podstawie orzecznictwa, niemniej uważa za konieczne wprowadzenie dokładniejszej definicji zwolnień masowych jako zdarzeń mających określone cechy, a także jej jednoznaczne stosowanie w państwach członkowskich [2].

16. Popiera proponowaną zmianę, której celem jest zapewnienie sprawiedliwego i niedyskryminacyjnego traktowania pracowników, których zwolnienie nastąpiło przed lub po 4-miesięcznym okresie odniesienia, ale które można wyraźnie powiązać z danym zdarzeniem.

17. Popiera proponowane zmiany, które wyjaśniają podstawy obliczania kwoty dostępnej na pomoc techniczną oraz rodzaje działań, jakie mogą być finansowane w ramach art. 13.

18. Popiera proponowaną zmianę polegającą na przedłużeniu okresu realizacji projektów finansowanych z EFG z 12 do 24 miesięcy i uważa, że środek ten pozwoli pracownikom, którzy stracili pracę, na zaliczenie programów przeszkolenia zawodowego, jakie w obecnej sytuacji gospodarczej wymagają dłuższego czasu, oraz na nabycie nowych kwalifikacji.

19. Podziela pogląd, że na podstawie oceny w połowie okresu, przewidzianej w art. 17, ust. 1 lit. a), Parlament Europejski i Rada na wniosek Komisji mogą dokonać przeglądu rozporządzenia w sprawie EFG, włącznie z tymczasowym odstępstwem przewidzianym w art. 1 ust. 1 a.

II. SZCZEGÓŁOWE PROPOZYCJE ULEPSZEŃ

Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady zmieniające rozporządzenie (WE) nr 1927/2006 ustanawiające europejski fundusz dostosowania do globalizacji

Tekst zaproponowany przez Komisję	Projekt poprawki
(5) W celu zagwarantowania przejrzystego stosowania kryteriów interwencji należy wprowadzić definicję zwolnień masowych. Dla zapewnienia państwom członkowskim większej elastyczności w składaniu wniosków oraz pełniejszej realizacji celu solidarności należy obniżyć próg zwolnień masowych.	(5) W celu zagwarantowania przejrzystego stosowania kryteriów interwencji należy wprowadzić dokładniejszą definicję zwolnień masowych i stosować ją jednolicie w państwach członkowskich. Dla zapewnienia państwom członkowskim większej elastyczności w składaniu wniosków oraz pełniejszej realizacji celu solidarności należy obniżyć próg zwolnień masowych.

Uzasadnienie

Celem powinno być ujednolicenie pojęcia „zwolnienia" i jego stosowania w państwach członkowskich.

[1] Dz.U. C 139 z 14.6.2006, s. 1.

[2] Zdaniem Komitetu Regionów, europejski fundusz dostosowania do globalizacji koniecznie powinien uwzględniać ogólny spadek wynagrodzeń na wszystkich rynkach pracy w sektorach najbardziej dotkniętych kryzysem.

Tekst zaproponowany przez Komisję	Projekt poprawki
Artykuł 1	*Artykuł 1*
W rozporządzeniu (WE) nr 1927/2006 wprowadza się następujące zmiany:	W rozporządzeniu (WE) nr 1927/2006 wprowadza się następujące zmiany:
1. W art. 1 dodaje się nowy ustęp 1a w brzmieniu:	1. W art. 1 dodaje się nowy ustęp 1a w brzmieniu:
„1a. W drodze odstępstwa od ust. 1, EFG udziela również wsparcia pracownikom zwolnionym z pracy w wyniku światowego kryzysu finansowego i gospodarczego, pod warunkiem że wnioski spełniają kryteria określone w art. 2 lit. a), b) lub c).	„1a. W drodze odstępstwa od ust. 1, EFG udziela również wsparcia pracownikom zwolnionym z pracy w wyniku światowego kryzysu finansowego i gospodarczego, pod warunkiem że wnioski spełniają kryteria określone w art. 2 lit. a), b) lub c).
Odstępstwo to stosuje się do wszystkich wniosków złożonych przed dniem 31 grudnia 2010 r.”	Odstępstwo to stosuje się do wszystkich wniosków złożonych przed ~~dniem 31 grudnia 2010 r~~. 2013 r.”

Uzasadnienie

Dostosowanie ograniczeń czasowych do wieloletnich ram finansowych wydaje się niezbędne dla umożliwienia odpowiedniego planowania EFG.

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka
Artykuł 2 otrzymuje brzmienie:	Artykuł 2 otrzymuje brzmienie:
„Artykuł 2	*„Artykuł 2*
Kryteria interwencji	**Kryteria interwencji**
Wkład finansowy z EFG jest zapewniany w przypadkach, gdy istotne zmiany strukturalne w kierunkach światowego handlu prowadzą do poważnych zakłóceń gospodarczych, a szczególnie znacznego wzrostu przywozu do Unii Europejskiej lub szybkiego spadku udziału rynkowego UE w danym sektorze, lub przenoszenia działalności gospodarczej do krajów trzecich, skutkiem czego jest:”	Wkład finansowy z EFG jest zapewniany w przypadkach, gdy istotne zmiany strukturalne w kierunkach światowego handlu prowadzą do poważnych zakłóceń gospodarczych, a szczególnie znacznego wzrostu przywozu do Unii Europejskiej lub szybkiego spadku udziału rynkowego UE w danym sektorze, lub przenoszenia działalności gospodarczej do krajów o niższych kosztach produkcji ~~trzecich~~, skutkiem czego jest:”

Tekst zaproponowany przez Komisję	Projekt poprawki
Art. 2 otrzymuje brzmienie:	Art. 2 otrzymuje brzmienie:
„Artykuł 2	*„Artykuł 2*
Kryteria interwencji	**Kryteria interwencji**
(b) co najmniej 500 zwolnień w okresie 9 miesięcy, szczególnie w małych i średnich przedsiębiorstwach w dziale według klasyfikacji NACE 2, w jednym regionie lub dwóch sąsiadujących regionach na poziomie NUTS II, lub	(b) co najmniej 500 zwolnień w okresie 9 miesięcy, szczególnie w małych i średnich przedsiębiorstwach w dziale według klasyfikacji NACE 2, w jednym regionie ~~i~~/lub dwóch sąsiadujących regionach na poziomie NUTS II, lub
(c) na niewielkich rynkach pracy lub w wyjątkowych okolicznościach, w przypadku odpowiednio uzasadnionym przez zainteresowane państwo członkowskie, wniosek o wkład z EFG może zostać uznany za dopuszczalny, mimo iż nie wszystkie warunki określone w lit. a) lub b) są spełnione, jeżeli zwolnienia mają poważny wpływ na zatrudnienie i gospodarkę lokalną. Państwo członkowskie informuje, że jego wniosek nie w pełni spełnia kryteria interwencji określone w lit. a) lub b). Łączna kwota wkładów w wyjątkowych okolicznościach nie może przekroczyć 15 % EFG w każdym roku.”	(c) na niewielkich rynkach pracy lub w wyjątkowych okolicznościach, w przypadku odpowiednio uzasadnionym przez zainteresowane państwo członkowskie, wniosek o wkład z EFG może zostać uznany za dopuszczalny, ~~mimo iż~~ kiedy nie wszystkie warunki określone w lit. a) lub b) są spełnione, jeżeli zwolnienia mają poważny wpływ na zatrudnienie i gospodarkę lokalną. Państwo członkowskie informuje, że jego wniosek nie w pełni spełnia kryteria interwencji określone w lit. a) lub b). Łączna kwota wkładów w wyjątkowych okolicznościach nie może przekroczyć 15 % EFG w każdym roku.”

Uzasadnienie

c) Podczas gdy planowanie środków finansowych w ramach EFS odbywa się w długim okresie i w ramach dość sztywnego systemu, problemy można rozwiązywać w sposób bardziej elastyczny dla poszczególnych przypadków w ramach odznaczającego się większą elastycznością modelu interwencji EFG.

Tekst zaproponowany przez Komisję	Projekt poprawki
W art. 5 wprowadza się następujące zmiany:	W art. 5 wprowadza się następujące zmiany:
W ust. 2, pkt a) otrzymuje brzmienie:	Ustęp 1 otrzymuje następujące brzmienie:
„a) uzasadnioną analizę związku między zwolnieniami, a poważnymi zmianami strukturalnymi w kierunkach światowego handlu lub kryzysem finansowym i gospodarczym, wykaz liczby zwolnień oraz wyjaśnienie nieprzewidzianego charakteru tych zwolnień. Zwolnienia, które miały miejsce przed lub po okresie przewidzianym w art. 2 lit. a), lub art. 2 lit. c) w przypadku, gdy wniosek składany zgodnie z tym punktem stanowi odstępstwo od kryteriów określonych w art. 2 lit. a), mogą być objęte środkami współfinansowanymi, pod warunkiem że zwolnienia miały miejsce po ogólnym ogłoszeniu planowanych zwolnień i można ustalić związek przyczynowy z wydarzeniem, które spowodowało zwolnienia w okresie odniesienia;”	1. W porozumieniu z odpowiednimi władzami lokalnymi i/lub regionalnymi oraz z partnerami społecznymi państwo członkowskie składa w Komisji wniosek o wkład finansowy z EFG w terminie 10 tygodni od dnia, w którym zaistniały warunki interwencji przewidziane w art. 2. Zainteresowane państwa członkowskie mogą następnie uzupełnić swój wniosek. W ust. 2 pkt a) otrzymuje następujące brzmienie: „~~a)~~ ~~uzasadnioną analizę związku między zwolnieniami, a poważnymi zmianami strukturalnymi w kierunkach światowego handlu lub kryzysem finansowym i gospodarczym, wykaz liczby zwolnień oraz wyjaśnienie nieprzewidzianego charakteru tych zwolnień~~. Zwolnienia, które miały miejsce przed lub po okresie przewidzianym w art. 2 lit. a), lub art. 2 lit. c) w przypadku, gdy wniosek składany zgodnie z tym punktem stanowi odstępstwo od kryteriów określonych w art. 2 lit. a), mogą być objęte środkami współfinansowanymi, pod warunkiem że zwolnienia miały miejsce po ogólnym ogłoszeniu planowanych zwolnień i można ustalić związek przyczynowy z wydarzeniem, które spowodowało zwolnienia w okresie odniesienia;”

Uzasadnienie

1) Władze lokalne i regionalne oraz miejscowa ludność będą odczuwały następstwa delokalizacji i likwidacji przedsiębiorstw, dlatego też powinny angażować się w opracowywanie strategii postępowania w takich sytuacjach. W związku z tym powinny one uczestniczyć w procesie występowania o środki, szczególnie po to, aby zapewnić komplementarność działań podejmowanych na szczeblu lokalnym, regionalnym, krajowym i unijnym.

2) Sformułowanie użyte w pierwszym zadaniu ust. 2 lit. a) jest niezrozumiałe.

Tekst zaproponowany przez Komisję	Projekt poprawki
Art. 10 ust. 1 otrzymuje brzmienie:	Art. 10 ust. 1 otrzymuje brzmienie:
„1. Komisja, na podstawie oceny przeprowadzonej zgodnie z art. 5 ust. 5, uwzględniając w szczególności liczbę pracowników potrzebujących wsparcia, proponowane działania i szacunkowe koszty, ocenia i proponuje w możliwie najkrótszym terminie kwotę wkładu finansowego, jeżeli taki istnieje, który może zostać przyznany w granicach dostępnych środków. Kwota ta nie może przekraczać 75 % łącznych szacunkowych kosztów, o których mowa w art. 5 ust. 2 lit. d).”	„1. Komisja, na podstawie oceny przeprowadzonej zgodnie z art. 5 ust. 5, uwzględniając w szczególności liczbę pracowników potrzebujących wsparcia, proponowane działania i szacunkowe koszty, ocenia i proponuje w możliwie najkrótszym terminie kwotę wkładu finansowego, jeżeli taki istnieje, który może zostać przyznany w granicach dostępnych środków. Kwota ta nie może przekraczać ~~75~~ 85% łącznych szacunkowych kosztów, o których mowa w art. 5 ust. 2 lit. d).”

Uzasadnienie

Jeśli zwolnienia ocenia się pod kątem obecnych kryteriów interwencji oraz proponowanych w poprawce, staje się jasne, że zmniejszona liczba zwolnień nie wpływa znacząco na możliwości ubiegania się o środki z funduszu przez regiony peryferyjne.

Jakkolwiek w związku z pogorszeniem sytuacji gospodarczej wzrasta liczba zwolnień masowych i liczba zwolnionych pracowników, próg 500 zwolnień nadal pozostaje bardzo wysoki w przypadku małych rynków pracy w takich regionach. Z tego powodu regiony peryferyjne wolą ubiegać się o środki w ramach EFS, które jednak, wraz z rozszerzaniem się kryzysu, mogą zacząć się kurczyć szybciej niż oczekiwano.

Jednocześnie zaś biedniejsze regiony peryferyjne nie dysponują porównywalnymi możliwościami w zakresie współfinansowania. Istnieje zatem niebezpieczeństwo, że osłabione kryzysem gospodarczym rządy nie poświęcą odpowiedniej uwagi regionom, czy też władzom lokalnym i regionalnym, których możliwości lobbingowe są ograniczone.

Bruksela, 22 kwietnia 2009 r.

Przewodniczący
Komitetu Regionów
Luc VAN DEN BRANDE

Opinia Komitetu Regionów „prawa konsumentów”

(2009/C 200/14)

KOMITET REGIONÓW

— Popiera polityczny cel dalszej harmonizacji rynku wewnętrznego oraz poprawy jego funkcjonowania w transakcjach między konsumentami a przedsiębiorstwami, w szczególności małymi i średnimi.

— Jednocześnie podtrzymuje swe poparcie dla realizacji celu, jakim jest dalsze umacnianie i rozwój ochrony konsumentów w UE; stanowi to niezbędny warunek funkcjonowania jednolitego rynku.

— Jest zdania, że przedstawiony wniosek dotyczący dyrektywy w obecnym brzmieniu jeszcze nie sprzyja zwiększeniu zaufania konsumentów do handlu transgranicznego.

— Opowiada się przeciwko zasadzie kompleksowej, pełnej harmonizacji, ponieważ niesie ona ze sobą ryzyko, że państwa członkowskie będą musiały w imię harmonizacji zrezygnować ze szczególnych regulacji w dziedzinie ochrony konsumentów.

— Oczekuje, że także w przyszłości państwa członkowskie będą miały możliwość wprowadzania swoich regulacji wychodzących poza jednolite standardy wspólnotowe.

— Dlatego opowiada się za zróżnicowanym podejściem, w ramach którego można przyjąć pełną harmonizację w przypadkach przepisów o charakterze raczej technicznym, poza tymi przypadkami jednak pozostawiającym państwom członkowskim zakres swobody regulacyjnej.

— Podkreśla, że najważniejsze informacje, które należy stosować we wszystkich typach umów, powinny być określone konkretniej.

— Dostrzega w dalszym ciągu potrzebę doprecyzowania i dostosowania w zakresie umów zawieranych na odległość.

Sprawozdawca: Wolfgang G. GIBOWSKI (DE/PPE), sekretarz stanu, pełnomocnik kraju związkowego Dolnej Saksonii na szczeblu federalnym

Dokument źródłowy:

Wniosek dotyczący dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie praw konsumentów

COM(2008) 614 wersja ostateczna — 2008/0196 (COD)

I. **ZALECENIA POLITYCZNE**

KOMITET REGIONÓW

Uwagi ogólne

1. Popiera polityczny cel dalszej harmonizacji rynku wewnętrznego oraz poprawy jego funkcjonowania w transakcjach między konsumentami a przedsiębiorstwami, w szczególności małymi i średnimi.

2. Jednocześnie podtrzymuje swe poparcie dla realizacji celu, jakim jest dalsze umacnianie i rozwój ochrony konsumentów w UE; stanowi to niezbędny warunek funkcjonowania jednolitego rynku.

3. W tym kontekście przyjmuje z zadowoleniem zawartą we wniosku propozycję połączenia istniejących dyrektyw dotyczących ochrony konsumentów w jeden akt prawny, który będzie stosowany horyzontalnie w odniesieniu do wszystkich określonych w dyrektywie umów zawieranych między konsumentami a przedsiębiorcami.

4. Wyraża zarazem ubolewanie, że wniosek nie uwzględnia wszystkich dyrektyw w dziedzinie praw konsumentów, ograniczając się tylko do zmiany czterech z nich. Uważa, że Komisja nie wykorzystała w pełni możliwości ustanowienia wspólnej podstawy regulacyjnej dla wszystkich praw konsumenckich w ramach rynku wewnętrznego.

5. Ubolewa także, że tylko częściowo udało się usunąć sprzeczności i niejasności w istniejących aktach prawnych oraz poprawić ogólną przejrzystość regulacji tworzących dorobek prawny w dziedzinie praw konsumentów.

6. Jest zaniepokojony (narastającymi) różnicami w przepisach dotyczących ochrony konsumentów między UE a krajami trzecimi, dlatego też proponuje, by Komisja Europejska poświęciła tej problematyce więcej uwagi.

Odnośnie do kompetencji, pomocniczości i proporcjonalności

7. Podkreśla, że do tej pory dyrektywy przewidywały pewne minimalne standardy europejskie, dając państwom członkowskim możliwość zapewnienia wyższego niż ustalony w UE poziomu ochrony konsumentów. Wiele państw korzystało na szeroką skalę z tej możliwości. Komitet ma nadzieję, że udostępnienie tej opcji doprowadzi do ogólnego polepszenia ochrony konsumentów we wszystkich państwach członkowskich.

8. Opowiada się przeciwko zasadzie kompleksowej, pełnej harmonizacji, ponieważ niesie ona ze sobą ryzyko, że państwa członkowskie będą musiały w imię harmonizacji zrezygnować ze szczególnych regulacji w dziedzinie ochrony konsumentów, mimo że sprawdziły się one na ich terytorium.

9. Jest zdania, że należy w znacznej części utrzymać zasadę minimalnej harmonizacji, która sprawdziła się i jest zgodna z głównym zapisem dotyczącym ochrony konsumentów — art. 153 ust. 5 Traktatu WE. Państwom członkowskim należy zasadniczo pozostawić możliwość elastycznego dostosowania prawa konsumenckiego do ich prawa krajowego poprzez ewentualne zaostrzenie przepisów dotyczących ochrony konsumentów.

10. Wskazuje na fakt, że kompleksowa, pełna harmonizacja stanowi nowość w europejskich działaniach na rzecz ochrony konsumentów, której wprowadzenie nie wydaje się bezwzględnie konieczne. Wprowadzenie pełnej harmonizacji powinno się rozważać jedynie w szczególnych, konkretnych technicznych przypadkach, w których da się wykazać, że różnice między dotychczas obowiązującymi przepisami krajowymi faktycznie stanowią utrudnienie dla przedsiębiorstw działających transgranicznie lub istotną przeszkodę w urzeczywistnianiu czterech podstawowych swobód Unii Europejskiej.

11. Wyraża wątpliwość, czy pełna harmonizacja jest zgodna z zasadą pomocniczości. Komisja jak dotąd nie uzasadniła, dlaczego zamierza przejąć całkowitą kompetencję regulacyjną. Dlatego pełną harmonizację należy stosować tylko w niewielu kluczowych dziedzinach rynku wewnętrznego.

12. Wątpi także, czy pełna harmonizacja doprowadzi do wzrostu zaufania konsumentów i czy będzie sprzyjała konkurencyjności. Dotychczasowe problemy, z którymi mieli do czynienia konsumenci, spowodowane były raczej niepewnością i skomplikowanymi procedurami egzekwowania prawa w handlu transgranicznym (bariery językowe, wynagrodzenia adwokatów, koszty sądowe). W tym zakresie dyrektywa nie przynosi poprawy.

13. Podkreśla, że należy dokładniej wyjaśnić, co miała na celu Komisja proponując we wniosku uregulowanie dyrektywą zarówno handlu transgranicznego jak i wewnętrznych transakcji w państwach członkowskich. Nie ma w każdym razie dowodów na to, że różniące się między sobą przepisy krajowe utrudniają handel transgraniczny.

14. Wskazuje ponadto, że regulacje wprowadzające harmonizację zawsze powinny być oparte na czytelnym uzasadnieniu empirycznym i realistycznej ocenie skutków.

15. W szczególności jest zdania, że przytaczane we wniosku badanie Eurobarometru nie stanowi wystarczającego uzasadnienia do jego przyjęcia. Komisja powinna w każdym razie przedstawić zrozumiałe, oparte na podstawach empirycznych wyjaśnienie, dlaczego widzi potrzebę wprowadzenia poszczególnych przepisów. Ocena skutków w chwili obecnej zawiera jedynie abstrakcyjną ocenę następstw różnych opcji działania.

Uwagi szczegółowe

Odnośnie do definicji

16. Jest zdania, że wniosek w niewystarczającym stopniu koryguje nieostre definicje w dotychczasowych dyrektywach konsumenckich, które były jedną z przyczyn znacznego braku przejrzystości. Proponowane definicje należy jeszcze doprecyzować; dotyczy to np. takich pojęć jak „konsument" czy „przedsiębiorca".

Odnośnie do informacji dla konsumentów

17. Jest zdania, że zapisy dotyczące ogólnych wymogów w zakresie informacji nadal są niejasne i mogą być źródłem znacznej niepewności prawnej. W każdym razie ograniczenie wymogu udzielania konsumentowi informacji („jeżeli nie wynikają one z okoliczności") jest mało precyzyjne i nie sprzyja jasnej definicji.

18. Podkreśla, że najważniejsze informacje, które należy stosować we wszystkich typach umów, powinny być określone konkretniej.

Odnośnie do informacji dla konsumentów oraz prawa odstąpienia od umów zawieranych na odległość i umów zawieranych poza lokalem przedsiębiorstwa

19. Podkreśla, że szczególnie małe przedsiębiorstwa już teraz skarżą się na niemożność spełnienia wymogów w zakresie informacji bez zasięgania porady prawnej. Standardowy formularz stanowiłby pomoc zarówno dla przedsiębiorców, jak i dla konsumentów. Stosując formularz zawarty w dyrektywie, przedsiębiorstwa miałyby pewność, że podają informacje zgodnie z jej wymogami, natomiast konsumenci otrzymywaliby informacje w takiej samej formie w całej Europie. Formularz zaproponowany w załączniku tylko w ograniczonym stopniu spełnia ten cel.

20. Dostrzega w dalszym ciągu potrzebę doprecyzowania i dostosowania w zakresie umów zawieranych na odległość. W tej dziedzinie wniosek z jednej strony idzie dalej niż obecnie obowiązujące przepisy krajowe, z drugiej strony zaś nie uwzględnia wyjątku przewidzianego w starej dyrektywie o sprzedaży na odległość, zgodnie z którym prawo odstąpienia nie dotyczy produktów, „które z uwagi na swój charakter nie mogą być odesłane".

21. Krytycznie ocenia fakt, że pełna harmonizacja ma objąć także sprzedaż bezpośrednią. Ogromna większość umów zawieranych w domu klienta lub w miejscach publicznych to umowy o zasięgu krajowym.

22. Prosi o wyjaśnienie, dlaczego prawo odstąpienia nie ma zastosowania do abonamentu prasy oraz do gier i loterii. To samo dotyczy prywatnych aukcji internetowych, które w niektórych państwach członkowskich (a przynajmniej w Niemczech) traktowane są jak normalne umowy sprzedaży. Także i tutaj należałoby przewidzieć odstępstwa krajowe.

Odnośnie do innych praw konsumentów charakterystycznych dla umów sprzedaży

23. Z zadowoleniem przyjmuje propozycje dotyczące sprzedaży towarów konsumpcyjnych, jako że są one „przyjazne dla sprzedawcy" (prawo do wykonania uzupełniającego, termin wykonania).

24. Krytycznie natomiast ocenia propozycje dotyczące wad fizycznych, w szczególności termin zgłoszenia wady.

Odnośnie do praw konsumentów dotyczących postanowień umownych

25. Krytyczne ocenia propozycje dotyczące ogólnych warunków sprzedaży, ponieważ niektóre przedstawione regulacje powodowałyby uszczuplenie praw konsumentów. Regulacje nie mogą powodować dalszego ograniczenia dorobku prawnego państw członkowskich.

Wnioski

26. Jest zdania, że przedstawiony wniosek dotyczący dyrektywy w obecnym brzmieniu jeszcze nie sprzyja zwiększeniu zaufania konsumentów do handlu transgranicznego. Wręcz przeciwnie: jeśli proponowane przepisy mają oznaczać obniżenie stopnia ochrony w prawie krajowym do poziomu wymaganego w regulacjach unijnych, może to nawet doprowadzić do spadku popytu ze strony konsumentów, ponieważ obniżenie standardów ochrony konsumenta może spowodować niepewność i skłaniać do rezerwy.

27. Opowiada się zdecydowanie przeciwko kompleksowej, pełnej harmonizacji oraz oczekuje, że także w przyszłości państwa członkowskie będą miały możliwość wprowadzania swoich regulacji wychodzących poza jednolite standardy wspólnotowe.

28. Dlatego opowiada się za zróżnicowanym podejściem, w ramach którego można przyjąć pełną harmonizację w przypadkach przepisów o charakterze raczej technicznym, poza tymi przypadkami jednak pozostawiającym państwom członkowskim zakres swobody regulacyjnej. Dzięki temu państwa członkowskie mogłyby także szybciej reagować na nieprawidłowości niż prawodawca europejski.

29. Jest zdania, że należy stosować podejście zintegrowane, prowadzące do sformułowania definicji i regulacji, które będą mogły znaleźć zastosowanie także poza zakresem obowiązywania dyrektywy, oraz do poprawy pozostałego dorobku w dziedzinie praw konsumenta.

30. Biorąc pod uwagę obecny stan prac, przyjmuje, że istnieje jeszcze potrzeba dalszego doprecyzowania i doradztwa. W przyszłych negocjacjach należy mieć na uwadze równowagę między wysokim poziomem ochrony konsumentów a konkurencyjnością przedsiębiorstw. Należy w równym stopniu unikać nieproporcjonalnych obciążeń, zwłaszcza małych i średnich przedsiębiorstw, jak i obniżenia poziomu ochrony konsumentów, który w niektórych państwach członkowskich jest już bardzo wysoki. Dyskusje nad wnioskiem powinny być także okazją do opracowania jednolitej, prostszej i bardziej zrozumiałej formy informowania konsumentów.

31. Z zainteresowaniem oczekuje dalszej dyskusji i będzie ją konstruktywnie wspierać.

Bruksela, 22 kwietnia 2009 r.

Przewodniczący
Komitetu Regionów
Luc VAN DEN BRANDE

CENY PRENUMERATY w 2009 r. (bez VAT, włącznie z normalną opłatą za dostawę przesyłki)

Dziennik Urzędowy UE, serie L i C, wyłącznie wersja papierowa	w 22 językach urzędowych UE	1 000 EUR/rok (*)
Dziennik Urzędowy UE, serie L i C, wyłącznie wersja papierowa	w 22 językach urzędowych UE	100 EUR/miesiąc (*)
Dziennik Urzędowy UE, serie L i C, wersja papierowa + roczne wydanie CD-ROM	w 22 językach urzędowych UE	1 200 EUR/rok
Dziennik Urzędowy UE, seria L, wyłącznie wersja papierowa	w 22 językach urzędowych UE	700 EUR/rok
Dziennik Urzędowy UE, seria L, wyłącznie wersja papierowa	w 22 językach urzędowych UE	70 EUR/miesiąc
Dziennik Urzędowy UE, seria C, wyłącznie wersja papierowa	w 22 językach urzędowych UE	400 EUR/rok
Dziennik Urzędowy UE, seria C, wyłącznie wersja papierowa	w 22 językach urzędowych UE	40 EUR/miesiąc
Dziennik Urzędowy UE, serie L i C, miesięczne wydanie CD-ROM (komplet)	w 22 językach urzędowych UE	500 EUR/rok
Suplement do Dziennika Urzędowego (seria S) – Ogłoszenia o przetargach, CD-ROM dwa razy w tygodniu	wielojęzyczny: w 23 językach urzędowych UE	360 EUR/rok (= 30 EUR/miesiąc)
Dziennik Urzędowy UE, seria C – Konkursy	w językach, których dotyczy konkurs	50 EUR/rok

(*) Pojedyncze egzemplarze: od 1 do 32 stron: 6 EUR
od 33 do 64 stron: 12 EUR
powyżej 64 stron: cena ustalana indywidualnie

Prenumerata *Dziennika Urzędowego Unii Europejskiej*, który jest wydawany w językach urzędowych Unii, dostępna jest w 22 wersjach językowych. Dziennik Urzędowy składa się z dwóch serii – L (Legislacja) oraz C (Informacje i zawiadomienia).

Dla każdej wersji językowej jest otwierana osobna prenumerata.

Zgodnie z rozporządzeniem Rady (WE) nr 920/2005, opublikowanym w Dzienniku Urzędowym L 156 z dnia 18 czerwca 2005 r., instytucje Unii Europejskiej nie mają obowiązku sporządzania wszystkich aktów prawnych w języku irlandzkim ani publikowania ich w tym języku. W związku z tym irlandzkie wydania Dziennika Urzędowego sprzedawane są osobno.

Prenumerata Suplementu do Dziennika Urzędowego (seria S – Ogłoszenia o przetargach) obejmuje wszystkie 23 wersje językowe na pojedynczym CD-ROM-ie.

Na żądanie prenumeratorzy *Dziennika Urzędowego Unii Europejskiej* mogą otrzymać różne załączniki do Dziennika Urzędowego. Prenumeratorzy informowani są o publikacji załączników poprzez zawiadomienia dołączane do *Dziennika Urzędowego Unii Europejskiej*.

Sprzedaż i prenumerata

Odpłatne publikacje, wydawane przez Urząd Oficjalnych Publikacji Wspólnot Europejskich, dostępne są u naszych dystrybutorów handlowych. Wykaz dystrybutorów handlowych znajduje się na stronie internetowej:

http://publications.europa.eu/others/agents/index_pl.htm

Portal EUR-Lex (http://eur-lex.europa.eu) zapewnia bezpośredni i bezpłatny dostęp do prawodawstwa Unii Europejskiej. EUR-Lex umożliwia dostęp do *Dziennika Urzędowego Unii Europejskiej* oraz traktatów, aktów prawnych, orzecznictwa oraz aktów przygotowawczych.

Dodatkowe informacje o Unii Europejskiej znajdują się na stronie: http://europa.eu

Urząd Publikacji
Publications.europa.eu

URZĄD OFICJALNYCH PUBLIKACJI WSPÓLNOT EUROPEJSKICH
L-2985 LUKSEMBURG

PL